

การสื่อความหมายผ่านภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่นโดยใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็ค

นายยุทธศักดิ์ วิถีกล

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

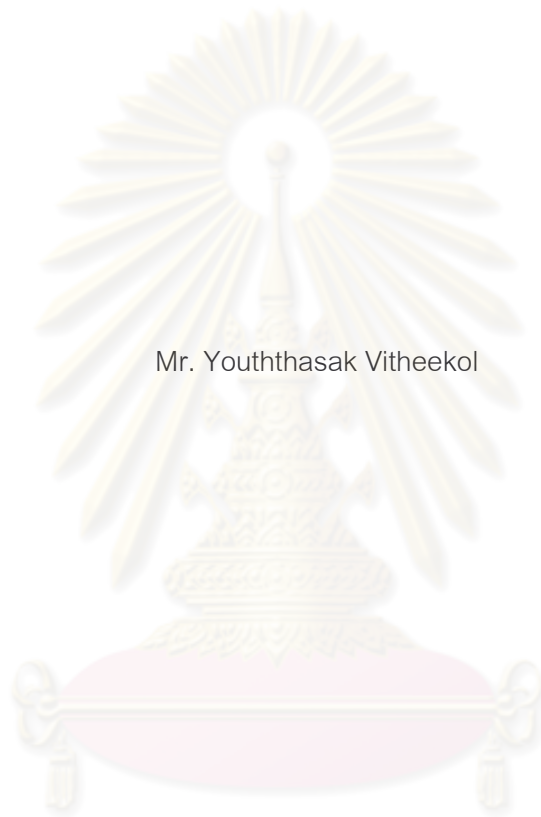
สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

COMMUNICATION THROUGH PHOTOGRAPHS TAKEN BY TEENAGERS USING
COMPACT DIGITAL CAMERAS

Mr. Youththasak Vitheekol

ศูนย์วิทยทรัพยากร
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts (Communication Arts) Program in Mass Communication
Department of Mass Communication
Faculty of Communication Arts
Chulalongkorn University
Academic Year 2010
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การสื่อความหมายผ่านภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่น
โดยการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็ค

โดย

นายยุทธศักดิ์ วิถีกล

สาขาวิชา

การสื่อสารมวลชน

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

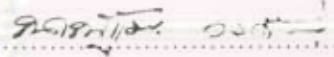
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ณาณัฐรัฐณู วงศ์บ้านตุ๋

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ณาณัฐรัฐณู วงศ์บ้านตุ๋)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชวัลุณี เรือน กิติวัฒน์)

ศูนย์วิทยานิพนธ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ยุทธศักดิ์ วิธีกุล: การสื่อความหมายผ่านภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่นโดยใช้
กล้องดิจิทัลคอมแพ็ค (COMMUNICATION THROUGH PHOTOGRAPHS
TAKEN BY TEENAGERS USING COMPACT DIGITAL CAMERAS)
อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ.ณานัญฐิณี วงศ์บ้านดู่, 118 หน้า.

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะพฤติกรรมการใช้
กล้องดิจิทัลคอมแพ็คในการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่น และเพื่อวิเคราะห์ถึง
ปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อความหมายผ่านภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่นจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค

จากการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คเป็นผลมาจาก การพัฒนา
เทคโนโลยีของซึ่ง เปิดโอกาสให้ผู้ใช้สามารถมีอิสระในการถ่ายภาพ และสร้างสรรค์รูปแบบของ
เนื้อหา และวิธีการถ่ายภาพได้ โดยการถ่ายภาพนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เน้นการถ่ายภาพ
ตนเอง หรือเรียกว่า Self Portrait มากขึ้น เพื่อเป็นการถ่ายทอดบุคลิกลักษณะ หรือสร้างอัตลักษณ์
เชิงบุคคลให้กับตนเอง

การถ่ายภาพบุคคล และ การถ่ายภาพด้วยตนเอง (Self-Portrait) สามารถเห็นลักษณะ
ความเปลี่ยนแปลงของเนื้อหามากกว่าการถ่ายภาพประเภทอื่นๆ โดยผู้ใช้สามารถถ่ายภาพด้วย
ตนเองได้ ผู้ใช้จึงมีอิสระในการถ่ายภาพ ส่งผลให้ลักษณะการถ่ายภาพมีความเปลี่ยนแปลงไป
สามารถถ่ายทอดบุคลิกลักษณะตามที่ต้องการ

ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อความหมายผ่านภาพถ่ายของวัยรุ่นนั้น เกิดขึ้นจากปัจจัยด้าน
การพัฒนาเทคโนโลยีของกล้องระบบดิจิทัล และปัจจัยด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางการ
ของเครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นตัวกระตุ้นให้วัยรุ่นเกิดการสื่อความหมายผ่านภาพถ่าย
ขณะเดียวกันวัยรุ่นเองก็เกิดความต้องการในการสร้างอัตลักษณ์ของตนเองโดยอาศัยเทคโนโลยี
การถ่ายภาพจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค ในการแสดงออก และถ่ายทอดในลักษณะตัวตน
บุคลิกภาพ ไปจนถึงความคิด ผ่านภาพถ่าย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอบนสื่อเครือข่ายสังคม
ออนไลน์ ที่ถือเป็นมิติของการสื่อสารที่เกิดความหลากหลายในการแสดงออก

ภาควิชา.....การสื่อสารมวลชน.....
สาขาวิชา.....การสื่อสารมวลชน.....
ปีการศึกษา.....2553.....

ลายมือชื่อผู้ผลิต.....Enoch Sika.....
ลายมือชื่ออ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

5184898628: MAJOR MASS COMMUNICATION

KEYWORDS: COMMUNICATION / TEENAGERS / DIGITAL COMPACT CAMERAS

YOUTHTHASAKVITHEEKOL: COMMUNICATION THROUGH

PHOTOGRAPHS TAKEN BY TEENAGERS USING

COMPACT DIGITAL CAMERAS

ADVISOR: ASST. PROF.NANATTHUN WONGBANDUE,118pp.

The objective of this qualitative study is to investigate behaviours of teenagers towards the use of compact digital camera in communicating photographic messages and to analyse factors contributing to the conveyance of photographic messages by teenagers through the use of compact digital camera.

According to the study, it is found that the use of compact digital camera is the consequence of technological advancement of compact digital camera provides an opportunity for users to freely take photographs and create contents and techniques. It is found that in most samples the focus is on self-portrait with the aim to express their characteristics and personal identity.

Portrait and self-portrait photography could demonstrate more changes being made to the contents than could other photographing techniques. This is because when the photographer can take his or her own picture, he or she will freely take pictures, thus making the photographing technique change in order to express the preferred personal characteristics.

Factors affecting the communication of photographic message by teenagers are results of the technological advancement of camera into digital system and the development of online social networks. This has encouraged teenagers to communicate messages through photographs and to create their own personal identity and characteristics including their opinion in reliance upon the photographing technology of compact digital camera with the aim to express themselves on online social networks. This has demonstrated dimension of communication which involves diversity in expression.

Department :..... Mass Communication

Student's Signature :.....

Field of Study :..... Mass Communication

Advisor's Signature :.....

Academic Year : .. 2010

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของ ผศ.ณัฏฐ์ธัญญ์ วงศ์บ้านคู่ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งดูแลเอาใจใส่ให้คำแนะนำและชี้แนะประเด็นต่างๆ ให้กับผู้วิจัยเป็นอย่างดี และรศ.ดร.กาญจนา แก้วเทพ ที่ให้ความกรุณาเป็นประธานกรรมการสอบในการสอบวิทยานิพนธ์ และผศ.ขวัญเรือน กิติวัฒน์ กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัยที่ได้ให้เกียรติมาเป็นกรรมการสอบ พร้อมทั้งแนะแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และรศ.ดร.ศิริชัย ศิริกายะ ที่ได้จุดประกายหัวข้อวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านด้วยความเคารพอย่างสูง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณแม่จงจิต วิถีกล ผู้ที่รักและห่วงใยผู้วิจัยตลอดมา ถือเป็นบุคคลที่ผู้วิจัยให้ความเคารพรักที่สุด

เพื่อนๆ Scuba 51 หรือ MC 18 ทุกคนที่ได้ใช้ชีวิตการเรียนอีกครึ่งในรั้วมหาวิทยาลัย ถึงแม้จะเป็นเวลาแค่ 2 ปี แต่ทุกคนก็รักและเป็นห่วงกันเสมอ รวมถึงছে วรฤดี ที่ได้ช่วยแนะนำสิ่งดีๆ สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1.บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 ปัญหำนำการวิจัย.....	16
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	16
1.4 ข้อสันนิษฐานเบื้องต้น.....	17
1.5 นิยามศัพท์ปฏิบัติการ.....	17
1.6 ขอบเขตการศึกษา.....	18
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	18
2. ทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
2.1 ทฤษฎีเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนด.....	20
2.2 แนวคิดเรื่องสื่อคือสาร.....	22
2.3 แนวคิดเรื่องสื่อใหม่.....	22
2.4 แนวคิดเรื่องอัตลักษณ์.....	27
2.4.1 อัตลักษณ์คืออะไร.....	27
2.4.2 การแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์.....	29
2.4.3 ประเภทของอัตลักษณ์.....	29
2.5 แนวคิดการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์.....	34
2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
3.วิธีดำเนินการวิจัย.....	39
3.1 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย.....	39
3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	42

บทที่	หน้า
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	42
3.4 ขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย.....	43
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
4. ลักษณะพฤติกรรมการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คในการสื่อความหมาย.....	45
ด้วยภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่น	
4.1 ลักษณะของการถ่ายภาพที่วัยรุ่นใช้ในการสื่อความหมาย.....	45
4.1.1 การถ่ายภาพบุคคล.....	46
4.1.2 การถ่ายภาพกิจกรรมต่างๆในชีวิต.....	60
5. ปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่น.....	86
จากกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค	
5.1 แบบแผนวัฒนธรรมของวัยรุ่น.....	86
5.2 เทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค.....	90
5.3 เครือข่ายสังคมออนไลน์.....	98
6. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	104
6.1 สรุปผลการวิจัย.....	104
6.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	112
6.3 ข้อจำกัดในการวิจัย.....	114
6.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต.....	114
รายการอ้างอิง.....	116
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	118

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	ภาพแสดงลักษณะของกล้องบ็อกซ์.....	3
1.2	ภาพแสดงลักษณะของกล้องพับ.....	3
1.3	ภาพแสดงลักษณะของกล้องรีเฟล็กซ์แบบเลนส์คู่.....	4
1.4	ภาพแสดงลักษณะของกล้องรีเฟล็กซ์แบบเดี่ยว.....	4
1.5	ภาพแสดงส่วนประกอบของกล้องรีเฟล็กซ์ชนิดเลนส์เดี่ยว.....	5
1.6	ภาพแสดงลักษณะของกล้องคอมแพคที่ใช้ฟิล์ม.....	6
1.7	ภาพแสดงลักษณะของกล้องดิจิทัลคอมแพค.....	7
1.8	ภาพแสดงลักษณะของกล้องดิจิทัลโปรซูมเมอร์.....	7
1.9	ภาพแสดงลักษณะของกล้องดิจิทัลแบบรีเฟล็กซ์เลนส์เดี่ยว.....	8
1.10	ภาพแสดงกล้องดิจิทัลคอมแพคในแบบต่างๆ.....	8
1.11	ภาพแสดงภาพโฆษณากล้องดิจิทัลที่ใช้ศิลปิน นักแสดง มาเป็นพร็อพเรเตอร์.....	9
1.12	ภาพแสดงเทคโนโลยีถ่ายภาพตนเอง (Self Portrait).....	10
1.13	ภาพแสดงเทคโนโลยีการตกแต่งภาพได้ในตัวกล้อง.....	11
1.14	ภาพแสดงการเปรียบเทียบภาพที่ใช้เทคโนโลยีใบหน้ากระจ่างใส (Beauty Shot) กับการถ่ายภาพในโหมดปกติ	12
1.15	ภาพแสดงเทคโนโลยีเลือกสไตล์ของภาพ..... (Photo Style Selector)	12
1.16	ภาพแสดงชนิดของสื่อสังคมออนไลน์ (Social Network).....	14
1.17	ภาพแสดงจำนวนของผู้ใช้ Social Network โดยแบ่งตามอายุ.....	15
1.18	ภาพแสดงลักษณะของ Facebook Webpage.....	15
1.19	ภาพแสดงลักษณะภาพถ่ายแบบต่างๆที่โพสต์ลงเว็บไซต์.....	16
1.20	ภาพแสดงลักษณะภาพถ่ายแบบต่างๆที่โพสต์ลงเว็บไซต์.....	16
1.21	ภาพแสดงลักษณะภาพถ่ายแบบต่างๆที่โพสต์ลงเว็บไซต์.....	16
1.22	ภาพแสดงลักษณะภาพถ่ายแบบต่างๆที่โพสต์ลงเว็บไซต์.....	16
4.1	ภาพแสดงลักษณะโอกาสในการถ่ายภาพตัวเองในชุดชายหาด..... ของสุดาทิพย์ วิศิษฏ์ปัญญากุล	46
4.2	ภาพแสดงลักษณะโอกาสในการถ่ายภาพตัวเองในโอกาสที่ได้ทำผมไปงาน..... ของป้าจรรย์ นามวงศ์	48

ภาพที่	หน้า
4.3	ภาพแสดงลักษณะโอกาสในการถ่ายภาพตัวเองในโอกาสที่ได้แต่งหน้า..... 48 ของพิมพ์มาดา วัฒนาลีศวินิต
4.4	ภาพแสดงการถ่ายภาพตัวเองในโอกาสที่ได้แต่งหน้าไปงานเลี้ยงต่างๆ..... 49 ของปานเรขา วรรณศรี
4.5	ภาพแสดงการถ่ายภาพตัวเองในโอกาสที่ได้แต่งหน้าไปงานเลี้ยงต่างๆ..... 49 ของปานเรขา วรรณศรี
4.6	ภาพแสดงการถ่ายภาพตัวเองในโอกาสที่ได้แต่งหน้าไปงานเลี้ยงต่างๆ..... 49 ของปานเรขา วรรณศรี
4.7	ภาพแสดงการถ่ายภาพตัวเองในโอกาสที่ได้แต่งหน้าในสไตล์โฉบเฉี่ยว..... 50 ของกิตติยา คิดประโคน
4.8	ภาพแสดงการถ่ายภาพตัวเองโดยมีการร่วมกับแว่นตาและโบว์ติดผม..... 51 ของสุกัญญา ห่องสวัสดิ์
4.9	ภาพแสดงการถ่ายภาพตัวเองในห้องนอนของตัวเอง..... 52 ของสุดาทิพย์ วิศิษฏ์บุญกุล
4.10	ภาพแสดงการถ่ายภาพตัวเองในห้องนอนของตัวเอง..... 52 ของนิวาริน สัพพัญญูสิริ
4.11	ภาพแสดงการถ่ายภาพตัวเองในห้องน้ำของมหาวิทยาลัย..... 53 ของกิตติยา คิดประโคน
4.12	ภาพแสดงการถ่ายภาพตัวเองในสถานที่ต่างๆ..... 54 ของจุฑารัตน์ นาคมาลี
4.13	ภาพแสดงการถ่ายภาพตัวเองในสถานที่ต่างๆ..... 54 ของจุฑารัตน์ นาคมาลี
4.14	ภาพแสดงลักษณะการถ่ายภาพตัวเองที่เน้นใบหน้า..... 55
4.15	ภาพแสดงลักษณะการถ่ายภาพตัวเองที่เน้นใบหน้า..... 55
4.16	ภาพแสดงลักษณะการถ่ายภาพตัวเองที่เน้นใบหน้า..... 55
4.17	ภาพแสดงลักษณะการถ่ายภาพตัวเองที่เน้นรูปร่าง..... 56
4.18	ภาพแสดงลักษณะการถ่ายภาพตัวเองที่เน้นรูปร่าง..... 56
4.19	ภาพแสดงลักษณะการถ่ายภาพตัวเองที่เน้นรูปร่าง..... 56
4.20	ภาพแสดงลักษณะการถ่ายภาพตัวเองที่เน้นรูปร่าง..... 56
4.21	ภาพแสดงลักษณะการถ่ายภาพร่วมกับแว่นตา..... 57

ภาพที่	หน้า
ของสุดาทิพย์ วิศิษฏ์บุญกุล	
4.22 ภาพแสดงลักษณะการถ่ายภาพร่วมกับแว่นตา.....	58
ของพิมลวรรณ เลี้ยวงษ์	
4.23 ภาพแสดงลักษณะการถ่ายภาพร่วมกับหมวก.....	58
ของจุฑาทิพย์ นาคมาลี	
4.24 ภาพแสดงภาพถ่ายในการไปเที่ยวกับกลุ่มเพื่อน.....	60
ของสุดาทิพย์ วิศิษฏ์บุญกุล	
4.25 ภาพแสดงภาพถ่ายในการสังสรรค์กับเพื่อน.....	61
4.26 ภาพแสดงภาพถ่ายกับทัศนในงานสังสรรค์กับเพื่อน.....	62
ของนิศรา ตั้งพิบูลย์	
4.27 ภาพแสดงลักษณะการถ่ายภาพอาหาร.....	63
4.28 ภาพแสดงลักษณะการถ่ายภาพอาหาร.....	63
4.29 ภาพแสดงลักษณะการถ่ายภาพอาหาร.....	63
4.30 ภาพแสดงลักษณะการถ่ายภาพอาหาร.....	63
4.31 ภาพแสดงการถ่ายภาพร่วมกับอาหาร.....	64
ของนิวาริน สัพพัญญูศิริ	
4.32 ภาพแสดงภาพถ่ายกับขนมเค้กของภัทรานิตย์ ดำรงพร.....	65
4.33 ภาพแสดงภาพถ่ายในโอกาสที่ไปรับประทานอาหารกับเพื่อน.....	66
ของกิตติยา คิดประโคน	
4.34 ภาพแสดงภาพถ่ายในการไปรับประทานอาหารกับครอบครัว.....	66
ของสุดาทิพย์ วิศิษฏ์บุญกุล	
4.35 ภาพแสดงภาพถ่ายในการไปเที่ยววัดกับครอบครัว.....	67
ของเกวลี ยวงทอง	
4.36 ภาพแสดงภาพถ่ายในโอกาสเข้าพักโรงแรม.....	68
ของนนท์ชนิตร์ อาชวพร	
4.37 ภาพแสดงภาพถ่ายในโอกาสเข้าพักโรงแรม.....	68
ของนนท์ชนิตร์ อาชวพร	
4.38 ภาพแสดงภาพถ่ายในโอกาสที่ได้ไปต่างประเทศ.....	68
ของปานเรขา วรรณศรี	
4.39 ภาพแสดงภาพถ่ายในโอกาสที่ได้ไปต่างประเทศ.....	68

ภาพที่	หน้า
ของปานเรขา วรรณศรี	
4.40	ภาพแสดงลักษณะการถ่ายภาพในโอกาสที่ได้มาท่องเที่ยว..... 70
4.41	ภาพแสดงลักษณะการถ่ายภาพในโอกาสที่ได้มาท่องเที่ยว..... 70
4.42	ภาพแสดงลักษณะการถ่ายภาพในโอกาสที่ได้มาท่องเที่ยว..... 70
4.43	ภาพแสดงลักษณะการถ่ายภาพในโอกาสที่ได้มาท่องเที่ยว..... 70
4.44	ภาพแสดงลักษณะการถ่ายภาพวิวด้านที่..... 71
4.45	ภาพแสดงลักษณะการถ่ายภาพวิวด้านที่..... 71
4.46	ภาพแสดงลักษณะการถ่ายภาพวิวด้านที่..... 71
4.47	ภาพแสดงลักษณะการถ่ายภาพวิวด้านที่..... 71
4.48	ภาพแสดงลักษณะบุคลิกในการถ่ายภาพร่วมกับวิวด้านที่..... 72
4.49	ภาพแสดงลักษณะบุคลิกในการถ่ายภาพร่วมกับวิวด้านที่..... 72
4.50	ภาพแสดงลักษณะบุคลิกในการถ่ายภาพร่วมกับวิวด้านที่..... 72
4.51	ภาพแสดงลักษณะบุคลิกในการถ่ายภาพร่วมกับวิวด้านที่..... 72
4.52	ภาพแสดงภาพถ่ายหลังการทำโปรเจ็คสุดท้ายก่อนสิ้นสุดรายวิชา..... 73
ของนิวาริน สัมผัสญญศิริ	
4.53	ภาพแสดงภาพถ่ายในการประชุมเตรียมกิจกรรมของชมรมกิจการนักศึกษา..... 74
4.54	ภาพแสดงภาพถ่ายกับคณาจารย์ของรุ่งตะวัน กุลพันธ์..... 75
4.55	ภาพแสดงภาพถ่ายในกิจกรรมรับน้องใหม่ของพรรณธิดา ชูกำแพง..... 75
4.56	ภาพแสดงภาพถ่ายในกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนาชนบท..... 76
ของนนท์ชนิตร์ อาชวพร	
4.57	ภาพแสดงภาพถ่ายในกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนาชนบท..... 76
ของสาริกา แสงเพชร	
4.58	ภาพแสดงภาพถ่ายในกิจกรรมละครเวทีของสุดาทิพย์ วิศิษฎ์ญญากุล..... 77
4.59	ภาพแสดงลักษณะภาพที่ใช้เทคโนโลยีการดูดีสีภาพ..... 79
4.60	ภาพแสดงลักษณะภาพที่ใช้เทคโนโลยีการดูดีสีภาพ..... 79
4.61	ภาพแสดงลักษณะภาพที่ใช้เทคโนโลยีการดูดีสีภาพ..... 79
4.62	ภาพแสดงลักษณะภาพที่ใช้เทคโนโลยีการดูดีสีภาพ..... 79
4.63	ภาพแสดงการเปรียบเทียบของภาพที่ใช้โหมดภาพสวยงามกับภาพปกติ..... 81
4.64	ภาพแสดงลักษณะภาพที่ใช้เทคโนโลยีโหมดภาพสวยงามของกลุ่มตัวอย่าง..... 81
4.65	ภาพแสดงลักษณะภาพที่ใช้เทคโนโลยีโหมดภาพสวยงามของกลุ่มตัวอย่าง..... 81

ภาพที่		หน้า
4.66	ภาพแสดงลักษณะภาพที่ใช้เทคโนโลยีใหม่ดภาพสวยงามของกลุ่มตัวอย่าง.....	81
4.67	ภาพแสดงลักษณะภาพที่ใช้เทคโนโลยีใหม่ดภาพ Tilt Shift.....	83
4.68	ภาพแสดงลักษณะภาพที่ใช้เทคโนโลยีใหม่ดภาพ Tilt Shift.....	83
4.69	ภาพแสดงลักษณะภาพที่ใช้เทคโนโลยีใหม่ดภาพ Tilt Shift.....	83
5.1	ภาพแสดงตัวอย่างของการถ่ายภาพตัวเองด้วยตนเอง.....	87
5.2	ภาพแสดงตัวอย่างของการถ่ายภาพตัวเองด้วยตนเอง.....	87
5.3	ภาพแสดงตัวอย่างของการถ่ายภาพตัวเองด้วยตนเอง.....	87

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสื่อสารเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่เกิดขึ้นเป็นประจำในชีวิตประจำวันของแต่ละบุคคล ความเข้าใจย่อมเกิดขึ้นได้จากการสื่อสาร การจะบรรลุปรารถนาได้นั้น มนุษย์ย่อมแสวงหาวิธีการสื่อความหมายต่างๆ มากมาย เพื่อเป็นตัวกลางนำสารไปยังผู้รับสาร

การสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างมนุษย์ด้วยกัน นอกจากการใช้ภาษาพูดโดยตรงแล้ว มนุษย์อาจใช้รูปภาพ ตัวอักษร เป็นสื่อในการบอกกล่าว ถ่ายทอดเรื่องราว ความรู้สึกนึกคิดจากผู้หนึ่งไปยังผู้หนึ่งหรืออาจจากกลุ่มหนึ่งไปยังกลุ่มหนึ่ง และจากคำพูดที่ว่า “ภาพ ๆ เดียวสื่อความหมายได้ดีกว่าคำพูดนับพัน” (a picture says more than a thousand words) หรือ สุภาษิตไทยที่ว่า “สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น” (กมล ฉายาวัฒน์, 2549) เป็นการแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการสื่อสารด้วยภาพ

ดังที่ได้มีการศึกษาธรรมชาติในการรับรู้ของมนุษย์พบว่า มนุษย์เรียนรู้ผ่านทางสายตามากถึงร้อยละ 75 ทางหูร้อยละ 13 ทางสัมผัสร้อยละ 6 ทางจมูกร้อยละ 3 ทางลิ้นร้อยละ 3 และในเรื่องเกี่ยวกับความทรงจำของมนุษย์นั้น พบว่า มนุษย์สามารถจดจำสิ่งที่ได้เห็นถึงร้อยละ 40 แต่สามารถจำสิ่งที่ได้ยินเพียงร้อยละ 20 (วิสุทธิ อยู่ทรัพย์, 2545 : 34)

เลสเตอร์ (Lester 1995 : 5) กล่าวไว้ใน หนังสือ ทฤษฎีไวยากรณ์การสื่อสารทางสายตา (Syntactic Theory of Visual Communication) ดังนี้

ภาพใน หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือ เสื้อผ้า ป้ายโฆษณา จอคอมพิวเตอร์ และโทรทัศน์ ล้วนเป็นเครื่องยืนยันว่า เรากำลังอยู่ในยุคของการสื่อสารด้วยภาพอย่างไม่เคยมีมาก่อน ในประวัติศาสตร์ของการสื่อสารมวลชน สังคมโลกกำลังกลายเป็นสิ่งที่เรียกว่า “สังคมของสื่อทางการเห็น” (Visual Mediated Society) ผู้คนมากมายกำลังรับรู้โลกภายนอกของตนผ่านการอ่านภาพ

ในชีวิตประจำวันของมนุษย์นั้น จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับภาพในการเล่าเรื่อง (story - telling) มาโดยตลอด แรกสุดมนุษย์อาจใช้ภาษาภาพในการเรื่องเล่าเพื่ออธิบายถึงลักษณะและความเป็นมาของธรรมชาติ หรือไม่ก็เพื่อบันทึกและบอกเล่าความเป็นไปของสังคม วัฒนธรรมและตนเอง ในบางครั้งก็เพื่อแสดงออกถึงความคิดความรู้สึกที่ฝังอยู่ในเบื้องลึกของจิตใจ ต่อมาเมื่ออารยธรรมและสังคมมนุษย์มีความเจริญ มนุษย์มีความคิดที่ซับซ้อนมากขึ้น ได้มีการประดิษฐ์คิดค้นกล้องถ่ายภาพขึ้น เพื่อใช้เป็นตัวกลาง (Mediation) ที่จะถ่ายทอดเรื่องราว กิจกรรมและเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคม โดยมีบทบาทสำคัญในการบันทึกความทรงจำและความรู้สึกนะช่วงเวลาที่เกิดขึ้นนั้น และสามารถนำภาพถ่ายจากกล้องกลับมาระลึกจดจำ (Memorable) ถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ แม้ว่าเหตุการณ์ดังกล่าวจะผ่านไปนานเพียงใดก็ตาม จะเห็นได้ว่ามนุษย์เรานั้นใช้กลวิธีในการเล่าเรื่อง และสื่อความหมายผ่านทางภาษาภาพ เพื่อประโยชน์ของชีวิตในบริบทที่แตกต่างกันออกไป

การสื่อสารด้วยภาพถ่ายนับเป็นอีกวิธีการที่ผู้สื่อสารหลายคนมีความเชื่อว่าสามารถถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆได้ดีกว่าคำพูด นับร้อยพันโดยที่ มาร์แชล แมคลูเฮน (Marshall McLuhan, 1964) กล่าวว่า “ภาพถ่ายนั้นเหมือนกับสถานโสเภณีที่ไม่มีกำแพง (The Brothel – without – walls)” เนื่องจากภาพถ่ายเป็นสื่อที่เข้าถึงมนุษย์ทุกคนและทุกคนก็สามารถเข้าถึงภาพถ่ายได้ เนื่องจากสามารถตอบสนองความต้องการของมวลชนในการสร้างความหมายได้มากมายจากภาพถ่ายเพียงหนึ่งใบ ภาพถ่ายสามารถสื่อสารและถ่ายทอดเรื่องราว เหตุการณ์ต่างๆให้ผู้ที่เห็นสามารถเข้าใจเรื่องราวได้อย่างรวดเร็วและง่ายกว่าตัวอักษรมาก เพราะภาพถ่ายเป็นภาษาสากลที่สื่อความหมายให้เข้าใจได้ทางสายตา

กล้องถ่ายภาพในอดีตเป็นกล้องที่ใช้ฟิล์มเป็นตัวเก็บบันทึกภาพ โดยในการถ่ายภาพนั้นต้องอาศัยการปรับแต่งจากผู้ใช้เอง ไม่ว่าจะเป็นการปรับความชัดของภาพ ปรับขนาดรูรับแสง ปรับขนาดความเร็วชัตเตอร์ ซึ่งจะไม่มียระบบประมวลผลค่าแสงหรือการปรับความชัดของภาพเป็นอัตโนมัติเหมือนเช่นกล้องดิจิทัลในปัจจุบัน ซึ่งกล้องถ่ายภาพในอดีตนั้น มีวิวัฒนาการและสามารถแบ่งออกเป็นหลายชนิดตามลักษณะกลไกของกล้อง รวมถึงลักษณะการใช้งานด้วย

ในระยะเริ่มต้นของการใช้กล้องถ่ายภาพ กล้องยังไม่มีกลไกกลับซับซ้อน อย่างกล้องบ็อกซ์ มีขนาดรูรับแสงคงที่ และมีความเร็วชัตเตอร์เดียว นอกจากนั้นแล้วกล้องชนิดนี้ถ่ายรูปได้ดีในสภาพที่มีแสงเพียงพอเท่านั้น

ภาพที่ 1.1 แสดงลักษณะของกล้องบ็อกซ์

วิวัฒนาการต่อมาเกิดกล้องที่มีห้องมืดชนิดพับระหว่างตัวกล้องกับเลนส์ สามารถพับเก็บ หรือยืดออกมาได้ เรียกว่า “กล้องพับ” นอกจากนั้นกล้องชนิดนี้ยังเพิ่มขนาดของรูรับแสง และสามารถปรับเปลี่ยนความเร็วของชัตเตอร์ได้หลายระดับมากยิ่งขึ้น และอาจใช้กับไฟแฟลชอีกด้วย

ภาพที่ 1.2 แสดงลักษณะของกล้องพับ

ในเวลาต่อมากล้องถ่ายภาพได้มีวิวัฒนาการนำการสะท้อนของเลนส์มาใช้เป็นกลไกในการถ่ายภาพ เรียกกล้องชนิดนี้ว่า “กล้องเลนส์สะท้อน” หรือ “Lens Reflex Camera” กล้องชนิดนี้แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ มีแบบทั้งเลนส์คู่ และ เลนส์เดี่ยว

กล้องแบบเลนส์คู่ (Twin Lens Reflex) กล้องชนิดนี้มีเลนส์ 2 ตัว เลนส์ตัวบนทำหน้าที่สะท้อนภาพเข้าสู่ช่องมองภาพซึ่งมีกระจกเป็นตัวสะท้อน กล้องรีเฟล็กซ์เลนส์คู่นี้ได้รวมเอาข้อดีของกล้องใหญ่ (View Camera) และกล้องเรนจ์ไฟเดอร์ (Range finder) เข้าด้วยกัน อย่างไรก็ตามกล้องชนิดนี้ก็ยังมีข้อเสีย คือ ภาพที่มองเห็นจากเลนส์ตัวบน อาจจะไม่เหมือนกันกับภาพที่ถ่าย ซึ่งเรียกว่าเกิดอาการผิดเพี้ยนจากการตัดส่วนของภาพ อีกประการหนึ่งภาพที่เห็นที่ช่องมองภาพจะกลับซ้ายเป็นขวาเสมอ

ภาพที่ 1.3 แสดงลักษณะกล้องรีเฟล็กซ์แบบเลนส์คู่

กล้องแบบเลนส์เดี่ยว (Single Lens Reflex) ซึ่งเป็นที่ได้รับความนิยมมากในปัจจุบันในหมู่ของช่างภาพมืออาชีพ มีอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ร่วมกันได้มากมาย กล้องชนิดนี้สามารถถอดเปลี่ยนเลนส์ได้ และไม่มีอาการบิดเพี้ยนจากการตัดส่วนภาพเลย เพราะใช้เลนส์ตัวเดียวทำหน้าที่ทั้งมองภาพ หาระยะชัด และบันทึกภาพ อย่างไรก็ตามกล้องชนิดนี้ก็ยังมีข้อเสียเปรียบ คือ อาจจะชำรุดได้ง่ายเพราะการกระดกขึ้นลง ของกระจก อีกประการหนึ่ง นอกจากนั้นเมื่อถ่ายภาพในที่ๆ มีแสงน้อย อาจทำให้การมองภาพที่ช่องมองไม่ชัดเจน

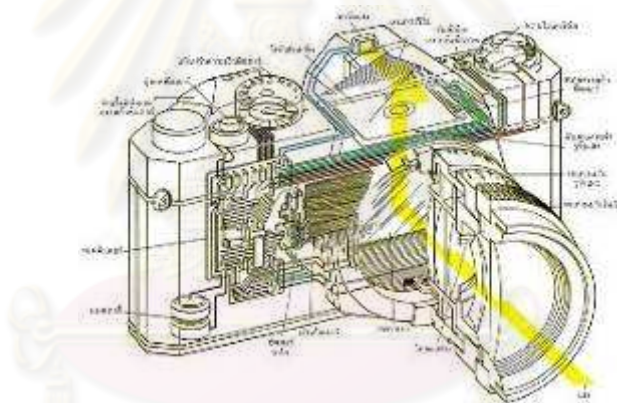
ภาพที่ 1.4 แสดงลักษณะของกล้องรีเฟล็กซ์แบบเลนส์เดี่ยว

จากวิวัฒนาการของกล้องที่ใช้ฟิล์มมีข้อจำกัดหลายประการคือ ขั้นตอนการใช้ที่มีความยุ่งยาก ต้องอาศัยทักษะและความชำนาญของผู้ใช้ในการที่จะคำนวณค่าแสงในการถ่ายภาพ การกำหนดค่าของรูรับแสง การวัดค่าความเร็วชัตเตอร์ การปรับเลนส์โฟกัสภาพ หรือแม้กระทั่งการบรรจุฟิล์มสำหรับบันทึกภาพ ล้วนแล้วแต่เป็นการใช้งานที่ต้องใช้ความละเอียดและความซับซ้อนในทุกขั้นตอนของระบบการทำงานของกล้อง

นอกจากข้อจำกัดในการใช้งานแล้ว กล้องที่ใช้ฟิล์ม ยังมีข้อจำกัดในเรื่องความสะดวกในการใช้งาน เพราะกล้องชนิดดังกล่าวใช้ฟิล์มเป็นตัวเก็บบันทึกภาพ ซึ่งฟิล์มแต่ละม้วนสามารถ

บันทึกภาพได้จำนวนจำกัด คือระหว่าง 12-36 ภาพ ขึ้นอยู่กับความสามารถหรือทักษะ ในการบรรจุฟิล์มของผู้ใช้เอง ส่งผลให้การถ่ายภาพแต่ละภาพนั้น ต้องมีการคำนวณหรือดูความเรียบร้อย ตลอดจนความสมบูรณ์ของภาพ ก่อนที่จะกดชัตเตอร์แต่ละครั้ง เพราะ ภาพที่ถ่ายไปนั้น จะไม่สามารถลบ หรือ แก้ไขได้ เนื่องจากภาพได้ถูกบันทึกลงในฟิล์มลงไปแล้ว กล้องที่ใช้ฟิล์ม ชนิดที่ผู้ใช้ต้องเป็นผู้ปรับแต่งเองจึงได้รับความนิยมในกลุ่มผู้ที่มีทักษะชำนาญในการใช้ หรือผู้ที่ต้องการฝึกฝนทักษะในการถ่ายภาพเท่านั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า กล้องที่ใช้ฟิล์มต้องใช้จินตนาการบวกกับทักษะความสามารถของผู้ใช้ ส่งผลให้ภาพถ่ายจากกล้องที่ใช้ฟิล์ม จึงมีคุณค่าทางความรู้สึกของผู้ใช้

ทว่ากล้องที่ใช้ฟิล์มชนิดต่างๆ ดังที่กล่าวมา ผู้ใช้จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีทักษะ ความรู้ในการใช้งานพอสมควร เนื่องจากกลไกของกล้องที่ความซับซ้อนจึงทำให้กล้องชนิดดังกล่าว อาจไม่ได้รับความนิยมนในกลุ่มคนทั่วไป หรือ ผู้ที่ไม่มีทักษะในการใช้กล้อง

ภาพที่ 1.5 แสดงส่วนประกอบของกล้องรีเฟล็กซ์ชนิดเลนส์เดี่ยว

อย่างไรก็ดี กล้องคอมแพคที่ใช้ฟิล์ม สามารถรองรับผู้ใช้กลุ่มคนทั่วไป ที่ไม่ได้มีความชำนาญด้านการถ่ายภาพมากนัก โดยลักษณะของการใช้งาน ผู้ใช้ไม่จำเป็นต้องมีการปรับขนาดรูรับแสง หรือความเร็วของชัตเตอร์ รวมถึงการปรับความชัดของภาพ เน้นความสะดวกของผู้ใช้เป็นหลัก แต่กล้องชนิดนี้ไม่สามารถเปลี่ยนเลนส์เนื่องจากกล้องชนิดนี้ไม่สามารถปรับแต่งเรื่องแสง และไม่สามารถเปลี่ยนเลนส์ได้ ทำให้ภาพที่ได้จากการถ่ายด้วยกล้องชนิดนี้จึงอาจไม่สวยงามเทียบเท่ากับกล้องรีเฟล็กซ์แบบเลนส์เดี่ยวที่ใช้ฟิล์ม ซึ่งสามารถปรับแต่งแสงและเปลี่ยนเลนส์ได้

ภาพที่ 1.6 แสดงลักษณะของกล้องคอมแพคที่ใช้ฟิล์ม

แต่ในปัจจุบันเทคโนโลยีการถ่ายภาพได้รับการพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมาก ระบบการทำงานต่างๆ ของกล้องถูกสร้างและพัฒนาขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ที่จะทำให้เกิดภาพถ่ายที่มีความหลากหลาย เพื่อตอบสนองการใช้งานของผู้ใช้ จึงนำไปสู่การพัฒนากล้องถ่ายภาพในระบบดิจิทัลขึ้น กล้องดิจิทัลจึงได้รับการพัฒนาเพื่อตอบสนองความต้องการเหล่านั้น

กล้องถ่ายภาพดิจิทัล มีส่วนประกอบพื้นฐานได้แก่ ตัวกล้อง เลนส์ ช่องมองภาพ แบตเตอรี่ และหลักการทำงานคล้ายกับกล้องแบบใช้ฟิล์ม แต่เปลี่ยนการบันทึกแสง ที่สะท้อนจากวัตถุผ่านเลนส์ลงบนวัสดุไวแสง (ฟิล์ม) มายังตัวรับภาพ (Image Sensor) แทน ได้แก่ CCD, CMOS โดยใช้ระบบดิจิทัล และจัดเก็บรูปภาพลงในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น เมมโมรี่การ์ด (Michael Langford, 2001:103)

กล้องถ่ายภาพดิจิทัลนั้น ปัจจุบันมีทั้งหมด 3 ระดับตามความสามารถของกล้องและความต้องการของผู้ใช้

1. กล้องดิจิทัลคอมแพค (Digital Compact Camera)

เป็นกล้องที่เรามักพบเห็นกันมากที่สุด รูปทรงของกล้องชนิดนี้มีความหลากหลาย ทั้งแบบที่เหมือนกับกล้องถ่ายรูปแบบคอมแพคที่ใช้ฟิล์ม กล้องขนาดกระเป๋าเสื้อ ที่แบนและบาง กล้องถ่ายภาพดิจิทัลประเภทนี้มักมีขนาดเล็ก ราคาไม่แพง มีระบบการทำงานอัตโนมัติและตายตัว

ภาพที่ 1.7 แสดงลักษณะของกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค

2. กล้องดิจิทัลโปรซูเมอร์ (Digital Prosumer Camera)

ลักษณะตัวกล้องยังคงมีลักษณะของกล้องถ่ายภาพประเภทคอมแพ็ค แต่มีระบบการทำงานบางอย่างที่สามารถเลือกปรับได้ และที่สำคัญคือมีความละเอียดสูงขึ้น คืออยู่ในระดับไม่ต่ำกว่า 5,000,000 พิกเซล ซึ่งสามารถแสดงเป็นภาพถ่ายขนาด 8 x 10 นิ้วได้ พอเพียงพอการนำภาพถ่ายไปใช้ในงานต่าง ๆ

ภาพที่ 1.8 แสดงลักษณะของกล้องดิจิทัลโปรซูเมอร์

3. กล้องดิจิทัลแบบรีเฟล็กซ์เลนส์เดี่ยว (Digital-Single Lens Reflect Camera)

กล้องดิจิทัลชนิดนี้เป็นกล้องในระดับมือสมัครเล่นที่จริงจังหรือกึ่งอาชีพ ถึงระดับของมืออาชีพ ผู้ที่จะใช้ควรมีความรู้ในการถ่ายภาพดีพอสมควร จุดสำคัญของกล้องชนิดนี้ก็คือ สามารถเปลี่ยนเลนส์ได้ ทำให้ใช้งานได้หลากหลาย และใช้การมองภาพผ่านเลนส์จริง คือในขณะที่เล็งภาพโดยใช้ช่องมองภาพนั้น สายตาของเราจะมองผ่านเลนส์ออกไปโดยตรง ทั้งนี้โดยอาศัยการหักเหของแสงแบบเดียวกับที่ใช้ในกล้องถ่ายภาพแบบ SLR ที่ใช้ฟิล์มนั่นเอง

รูปร่างของกล้องชนิดนี้ค่อนข้างใหญ่ เนื่องจากเซ็นเซอร์รับภาพขนาดใหญ่กว่ากล้อง

แบบพกพา และยังคงรองรับน้ำหนักเลนส์รวมทั้งฟังก์ชันการทำงานที่ซับซ้อนอีกด้วย แต่ก็ทำให้ภาพที่มีคุณภาพดีกว่ากล้องชนิดพกพา

ภาพที่ 1.9 แสดงลักษณะของกล้องดิจิทัลแบบรีเฟล็กซ์เลนส์เดี่ยว

จากประเภทของกล้องดิจิทัลดังกล่าวมา กล้องดิจิทัลคอมแพ็คถือเป็นกล้องที่ได้รับความนิยมมากที่สุด เนื่องจากมีขนาดเล็ก พกพาสะดวก น้ำหนักเบา ใช้งานง่าย เน้นการถ่ายภาพทั่วไป ไม่จำเป็นต้องปรับแต่งค่าต่างๆ เพราะมีระบบการทำงานที่เป็นอัตโนมัติ ซึ่งในปัจจุบันภาพถ่ายที่ได้จากกล้องดิจิทัลคอมแพ็คถือว่ามีคุณภาพที่ดีในระดับหนึ่ง โดยหลากหลายราคา หรือหลากหลายเทคโนโลยีของกล้องให้เลือกตามความสมในการใช้งาน

ภาพที่ 1.10 แสดงกล้องดิจิทัลคอมแพ็คในแบบต่างๆ

ปัจจุบันกล้องดิจิทัลเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน ยอดขายกล้องดิจิทัลก็สูงขึ้นตามความต้องการ ในสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่นนั้น บ้านทุก 2 หลังจะมีกล้องดิจิทัลอยู่อย่างน้อย 1 หลัง ขณะที่ครัวเรือนในยุโรปก็มีกล้องดิจิทัลไว้ในครอบครองสูงถึง 41% ส่วน ประเทศไทยมีขนาดตลาดประมาณ 800,000 ตัว ในปี 2549 คิดเป็นมูลค่าสูงถึง 11,000 ล้านบาท (เศรษฐกิจ

โลก. ฐานเศรษฐกิจ 19 พฤศจิกายน 2549) โดยที่ตลาดส่วนใหญ่มุ่งกลุ่มเป้าหมายในกลุ่มวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมในชีวิตประจำวันต้องมีการถ่ายภาพอยู่เสมอ ทั้งใช้ถ่ายตนเอง ถ่ายกลุ่มเพื่อนเมื่อมีการรวมกลุ่มนัดเจอหรือสังสรรค์ ทำให้บริษัทผู้ผลิตกล้องดิจิทัลต่างๆ จึงเลือกเลือกเป็นศิลปินนักแสดงที่มีชื่อเสียง มาเป็นพรีเซนเตอร์ ในการนำเสนอกล้องดิจิทัลของบริษัทตนเอง เพื่อดึงดูดกลุ่มผู้ใช้ที่เป็นวัยรุ่น

ภาพที่ 1.11 แสดงภาพโฆษณากล้องดิจิทัลที่ใช้ศิลปิน นักแสดงมาเป็นพรีเซนเตอร์

การที่ผู้ผลิตกล้องดิจิทัลมุ่งความสนใจมาที่กลุ่มวัยรุ่น เนื่องจาก กลุ่มวัยรุ่นในปัจจุบันมีพฤติกรรมในการใช้ชีวิตที่มีความสอดคล้องเกี่ยวเนื่องกับการใช้งานกล้องดิจิทัล กล่าวคือ วัยรุ่นปัจจุบันมักมีการนัดเจอ สังสรรค์ ในกลุ่มเพื่อนฝูงอยู่เสมอ ทำให้มีการถ่ายภาพเพื่อเก็บบันทึกเรื่องราวอยู่เป็นประจำ และยังรวมไปถึงการใช้กล้องเพื่อถ่ายรูปตนเองเก็บไว้ในการเชื่อมต่อผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Network)

โดยส่วนใหญ่แล้วกลุ่มวัยรุ่น มีพฤติกรรมการใช้กล้องที่รวดเร็ว กล่าวคือ เมื่อพบเจอเหตุการณ์ หรือ เรื่องราวที่ต้องการบันทึกภาพ ก็จะนำกล้องมาใช้บันทึกภาพทันที โดยไม่ต้องการการปรับตั้งที่ซับซ้อนวุ่นวาย หรือแม้แต่การถ่ายภาพตนเอง ก็ยังต้องการเทคโนโลยีที่ทำให้ผู้ถ่ายหรือภาพที่ได้ มีความสมบูรณ์สวยงาม ภายในขั้นตอนที่รวดเร็วและง่ายดาย

จากการใช้งานกล้องดิจิทัลในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นที่ใช้กล้องดิจิทัลเพื่อถ่ายรูปตัวเอง หรือใช้ถ่ายภาพเมื่อมีการพบปะสังสรรค์กับเพื่อน จึงนำไปสู่การพัฒนาเทคโนโลยีของกล้องดิจิทัลเพื่อมาตอบสนองการใช้งาน และทำให้เทคโนโลยีดังกล่าวช่วยให้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คกลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่เข้ามาช่วยให้คนเข้าถึงภาพถ่ายง่ายขึ้น โดยที่ปัจจุบันกล้องดิจิทัลคอมแพ็คมีฟังก์ชันพื้นฐานที่หลากหลาย อาทิ ระบบอัตโนมัติ (Auto Mode) โดยกล้องสามารถในการวิเคราะห์รูปแบบการถ่าย, วิเคราะห์สีสถานะของแสง, วิเคราะห์สีผิว และ ลดความ

เบลอของภาพ ทำให้ความสมบูรณ์ของภาพในขั้นพื้นฐาน เช่น ความคมชัดของภาพ แสงของภาพ สีผิวของบุคคลในภาพ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และยังมีเทคโนโลยีในรูปแบบของฟังก์ชันพิเศษของ กล้องที่ช่วยเสริมสร้างความสมบูรณ์ให้กับการถ่ายภาพและเสริมสร้างความสวยงามให้แก่บุคคล ในการถ่ายภาพ เทคโนโลยีต่างๆที่กล้องดิจิทัลคอมแพ็ค มีตัวอย่างดังนี้

1. เทคโนโลยีถ่ายภาพตนเอง (Self Portrait)

จากพฤติกรรมของวัยรุ่นที่ชอบถ่ายรูปตนเอง ปัจจุบันบริษัทผู้ผลิตกล้องดิจิทัล จึงผลิต กล้องที่มีเทคโนโลยีถ่ายภาพตนเอง เพื่อรองรับความต้องการดังกล่าว โดยผู้ใช้งานจะสามารถถ่ายภาพ ตนเอง โดยตรวจสอบความเรียบร้อยของภาพ จากการมองจอแสดงภาพด้านหน้าของกล้อง เมื่อ กดชัตเตอร์แล้ว กล้องจะทำการนับถอยหลัง 3 วินาที โดยมีตัวเลขแสดงที่จอด้านหน้า เพื่อให้ผู้ใช้ สามารถเตรียมตัวก่อนภาพจะถูกบันทึก

ภาพที่ 1.12 แสดงเทคโนโลยีถ่ายภาพตนเอง (Self Portrait)

2. เทคโนโลยีการตกแต่งภาพถ่ายได้ในตัวกล้อง

นอกจากการถ่ายภาพโดยอาศัยฟังก์ชันต่างๆ เข้ามาช่วยทดแทนทักษะความสามารถของผู้ถ่ายแล้ว ปัจจุบันเทคโนโลยีของกล้องดิจิทัลยังทำให้ผู้ใช้งานสามารถตกแต่งภาพถ่ายได้ในตัวกล้องตาม ความต้องการ เช่น สามารถใส่กรอบ ใส่รูป เติมกราฟฟิคต่างๆ ปรับสี เป็นต้น ซึ่งทำให้รูปที่ถ่ายไป พร้อมที่จะโพสต์ลงในสื่อสังคมออนไลน์ได้ทันที

ภาพที่ 1.13 แสดงเทคโนโลยีการตกแต่งภาพได้ในตัวกล้อง

3. เทคโนโลยีใบหน้ากระจ่างใส (Beauty Shot)

ในการถ่ายภาพบุคคล สิ่งสำคัญที่สุดคือบุคคลในภาพ ปัจจุบันเทคโนโลยีของกล้องดิจิทัลคอมพิวเตอร์ได้พัฒนาเทคโนโลยีทำให้ใบหน้ากระจ่างใส หรือ Beauty Shot ช่วยลบริ้วรอยต่างๆ บนใบหน้าของแบบได้อย่างสวยงาม ไม่ว่าจะ เป็นรอยย่น รอยตำหนิบนใบหน้า หรือฝ้า เพื่อเกลี่ยโทนสีและลักษณะ ของผิว ทำให้การถ่ายภาพบุคคลเกิดความสวยงาม โดยไม่ต้องมีการตกแต่งแก้ไขภายหลังด้วยโปรแกรมในคอมพิวเตอร์ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการในการใช้กล้องดิจิทัลของกลุ่มวัยรุ่นเป็นอย่างดี

ภาพที่ 1.14 แสดงการเปรียบเทียบภาพที่ใช้เทคโนโลยีใบหน้ากระจ่างใส (Beauty Shot) กับการถ่ายภาพในโหมดปกติ

4. เทคโนโลยีเลือกสไตล์ของภาพ (Photo Style Selector)

การถ่ายภาพบางครั้งอาจมีการใช้โปรแกรมแต่งภาพจากคอมพิวเตอร์ เช่น ปรับโทนสีของภาพ หรือสไตล์ของภาพ เพื่อสร้างความน่าสนใจ และทำให้ภาพสวยงามยิ่งขึ้น แต่ในปัจจุบันกล้องดิจิทัลมีที่ช่วยทำให้ผู้ใช้กล้องสามารถตกแต่งภาพในลักษณะดังกล่าวได้ เพื่อช่วยให้ผู้ใช้สามารถเน้นส่วนใดส่วนหนึ่งของภาพโดยทิ้งให้ส่วนอื่นๆ ที่อยู่โดยรอบพรางมัวไป เพื่อสร้างสรรคให้ภาพมีความน่าสนใจยิ่งขึ้น โดยไม่ต้องผ่านโปรแกรมตกแต่งภาพในคอมพิวเตอร์

ภาพที่ 1.15 แสดงเทคโนโลยีเลือกสไตล์ของภาพ (Photo Style Selector)

อนึ่งเทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค อาจไม่ได้หมายถึงเทคโนโลยีของฟังก์ชัน โหมดภาพต่างๆ จากตัวกล้องเพียงอย่างเดียว แต่เทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค ยังหมายรวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงจากการใช้ฟิล์ม มาสู่การเก็บบันทึกภาพด้วยเมมโมรี่การ์ด ซึ่งมีระบบการทำงานของกล้องเป็นลักษณะอัตโนมัติ ส่งผลให้ผู้ใช้สามารถดูภาพที่ถ่ายและเลือกภาพที่ต้องการ

ได้ทันทีว่าภาพที่เพิ่งถ่ายไปนั้น ดีหรือเสีย หากเสียก็สามารถลบและถ่ายซ้ำได้ไม่จำกัดเพื่อนำไปเลือกภาพที่ต้องการต่อไป เพียงแค่กดชัตเตอร์เท่านั้น ไม่ต้องตั้งค่าแสง หรือระยะโฟกัสให้เสียเวลา ทำให้สามารถถ่ายภาพได้อย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว

จากเทคโนโลยีของกล้องดิจิทัลดังที่ยกตัวอย่างในข้างต้นนั้น แสดงให้เห็นถึง การตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ที่กำลังมีพฤติกรรมในการใช้กล้องที่เปลี่ยนแปลงไปจากในอดีต กล่าวคือ ในการถ่ายภาพในอดีตนั้น แต่ละภาพที่ได้ถูกบันทึกลงฟิล์มนั้น ผู้ถ่ายอาจต้องมีการคำนวณเรื่องแสง ทิศทางของบุคคลในภาพ รวมถึงความสมบูรณ์อื่นๆของภาพ ทำให้การกดชัตเตอร์แต่ละครั้งต้องคำนึงปัจจัยต่างๆที่เกิดขึ้นในภาพ และยังรวมไปถึงต้นทุนของการเก็บบันทึกภาพลงบนฟิล์ม แต่ในปัจจุบันเทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัลสามารถทำให้การถ่ายภาพสะดวกสบายมากขึ้น ทั้งในด้านการเก็บบันทึกภาพ ความสวยงามและความสมบูรณ์ของภาพ องค์ประกอบเหล่านั้น ได้ถูกแทนที่ด้วยเทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัล ทำให้เราสามารถถ่ายภาพและกดชัตเตอร์ได้จำนวนมากตามที่เราต้องการได้ และไม่จำเป็นต้องอาศัยทักษะในการถ่ายภาพเหมือนในอดีต

หลังจากที่ได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีของกล้องดิจิทัลขึ้นจึงส่งผลถึงความต้องการให้เกิดขึ้นจากเดิมกล้องมีความสามารถเป็นแค่เพียงอุปกรณ์บันทึกภาพ แต่ในปัจจุบันกล้องไม่ได้ทำหน้าที่เป็นแค่เพียงอุปกรณ์บันทึกภาพ กล้องมีหน้าที่เพิ่มมากขึ้น กล้องทำให้ผู้ใช้สามารถมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ได้ง่ายขึ้น ผู้ใช้สามารถหยิบกล้องขึ้นมาถ่ายภาพเหตุการณ์ต่างๆ ซึ่งเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ต่างๆของผู้ใช้กล้องได้เป็นอย่างดี

ด้วยเทคโนโลยีกล้องดิจิทัลถือเป็นลักษณะของสื่อใหม่ (New Media) หรือสื่อดิจิทัล (Digital Media) ภาพถ่ายจึงสามารถสร้างโอกาสในการใช้งาน ให้กับผู้ใช้ได้ในรูปแบบที่หลากหลายจากข้อมูลเดียวกัน เห็นได้จากภาพถ่ายจากกล้องดิจิทัลสามารถเชื่อมต่อกับคอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของกล้องดิจิทัล ทำให้สามารถโอนไฟล์ภาพที่ถ่ายเก็บไว้แล้ว ไปสู่คอมพิวเตอร์ และนำภาพที่ได้ไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นได้อย่างรวดเร็ว นำไปใช้งานปรับเปลี่ยน แต่งเติมได้อีกมากมายตามแต่ความต้องการของผู้ใช้

ประกอบกับการสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตทวีความสำคัญมากขึ้น มีพื้นที่ที่คนใช้ในการเผยแพร่ภาพและข้อความของตัวเองสู่สาธารณะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว Nielsen online เปิดเผยข้อมูลกิจกรรมยอดนิยมของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตล่าสุด คือการสืบค้นข้อมูล ตามมาด้วยการเข้า

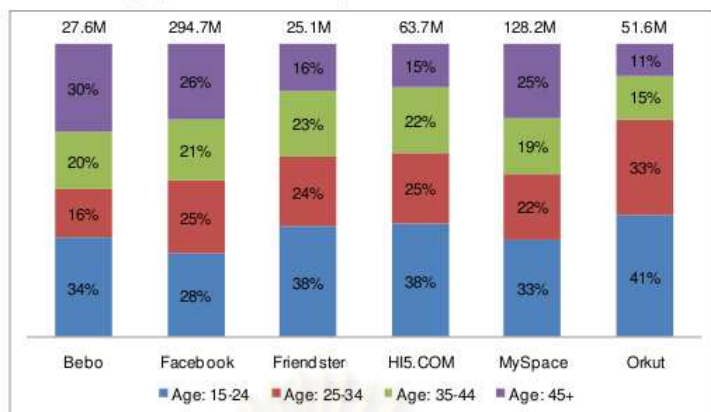
เว็บไซต์ตามความสนใจและที่เติบโตแบบก้าวกระโดด คือการใช้เวลาใน social network หรือชุมชนออนไลน์ เนื่องด้วยคุณสมบัติที่ตอบโจทย์ความเป็นส่วนตัว และเจาะจงกลุ่มที่มีความชอบแบบเดียวกันและสามารถขยายเครือข่ายไปสู่คนรอบตัวสร้างความสัมพันธ์แบบใยแมงมุม ทำให้ social network หรือชุมชนบนโลกออนไลน์ได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งฟังก์ชันการใช้งานในชุมชนออนไลน์เหล่านี้สามารถแลกเปลี่ยน, พูดคุย, แสดงความเห็น, แบ่งปันข้อมูล ซึ่งเนื้อหาส่วนใหญ่ใช้การสื่อสารผ่านภาพถ่ายของผู้ใช้ ทำให้เกิดสังคมที่ต้องอาศัยภาพถ่ายเป็นตัวกลางในการสื่อความหมายเพื่อเชื่อมโยงกลุ่มสังคม ให้เกิดความสัมพันธ์และมีประสบการณ์ร่วมกัน

ภาพที่ 1.16 แสดงชนิดของสื่อสังคมออนไลน์ หรือ Social Network

กลุ่มวัยรุ่นเป็นกลุ่มสำคัญที่ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการสื่อสารมากขึ้นและการสื่อสารนั้นมักปรากฏเป็นการสื่อสารด้วยภาพ วัยรุ่นมักมีการบันทึกภาพตนเอง กิจกรรม ความเปลี่ยนแปลงของตนเอง เช่นการสวมใส่เสื้อผ้าชิ้นใหม่ การแต่งกายในโอกาสพิเศษ การร่วมสังสรรค์กับเพื่อนฝูง การไปท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆ หรือแม้แต่การรับประทานอาหาร วัยรุ่นก็ยังมีกรถ่ายภาพเพื่อเก็บบันทึกเรื่องราวเหล่านั้น เพื่อที่จะสามารถนำไปเป็นเนื้อหาสาระในการบอกเล่า หรือถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับตนเองในสื่ออินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นสื่อหนึ่งที่วัยรุ่นในปัจจุบันมีความสนใจเป็นพิเศษและใช้เวลาไปเพื่อการนี้มากก็คือ การนำภาพถ่ายโพสลงเว็บไซต์ประเภท Social Network ต่างๆ เช่น Hi5, Facebook, Twitter ซึ่งการโพสภาพถ่ายถือเป็นฟังก์ชันการใช้งานหลักของเว็บไซต์ประเภท Social Network

Exhibit 2: Demographic Distribution of Unique Visitors, March 2009

Source: comScore, Company Reports and NeXt Up Research Estimates

ภาพที่ 1.17 แสดงจำนวนของผู้ใช้ Social Network โดยแบ่งตามอายุ

เมื่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีของกล้องดิจิทัลที่ได้รับการพัฒนาให้ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ทั้งในแง่ของความสะดวกสบายในการใช้งาน และความสวยงามของภาพถ่ายผนวกกับการขยายตัวของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เปิดโอกาสให้กลุ่มผู้ใช้สามารถแลกเปลี่ยน พูดคุย แสดงความคิดเห็น แบ่งปันข้อมูลได้อย่างเต็มที่ ต่างก็ส่งผลให้การโพสภาพถ่ายที่ได้จากการถ่ายภาพด้วยกล้องดิจิทัลเพิ่มจำนวนมากขึ้น

การโพสภาพถ่ายจึงเป็นการสื่อสารให้ผู้อื่นถึงเหตุการณ์หรือช่วงเวลาต่างๆที่ผู้ใช้ได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วม เช่น การโพสภาพถ่ายงานรับปริญญา เพื่อเป็นการบอกถึงความมีส่วนร่วมในงาน มีความทรงจำที่ดีต่างๆ ภาพงานขบวนพิธีต่างๆ ผู้ใช้กล้องเก็บภาพ จังหวะสำคัญ ของงานขบวนพิธี เหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น

ภาพที่ 1.18 แสดงลักษณะของ Facebook Webpage

จากการเฝ้าสังเกตเว็บไซต์ Social Network อย่าง Facebook พบว่าผู้ใช้ส่วนใหญ่มักมีการโพสต์ภาพถ่ายที่เป็นการถ่ายตัวเอง เพื่อแสดงถึงตัวตนของผู้ใช้ จากประเด็นดังกล่าวนี้ผู้วิจัยมีความสนใจที่ศึกษาลักษณะการถ่ายภาพตนเองมากขึ้นเพื่อแสดงถึงอัตลักษณ์ (Identity) แล้วนำไปโพสต์ในสื่อออนไลน์ โดยที่ภาพถ่ายที่วัยรุ่นใช้ในการสื่อความหมายในปัจจุบันนั้น มีมากมายหลายลักษณะ เช่น การถ่ายภาพตัวเอง การถ่ายภาพกับเพื่อน การถ่ายภาพอาหาร หรือการถ่ายภาพกิจกรรมต่างๆ ที่ทำ เป็นต้น

ภาพที่ 1.19-1.22 แสดงลักษณะภาพถ่ายแบบต่างๆที่โพสต์ลงเว็บไซต์

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้ศึกษาจะศึกษาถึงลักษณะพฤติกรรมการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คในการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายของวัยรุ่น นำมาสู่การกำหนดหัวข้อในการศึกษาค้นคว้าว่า “การสื่อความหมายผ่านภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่นโดยการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็ค”

ปัญหานำการวิจัย

1. พฤติกรรมการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คในการสื่อความหมายผ่านภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่น มีลักษณะอย่างไร
2. ปัจจัยใดที่มีผลต่อการสื่อความหมายผ่านภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่นจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะพฤติกรรมการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คในการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่น

2. เพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อความหมายผ่านภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่นจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค

ข้อสันนิษฐานของการวิจัย

1. พฤติกรรมการสื่อความหมายผ่านภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีของกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค ทั้งในลักษณะพฤติกรรมในการใช้งานกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค และพฤติกรรมในการใช้เทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัลเพื่อเสริมสร้างความสวยงามของบุคคล
2. ปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่น คือ แบบแผนวัฒนธรรมของวัยรุ่น เทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค และเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) อันมีผลต่อความต้องการในการสื่อสารเชิงอัตลักษณ์ของกลุ่มวัยรุ่นในเครือข่ายสังคมออนไลน์

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

1. กล้องดิจิทัลคอมแพ็ค คือ กล้องถ่ายภาพระบบดิจิทัลขนาดเล็ก พกพาสะดวก น้ำหนักเบา ใช้งานง่าย เน้นการถ่ายภาพทั่วไป ไม่จำเป็นต้องปรับแต่งค่าต่างๆ เนื่องจากมีระบบการทำงานที่เป็นอัตโนมัติ ซึ่งในปัจจุบันภาพถ่ายที่ได้จากกล้องดิจิทัลคอมแพ็คถือว่ามีคุณภาพที่ดีในระดับหนึ่ง
2. กลุ่มวัยรุ่น คือ กลุ่มเด็กอายุระหว่าง 19-23 ปี เพศหญิง ที่ศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษาเป็นกลุ่มที่ถ่ายภาพและใช้ภาพถ่ายจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็คเพื่อการสื่อสารและสื่อความหมาย
3. เทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค คือ เทคโนโลยีที่ถูกผลิตขึ้นเพื่อตอบสนองการใช้งานของผู้ใช้กล้อง ซึ่งเปลี่ยนระบบการบันทึกภาพจากฟิล์มมาเป็นการวัดความจำและทำให้การใช้งานง่ายขึ้น และได้ภาพที่มีความสวยงาม
4. การสื่อความหมายผ่านภาพถ่าย คือ การใช้เทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็คถ่ายภาพ เพื่อบอกเล่าเรื่องราวที่ผู้ถ่ายได้ประสบพบเจอ หรือ เพื่อแสดงอัตลักษณ์ของตัวบุคคล

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษากลุ่มวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในระดับอุดมศึกษา เพศหญิง ที่มีพฤติกรรมการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คในการสื่อความหมายผ่านภาพถ่าย จำนวน 30 คน โดยทำการศึกษาดังด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth interview) และการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) ควบคู่ไปกับการวิเคราะห์ภาพถ่ายของกลุ่มตัวอย่าง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาพฤติกรรมในการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คในการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่น เพื่อให้ทราบถึงลักษณะพฤติกรรมในการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คของกลุ่มวัยรุ่น อันเป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีของกล้องดิจิทัล โดยจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์การสื่อสารของกลุ่มวัยรุ่น ในการใช้เทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัล เพื่อสื่อความหมายในปัจจุบัน และยังสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาเทคโนโลยีทั้งกล้องดิจิทัลและการเทคโนโลยีการสื่อสารสำหรับกลุ่มวัยรุ่นต่อไปในอนาคต

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “การสื่อความหมายผ่านภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่นโดยใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็ค” เป็นการศึกษาลักษณะพฤติกรรมในการใช้เทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็คในการสื่อความหมายของกลุ่มวัยรุ่น เพื่อศึกษาลักษณะพฤติกรรมการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คในการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่น ตลอดจนเพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อความหมายผ่านภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่นจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค โดยการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อ้างอิงถึงแนวคิด และ ทฤษฎี เพื่อเป็นกรอบแนวคิดอ้างอิงในการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนด (Technological Determinism)
2. แนวคิดเรื่องการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ (Computer-Mediated Communication)
3. แนวคิดเรื่องสื่อใหม่ (New Media)
4. แนวคิดเรื่องสื่อคือสาร (The Medium is The Message)
5. แนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ (Identity)
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จาก ทฤษฎี และแนวคิดในข้างต้น ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีและแนวคิดมาใช้เป็นกรอบอ้างอิงของการศึกษาในครั้งนี้ โดยผู้วิจัย ได้แบ่งแนวคิด ทฤษฎีตามข้อสันนิษฐาน เพื่อแสดงให้เห็นถึงการเชื่อมโยงแนวคิด ทฤษฎีต่างๆ ภายใต้อัตลักษณ์ในแต่ละข้อ และจะสามารถนำมาเป็นกรอบอ้างอิงในการศึกษาต่อไป

ข้อสันนิษฐานข้อที่ 1

พฤติกรรมการสื่อความหมายผ่านภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีของกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค ทั้งในลักษณะพฤติกรรมในการใช้งานกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค และพฤติกรรมในการใช้เทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัลเพื่อเสริมสร้างความสวยงามของบุคคล

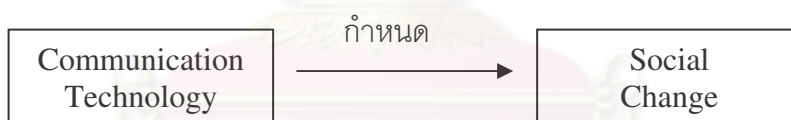
จากข้อสันนิษฐานดังกล่าว ทำให้เราเห็นถึงลักษณะการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายของวัยรุ่นของกล้องดิจิทัลที่วัยรุ่นในปัจจุบันที่เปลี่ยนไปจากในอดีต โดยที่มีการเปลี่ยนไปทั้งในด้าน

ใช้เทคโนโลยีจากตัวกล้อง และเนื้อหาสารที่นำเสนอตั้งนั้นจึงจำเป็นต้องเข้าใจถึงลักษณะของ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและเนื้อหาสารที่กำลังจะมีความเปลี่ยนแปลงทั้งในปัจจุบันและอนาคต

2.1 ทฤษฎีเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนด (Technological Determinism)

กลุ่มทฤษฎีเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนด ซึ่งเป็นปีกหนึ่งของกลุ่มเศรษฐศาสตร์การเมืองที่ นำสนใจวิเคราะห์พลังการผลิตในส่วนที่เป็นความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี และเมื่อนำมา ประยุกต์ใช้ในแวดวงการสื่อสารมวลชน ก็จะมีหมายถึง ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสาร ทั้งหลาย และเป็นการตั้งคำถามว่าเมื่อเทคโนโลยีการสื่อสารได้เปลี่ยนแปลงไป จะสร้างผลกระทบ อะไรให้เกิดขึ้นในระดับสังคม สถาบัน และปัจเจกบุคคลบ้าง

เทคโนโลยีกล้องดิจิทัลและผู้ใช้เทคโนโลยีถือว่าเป็น 2 ปัจจัยสำคัญในการเกิดความ ต้องการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายของวัยรุ่นจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็คต่างๆ ตามทฤษฎีที่พูดถึง ว่า เมื่อเทคโนโลยีการสื่อสารเปลี่ยนแปลงไป ก็จะมีสร้างผลกระทบให้เกิดขึ้นในระดับสังคม สถาบัน และปัจเจกบุคคล

เทคโนโลยีก้าวหน้าไปแค่ไหนก็จะส่งผล หรือกำหนดให้สังคมนั้นพัฒนาไปตามที่ เทคโนโลยีเป็นตัวกำหนด เทคโนโลยีของกล้องดิจิทัลมีความง่าย สะดวก ต่อการใช้งาน ก็ส่งผล ให้พฤติกรรมการใช้กล้องของคนเปลี่ยนแปลงตาม เช่น เทคโนโลยีการถ่ายภาพต่อเนื่องของ กล้องดิจิทัล ผู้ใช้สามารถถ่ายภาพที่ตนเองต้องการได้อย่างมากมาย มีระบบดูภาพหลังจากถ่าย ได้ทันที เมื่อไม่พอใจสามารถลบภาพนั้นแล้วถ่ายใหม่ สร้างนิสัย และพฤติกรรมใหม่ให้ผู้ใช้ กล้องดิจิทัล

แต่อย่างไรก็ตามการศึกษาในครั้งนี้เทคโนโลยีการสื่อสารกับสังคมนั้นสามารถพิจารณา ดูได้ใน 2 มุมมอง สังคมนั้นเป็นสาเหตุหลัก ส่วนการพัฒนาเทคโนโลยีนั้นจะกลายเป็นผลลัพธ์

ซึ่งถ้าเรามองเทคโนโลยีของกล้องดิจิทัลที่พัฒนามาอย่างปัจจุบันนี้ก็ล้วนถูกกำหนดมาจากความจำเป็น และความต้องการของสังคม เช่น การถ่ายภาพในปัจจุบันผู้ใช้กล้องในปัจจุบันต้องการความสะดวกสบาย และลดขั้นตอนความยุ่งยากในการใช้งาน แต่ต้องการได้รับภาพที่มีคุณภาพดี ดังนั้นย่อมเป็นปัจจัยผลักดันให้เกิดการคิดค้นเทคโนโลยีกล้องดิจิทัลขึ้น สามารถถ่ายภาพด้วยระบบอัตโนมัติ สำหรับผู้ใช้ที่ต้องการลดขั้นตอนความยุ่งยากในการใช้งาน

หากย้อนไปในอดีต การถ่ายภาพที่ใช้ฟิล์มนั้น เมื่อน้ำฟิล์มไปล้าง-อัดแล้วย่อมมีการเก็บภาพ ซึ่งลักษณะของการเก็บภาพนั้นมีอยู่หลายแบบ เช่น การใส่กรอบรูป การเก็บภาพไว้ในอัลบั้มต่างๆ แต่เมื่อเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลง การใช้กล้องเปลี่ยนไปเป็นระบบดิจิทัล การเก็บภาพจึงเปลี่ยนไปด้วย ภาพถ่ายส่วนใหญ่จะถูกเก็บเข้าไปในคอมพิวเตอร์และด้วยความที่เป็นภาพถ่ายดิจิทัล ทำให้ง่ายแก่การนำขึ้นโพสบนสังคมออนไลน์ และเมื่อภาพได้ถูกเข้าไปในสังคมออนไลน์ซึ่งเป็นบริบทใหม่ ก็เป็นการเปิดโอกาสในภาพถ่ายต่างๆ นั้นอยู่ในรูปแบบสาธารณะ และเป็นเครื่องมือสนับสนุนปัจเจกบุคคลได้มีโอกาสที่จะเปิดเผย “อัตลักษณ์” ต่อสาธารณะได้มากขึ้น หรือเป็นการใช้สื่อเพื่อต่อยอดหรืออ้างอิงกับกลุ่มเพื่อสร้างอัตลักษณ์ของตนเอง (Personal Identity)

นอกจากนี้การเปลี่ยนจากการใช้กล้องฟิล์มเป็นการใช้กล้องดิจิทัล ก็สนับสนุนการสร้างอัตลักษณ์ของผู้ถ่ายภาพด้วยเช่นกัน เนื่องจากกล้องถ่ายภาพดิจิทัล สามารถถ่ายภาพตนเองได้ (Self-portrait) ประกอบกับกล้องดิจิทัลบางรุ่นที่มีเลนส์อยู่ระนาบเดียวกับหน้าจอ ซึ่งสนับสนุนการสื่อสารแบบสองทาง (two-way communication) ทำให้ขณะที่เราถ่ายภาพนั้นเหมือนกับการที่เราส่องกระจกอยู่ (preview mirror for self portraits) คุณสมบัติดังกล่าวทำให้เราเกิดการถ่ายภาพด้วยตนเอง เป็นการโยกอำนาจของมุมมองจากผู้อื่นมาเป็นตนเอง หรืออาจกล่าวได้ว่าผู้กระทำ (Subject) และผู้ถูกกระทำ (Object) กลายเป็นคนเดียวกัน ผู้ถ่ายภาพตนเองนั้นจึงสามารถเลือกส่วนต่างๆ ที่ต้องการจะถ่ายทอดเพื่อนำเสนออัตลักษณ์ของตนเองได้

โดยเทคโนโลยีการปรับแต่งภาพถ่ายด้วยคุณสมบัติการปรับแต่งภาพที่มีในตัวกล้องดิจิทัล อาจใช้ในการปรับแต่งภาพถ่ายของตนเองที่อาจเป็นกระบวนการหนึ่งในการสร้างอัตลักษณ์ เช่น การตกแต่งให้ผิวหน้าเนียนขึ้น หรือการเทคโนโลยีเลือกสไตล์ของภาพ

จากที่ได้กล่าวมาในข้างต้น จะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เข้ามานั้นช่วยสนับสนุนปัจเจกบุคคลในการสร้างอัตลักษณ์ในหลายๆด้าน ดังนั้นทฤษฎีเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนดจะนำมาใช้ใน

การอธิบายว่า การพัฒนาเทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัล และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารของเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) ได้เข้ามาใช้อำนวยต่อปัจเจกบุคคลในการสร้างอัตลักษณ์ได้อย่างไร

2.2 แนวคิดเรื่องสื่อคือสาร (The Medium is The Message)

ในการศึกษาถึงการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายของวัยรุ่นจากกล้องดิจิทัลคอมแพคต์นั้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Marshall McLuhan (1964) เรื่อง “สื่อคือสาร” หรือ “The medium is the message” ซึ่งอธิบายถึงความสำคัญของตัวสื่อในฐานะตัวกำหนดรูปแบบของเนื้อหาสารที่สื่อ นั้นๆ นำพาไป รวมทั้งสื่อยังเป็นตัวกำหนดการรับรู้เนื้อหาสารอีกด้วย

โดย Marshall McLuhan ได้อธิบายถึงผลของความเปลี่ยนแปลงในระดับบุคคล และระดับสังคมว่ามีผลจากสื่อหรือเทคโนโลยี ซึ่งเป็นเสมือนส่วนขยายของผัสสะและประสบการณ์ของมนุษย์ดังนั้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสื่อ ประสบการณ์ของบุคคลย่อมเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ความสำคัญของเทคโนโลยีหรือสื่อในแต่ละยุคสมัยมีอิทธิพลในการกำหนดแบบแผนของสังคมในสมัยต่างๆ โดยสื่อเหล่านั้นทำหน้าที่ในการก่อรูปและควบคุมการอยู่ร่วมกันรวมถึงการกระทำของสังคม ทั้งนี้แบบแผนของสังคมในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศนั้น มีลักษณะที่เป็นองค์รวม และดำเนินไปในเชิงลึก

2.3 แนวคิดเรื่องสื่อใหม่ (New Media)

Lev Manovich (2001) อธิบายถึงหลักการพื้นฐานในการทำงานของสื่อใหม่ทุกชนิด ซึ่งมีอยู่ 5 ประการ โดย Manovich ให้ข้อสังเกตว่าหลักการสองประการแรก เป็นหลักพื้นฐานเบื้องต้นที่ทำให้เกิดหลักพื้นฐานอื่นๆ 3 ลักษณะสุดท้าย

1. การนำเสนอในรูปแบบข้อมูลเชิงปริมาณ (Numerical Representation)

สื่อใหม่ทุกประเภทประกอบด้วยรหัสแบบดิจิทัลซึ่งอยู่ในรูปของการนำเสนอข้อมูลเชิงปริมาณ ดังนั้น ลักษณะของสื่อใหม่จึงสามารถอธิบายได้ในลักษณะที่เป็นแบบแผนทางปริมาณ รวมทั้งสามารถจัดการหรือกำหนดลักษณะได้ (Programmable)

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสื่อโดยทั่วไปประกอบด้วยข้อมูลที่มีความต่อเนื่อง ดังนั้นการนำเสนอข้อมูลในรูปของข้อมูลเชิงปริมาณจำเป็นต้องผ่านกระบวนการแปลงที่เรียกว่า “การแปลงให้เป็นดิจิทัล หรือการแปลงให้เป็นหน่วยย่อย” (Digitization) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการเลือกข้อมูล (Sampling) โดยข้อมูลจะถูกเลือกและเปลี่ยนลักษณะให้เป็นหน่วยย่อย จากนั้นจะนำไปสู่ขั้นตอนการคำนวณ (Quantization) หรือการกำหนดค่าข้อมูลตัวเลขให้ข้อมูลที่ถูกละเลือก ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ทำให้กระบวนการแปลงเป็นหน่วยสมบูรณ์

Jan van Dijk (อ้างถึงใน Downing 2004) อธิบายถึงผลสำคัญจากกระบวนการแปลงให้เป็นดิจิทัล หรือการแปลงข้อมูลเป็นหน่วยย่อย ว่ากระบวนการดังกล่าวทำให้สื่อต่างๆ มีข้อมูลภายใต้รหัสแบบเดียวกัน ซึ่งผลมาจากการมีรหัสรูปแบบเดียวกัน ได้เพิ่มลักษณะในเชิงปริมาณของข้อมูลหรือการสื่อสาร เนื่องจากแบบแผนรหัสดิจิทัลที่เข้าร่วมกัน สามารถทำให้การผลิต การบันทึกและการจัดจำหน่ายที่ยั่งยืน ทั้งนี้เนื้อหาที่เพิ่มขึ้นสามารถรองรับได้ด้วยสื่อที่มีศักยภาพที่พัฒนาความจุขึ้นในทิศทางเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม ผลสำคัญที่สุดจากการอยู่ภายใต้แบบแผนรหัสดิจิทัล คือการสิ้นสุดลงของลำดับแบบเชิงเส้นของข้อมูล ซึ่งมีผลให้ข้อมูลขนาดใหญ่ถูกแบ่งย่อยลงและเชื่อมโยงกันได้ ในลักษณะที่ผู้ชมหรือผู้รับสารต้องการ ซึ่งมีประโยชน์อย่างสูงต่อการผลิตสื่อและใช้สื่อ

2. ลักษณะองค์ประกอบหน่วยย่อยที่เป็นอิสระต่อกัน (Modularity)

สื่อใหม่มีโครงสร้างรวมที่ประกอบขึ้นจากองค์ประกอบหน่วยย่อย ที่แต่ละระดับล้วนแล้วแต่ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยที่เป็นอิสระอีกเช่นกัน เช่นสื่อใหม่ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย โดยองค์ประกอบย่อยของสื่อเช่น ภาพ ก็คือรูปแบบของชุดของข้อมูลหน่วยย่อย เช่น หน่วยพิกเซล

ทั้งนี้ องค์ประกอบย่อยเหล่านี้สามารถนำมาใช้งานร่วมกันได้ โดยแม้ว่าองค์ประกอบหนึ่งใดจะถูกตัดออก ก็ไม่ส่งผลกระทบต่อระบบโครงสร้างโดยรวม เนื่องจากองค์ประกอบแต่ละหน่วยเป็นอิสระต่อกัน ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับลักษณะสื่อเดิม สื่อใหม่จึงสามารถตัดทอน หรือทดแทนส่วนใดส่วนหนึ่งขององค์ประกอบได้โดยที่ลักษณะโครงสร้างไม่เปลี่ยนแปลง

3. ลักษณะความเป็นอัตโนมัติ (Automation)

สื่อใหม่มีลักษณะการทำงานที่เป็นอัตโนมัติซึ่งเป็นผลมาจากลักษณะของการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบข้อมูลปริมาณ และโครงสร้างแบบส่วนย่อยดังนั้นการสร้างสรรค์ การจัดการ รวมทั้งการเข้าถึงสื่อใหม่จึงเอื้ออำนวยในลักษณะที่เป็นอัตโนมัติ

4. ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงได้อย่างหลากหลาย (Variability)

สื่อใหม่มีลักษณะที่ไม่ตายตัว และมีความหลากหลาย เมื่อเปรียบเทียบกับสื่อเดิมซึ่งองค์ประกอบด้านเนื้อหาภาพหรือเสียง เมื่อถูกนำมารวบรวมเก็บเข้าด้วยกันในสื่อหนึ่งๆ ต้องมีการกำหนดลำดับที่ตายตัว โดยสำหรับสื่อใหม่นั้นมีความสามารถในการเปลี่ยนแปลงได้เนื่องจากผลของโครงสร้างที่ประกอบจากองค์ประกอบย่อย ซึ่งส่งผลให้เกิดลักษณะของบทบาทเชิงรุกของผู้ใช้งานสื่อใหม่

ทั้งนี้มีลักษณะสื่อใหม่ที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้อย่างหลากหลาย เกี่ยวข้องกับลักษณะของสื่อที่เห็นได้หลายประการ ประการแรกคือลักษณะของการเป็นฐานข้อมูล โดยองค์ประกอบของสื่อใหม่จะถูกเก็บรักษาในฐานข้อมูล ซึ่งมีความหลากหลาย ทั้งนี้ฐานข้อมูลมีความสำคัญอย่างมากในการสร้างประสบการณ์ รวมทั้งมีผลต่อการใช้งานเนื้อหาที่บรรจุอยู่ภายในอีกด้วย

นอกจากนี้สื่อใหม่ยังสร้างโอกาสในการใช้งาน (Interface) ให้กับผู้ใช้ ได้ในรูปแบบที่หลากหลายจากข้อมูลเดียวกัน ตลอดจนสามารถรวบรวมข้อมูลของผู้ใช้งานเพื่อใช้ในการสร้างองค์ประกอบอื่นๆที่เหมาะสมกับผู้นั้นๆได้อีกด้วย

ลักษณะอีกประการหนึ่งจากความสามารถในการเปลี่ยนแปลงได้อย่างหลากหลายก็คือการออกแบบองค์ประกอบ ที่สื่อใหม่สามารถสร้างการมีปฏิสัมพันธ์ได้ตลอดผ่านโครงสร้างข้อมูลหรือตัวเลือกต่างๆที่ออกแบบไว้ ในการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้งานได้ โดยโครงสร้างนี้เรียกว่าเมนูหรือตัวเลือกหลัก

นอกจากนี้ลักษณะโครงสร้างแบบไฮเปอร์มีเดีย (Hypermedia) ซึ่งเป็นลักษณะของโครงสร้างที่เชื่อมโยงองค์ประกอบย่อยต่างๆที่เป็นอิสระต่อกันของสื่อใหม่ รวมทั้ง สื่อใหม่ยังเอื้ออำนวยต่อการปรับปรุงให้ทันสมัย (updatability) และมีความหลากหลายของรายละเอียดข้อมูลที่แตกต่างกันในสื่อประเภทเดียวกัน (Scalability) ซึ่งล้วนแล้วแต่เกิดจากพื้นฐานของความสามารถในการเปลี่ยนแปลงได้อย่างหลากหลายของสื่อใหม่

ประเด็นสำคัญอันเนื่องมาจากคุณสมบัติของสื่อใหม่ที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้อย่างหลากหลาย ซึ่ง Manovich พิจารณาเห็นว่ามีความสำคัญได้แก่ลักษณะของการเป็นฐานข้อมูลซึ่งเป็นรูปแบบสำคัญประการหนึ่งของสื่อใหม่ ทั้งนี้ฐานข้อมูลคือรูปแบบที่สัมพันธ์กับยุคข่าวสาร ทั้งนี้ฐานข้อมูล ได้แก่แหล่งรวมข้อมูลต่างๆ ซึ่งปรากฏในรูปของแหล่งข้อมูลที่ผู้ชมสามารถดำเนินการได้ด้วยวิธีการต่างๆ ในยุคเทคโนโลยีข่าวสาร ฐานข้อมูลเป็นวิธีการที่ผู้ใช้สามารถสร้างประสบการณ์จากสื่อได้

5. ความสามารถในการแปลงรหัสไปสู่สื่อใหม่รูปแบบอื่นๆ ได้ (Transcoding)

ความสามารถในการแปลงรหัสของข้อมูลในสื่อใหม่ เป็นผลที่สำคัญจากการทำให้ระบบคอมพิวเตอร์ (Computerization) ซึ่งแปลงข้อมูลของสื่อไปเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ โดย Manovich นำเสนอให้เห็นว่า แม้ลักษณะของการทำให้สื่อเป็นระบบคอมพิวเตอร์ ที่ได้สร้างแบบแผนการจัดระเบียบข้อมูลลักษณะใหม่ขึ้น แต่ก็เอื้ออำนวยต่อการใช้งานของผู้ใช้สื่อ ตัวอย่างเช่นรูปภาพในระดับของการนำเสนอในสื่อใหม่ รูปภาพในสื่อใหม่ยังคงนำเสนอในลักษณะที่ผู้ใช้งานเคยใช้ เป็นเนื้อหาที่มีความหมาย แต่ในอีกระดับหนึ่งนั้นก็เกี่ยวข้องกับส่วนการประมวลผลของระบบคอมพิวเตอร์ กล่าวคือเป็นข้อมูลที่สามารถอ่านได้ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ในรูปแบบของไฟล์ข้อมูลประเภทหนึ่ง

ทั้งนี้ สื่อใหม่สามารถพิจารณาส่วนประกอบของสื่อได้ 2 ระดับ คือระดับวัฒนธรรม ซึ่งเกี่ยวข้องกับเนื้อหา และระดับคอมพิวเตอร์ เกี่ยวข้องกับโครงสร้างของระบบทั้งนี้ ทั้งสองระดับนี้มีอิทธิพลต่อกันและกัน สื่อใหม่ประกอบขึ้นจากทั้งสองระดับนี้ โดยมีสื่อในระบบคอมพิวเตอร์เป็นตัวกลางนำเสนอรูปแบบวัฒนธรรมหรือเนื้อหาที่มีอยู่เดิมของผู้ใช้

นอกจากนี้หลักการพิจารณาสื่อใหม่ดังกล่าวแล้ว ยังมีการพิจารณาลักษณะของสื่อใหม่หรือสื่อดิจิทัลที่เพิ่มเติมขึ้นจากหลักข้างต้นโดย Jan van Dijk (ข้างแล้ว) กล่าวถึงลักษณะรูปแบบของสื่อดิจิทัล ว่ามีลักษณะเป็นสื่อผสม (Multimedia form) ซึ่งเกิดจากการแปลงรหัสเป็นดิจิทัล ดังนั้นการผสมผสานสัญญาณ และ การสื่อสารแบบต่างๆ รวมทั้งประเภทของข้อมูลที่หลากหลาย จึงเกิดขึ้นได้ภายใต้สื่อใดสื่อหนึ่ง

Jan van Dijk อธิบายว่า สื่อดิจิทัลเป็นส่วนสำคัญในการเกิดรูปแบบสื่อผสมใหม่ๆ นอกเหนือจากภาพยนตร์และโทรทัศน์ซึ่งอาจจัดได้ว่าเป็นสื่อผสมแบบเดิม ทั้งนี้รูปแบบของสื่อผสมนั้นสามารถเป็นได้ทั้งการผสมของการสื่อสารประเภทต่างๆกัน เช่น การสื่อสารมวลชน

และการสื่อสารข้อมูล รวมทั้งอาจเป็นการผสมของข้อมูลประเภทต่างๆกัน เช่น ภาพ เสียง ข้อความ ตัวอักษร และข้อมูลในเชิงปริมาณ นอกจากนี้ รูปแบบสื่อผสม ยังมีส่วนต่อการทำให้เกิดเนื้อหาที่ชัดเจน และเต็มไปด้วยข้อมูล ซึ่งไม่อาจมีได้มาก่อนในประวัติศาสตร์ของสื่อ

นอกจากนี้สื่อใหม่ยังมีลักษณะที่สามารถสร้างปฏิริยาโต้ตอบ (Interactivity) ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นผลจากการมีปฏิริยาตอบสนองต่อการกระทำหนึ่งๆอย่างไรก็ตามสำหรับสื่อดิจิทัลนั้น ลักษณะการมีปฏิริยาโต้ตอบต่อกันสามารถแบ่งระดับย่อยได้ 4 ระดับ โดยที่ระดับเหล่านี้มีความเหมาะสมแตกต่างกันตามแต่ของสื่อดิจิทัล ประเภทต่างๆ

ระดับพื้นฐาน หรือมิติเชิงเทศะ (Space dimension) คือ ความเป็นไปได้ของการสื่อสารสองทางทั้งนี้สื่อใหม่ๆทุกชนิดมีความเป็นไปได้ในการโต้ตอบต่อกันในระดับนี้

ระดับของการร่วมจังหวะ (Synchronicity) หรือมิติเชิงกาละ (Time dimension) หมายถึงการปฏิริยาโต้ตอบโดยไม่ถูกขัดจังหวะ ทำให้ปฏิริยาเกิดขึ้นได้ในจังหวะเวลาที่พร้อมหรือใกล้เคียงกัน

ระดับการควบคุม หรือมิติเชิงพฤติกรรม (Behavioral dimension) หมายถึงความสามารถของผู้ส่งสารและผู้รับสารในการเปลี่ยนแปลงบทบาททางการสื่อสาร มิติเชิงพฤติกรรมนี้ให้ความสนใจที่การมีความเชื่อมโยงระหว่างผู้ใช้สื่อ (Interface)

ระดับสูง หรือมิติเชิงจิตวิทยา (Mental dimension) หมายถึงการมีปฏิริยาโต้ตอบจากการเข้าใจการสื่อสารความหมายระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง

จากแนวคิดดังกล่าวมาทั้งหมดแล้วนั้น สามารถนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดอ้างอิงในการอภิปรายผลเพื่อทดสอบข้อสันนิษฐานข้อที่ 1 ต่อไป

ข้อสันนิษฐานข้อที่ 2

ปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่น คือ แบบแผนวัฒนธรรมของวัยรุ่น เทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัลคอมพิวเตอร์ และเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) อันมีผลต่อความต้องการในการสื่อสารเชิงอัตลักษณ์ของกลุ่มวัยรุ่นในเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network)

จากข้อสันนิษฐานในข้างต้น ได้กล่าวถึงลักษณะปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่น ได้แก่ ปัจจัยที่มาจากแบบแผนวัฒนธรรมของวัยรุ่น เทคโนโลยีของการสื่อสารในสังคมออนไลน์ (Social Network) และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค ซึ่งทฤษฎีที่ใช้เกี่ยวกับเทคโนโลยีกล้องดิจิทัลคอมแพ็คได้อ้างถึงในทฤษฎีส่วนแรกไปแล้ว ในกรอบอ้างอิงของการศึกษาตามข้อสันนิษฐานข้อที่ 2 จึงนำแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ และการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ มาใช้ในการเป็นกรอบอ้างอิงการศึกษา

2.4 แนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ (Identity)

2.4.1 อัตลักษณ์คืออะไร

อัตลักษณ์ คือ การตอบคำถามที่ว่า เราคือใคร จากนั้นอาจตามมาด้วยชุดคำถามที่ว่า เราเป็นใครในสายตาของผู้อื่น เราแตกต่างจากคนอื่นอย่างไร เราเคยเป็นใคร และเราจะเป็นอะไรต่อไป ฯลฯ ซึ่งการที่เรามองตัวเองอาจสอดคล้องกับการที่คนอื่นมองเราหรือไม่ก็ได้ อัตลักษณ์จึงเปรียบเสมือนกระบวนการที่มอบสถานะให้เรา เป็นเครื่องมือ กรอบแนวคิดและกระบวนการที่เชื่อมโยงตัวเรา และสังคมที่เราอยู่อาศัย

นอกจากนี้อัตลักษณ์ยังเป็นเรื่องของการสร้างความแตกต่างระหว่าง 'พวกเรา' และ 'พวกเขา' ซึ่งอาจมองเห็นได้จากการแบ่งแยกออกจากกัน เช่น อัตลักษณ์ระหว่างชนชาติที่ อัตลักษณ์ทางการเมือง เป็นต้น หรือในลักษณะของชั่วตรงข้าม เช่น ผู้ชาย-ผู้หญิง สิวของคนขาว-คนดำ และความปกติ-ความเปียงเบนจากปกติ (Woodward, 1997: 1-2)

บุคคลหนึ่งๆ สามารถมีได้หลายอัตลักษณ์ ซึ่งก็คือ การมองตนเองในแง่มุมต่างๆ ในฐานะสมาชิกหน่วยหนึ่งในสังคม อัตลักษณ์จะเป็นอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับว่าเรามองตนเองในแง่มุมใด และวางสถานะของตนเองไว้ในฐานะของสมาชิกกลุ่มไหนในสังคม เช่น นาย ก. เป็นคนไทย เป็นเพศชาย เป็นชาวพุทธ เป็นจิตแพทย์ เป็นชนชั้นกลาง เป็นสมาชิกของชมรมคนรักกอล์ฟ ฯลฯ ทั้งนี้เพราะอัตลักษณ์สามารถครอบคลุมเรื่องต่างๆ ได้กว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็นด้านเชื้อชาติ เพศ ถิ่นกำเนิด ชนชั้น อายุ อาชีพ ศาสนา การเมือง ฯลฯ (สกลกานต์ อินทร์ไทร, 2542: 21) ซึ่งสอดคล้องกับ ศิรินาถ ปิ่นทองพันธ์ (2546: 6) ที่กล่าวว่า อัตลักษณ์ของบุคคลหนึ่งเป็นการมองตนเองเพื่อตอบคำถามว่า "เราคือใคร" และ "ฉันเหมือนหรือแตกต่างจากคนอื่นอย่างไร" โดยที่ลักษณะนั้น

ดำรงอยู่ในตนเองอย่างต่อเนื่อง แต่แต่ละบุคคลสามารถมองตนเองได้หลายแง่มุมขึ้นอยู่กับเราเป็นสมาชิกหน่วยใดในสังคมซึ่งแต่ละหน่วยของสังคม เราก็จะมีบทบาทต่างกันไป

Althusser (อ้างถึงใน กาญจนา แก้วเทพ, 2544: 274) อธิบายเรื่อง "อัตลักษณ์" ว่าปกติเราอาจเป็นนาย ก. นาง ข. แต่เมื่อเราเข้าสู่ระบบความสัมพันธ์ทางสังคม เราจะถูกเรียกให้เป็น "subject" หรือ ตัวตนในแบบต่างๆ เช่น เป็นคนไทย เป็นนิสิตจุฬาฯ เป็นท่านผู้อ่าน ฯลฯ ซึ่งกระบวนการนี้เรียกว่า "interpellation" หรือการ "เรียก" ซึ่งจะแปรเปลี่ยนอัตลักษณ์ไปตามรูปแบบความสัมพันธ์ หรือบริบทต่างๆ

การศึกษาเรื่องอัตลักษณ์ตามแบบชนบ (traditional) คือการศึกษาอาทิแบบแนวชีววิทยา แนวภูมิศาสตร์ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม ความรู้สึกสมานฉันท์ภายในกลุ่ม เศรษฐกิจ การศึกษา เช่นนี้เป็นการศึกษาตามแนวทฤษฎีสวรรตถ (essentialism) นั่นคือเชื่อว่า มนุษย์เกิดมาพร้อมมีอัตลักษณ์ติดตัวมา และ "เราเป็นเราเพราะความแตกต่างของคนอื่นจากเรา ความแตกต่าง ก่อให้เกิดอัตลักษณ์เฉพาะตัว"

Hall (1990: อ้างถึงใน อรวรรณ ปิลาธนีโอวาท, 2545: 47) ให้คำนิยามว่า อัตลักษณ์ต้องเป็นกระบวนการแบบเหรียญสองด้าน ด้านหนึ่งคือเรารู้สึกว่าเราเป็นเรา (self - ascription) และอีกด้านหนึ่งคนอื่นก็ต้องรู้สึกเช่นนั้นด้วย (ascription by other)

บาร์คเกอร์ กล่าวว่า อัตลักษณ์ไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมากับธรรมชาติ แต่เป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้างขึ้นโดยสังคม (socially constructed) อัตลักษณ์จึงเกิดจากการที่เราสัมผัสสัมพันธ์กับคนอื่น เช่น เรารู้ว่าอัตลักษณ์ของเราในโรงงานจะเป็นอย่างไร ซึ่งแนวคิดเช่นนี้เรียกว่า "ปฏิสวรรตถ" (antiessentialism)

อัตลักษณ์จึงเป็นสิ่งที่ประกอบสร้างขึ้นมา เกิดจากการสังสมของผลผลิตทางวาทกรรมที่จะระบุให้แต่ละบุคคลเป็นใคร เป็นอะไร ด้วยตัวของตัวเองหรือด้วยบุคคลอื่น ซึ่งอัตลักษณ์ที่รับเข้ามา นั่นจะเป็นตัวกำหนดบทบาท และพฤติกรรมของบุคคลว่าควรจะมีรูปแบบในการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมอย่างไร (จารุณี สุวรรณศรี, 2547: 16)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า อัตลักษณ์ คือ การตอบคำถามว่า เราคือใคร เราเหมือนหรือแตกต่างจากคนอื่นอย่างไร อัตลักษณ์จึงเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงเรากับสังคม และสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามบริบทซึ่งส่งผลให้แต่ละบุคคลสามารถมีอัตลักษณ์ได้หลายอย่าง

2.4.2 การแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์

การแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์เป็นการแสดงออกให้เห็นว่าเราเป็นใคร ซึ่งจะถูกสื่อสารผ่านทางพฤติกรรม และบริบทรอบตัวเรา ไม่ว่าจะเป็นการพูด การกระทำ การบริโภค รวมถึงการแสดงอัตลักษณ์ผ่านทางสัญลักษณ์ด้วย สัญลักษณ์ และภาพตัวแทน (symbol and representation) จึงเป็นส่วนสำคัญอีกส่วนหนึ่งที่ช่วยแสดงให้เห็นว่าเราเหมือนกับบางคน (พวกเรา) และแตกต่างกับบางคน (พวกเขา) (Woodward, 2004: 6-8)

2.4.3 ประเภทของอัตลักษณ์

ในที่นี้เราอาจแบ่งประเภทของอัตลักษณ์ออกได้เป็น 5 ประเภท คือ

1. อัตลักษณ์ของปัจเจกบุคคล (individual identity)
2. อัตลักษณ์ทางสังคม (social identity)
3. อัตลักษณ์กลุ่มหรืออัตลักษณ์ร่วม (collective identity)
4. อัตลักษณ์องค์กร (corporate identity)
5. อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม (cultural identity)

1. อัตลักษณ์ของปัจเจกบุคคล (individual identity) หมายความว่าความรู้สึกถึงการเป็นตัวตนของตัวเอง การมองตนเองในมุมต่างๆ หรือการรับรู้เกี่ยวกับตนเอง (self - conception) ในฐานะสมาชิกหน่วยหนึ่งของสังคม เช่น เชื้อชาติ เพศ ชนชั้น อาชีพ การเมือง ศาสนา ฯลฯ ซึ่งบุคคลหนึ่งๆ อาจจะมีได้หลายอัตลักษณ์

การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง (self - conception) นั้น ส่วนหนึ่งถูกสร้างขึ้นจากอิทธิพลทางสังคมวัฒนธรรม ความเป็นสมาชิกกลุ่มสังคมของคนเราจึงมีอิทธิพลต่อการมอง และการคิดเกี่ยวกับตนเองซึ่งความคิดเกี่ยวกับตัวตนของบุคคลนั้นมักผูกติดอยู่กับการให้ค่าของตนไปในทางบวก หรือ ลบ บุคคลจึงจำเป็นต้องมีเกณฑ์ในการจะให้ค่ากับตนเอง และเกณฑ์ดังกล่าวนี้ได้รับอิทธิพลมาจากสังคมที่บุคคลนั้นๆ อาศัยอยู่

ส่วนประกอบสำคัญที่สุดในการรับรู้เกี่ยวกับตนเอง (self - concept) ที่มีอิทธิพลต่อการสื่อสารกับคนแปลกหน้าของเรา คือ อัตลักษณ์ทางสังคม (social identity) เมื่อเราตระหนักว่าเราอยู่กลุ่มสังคมกลุ่มใด อัตลักษณ์ทางสังคม (social identity) ของเราจะเริ่มก่อตัวขึ้น (เมตตา วิวัฒนานุกูล, 2548: 93-95)

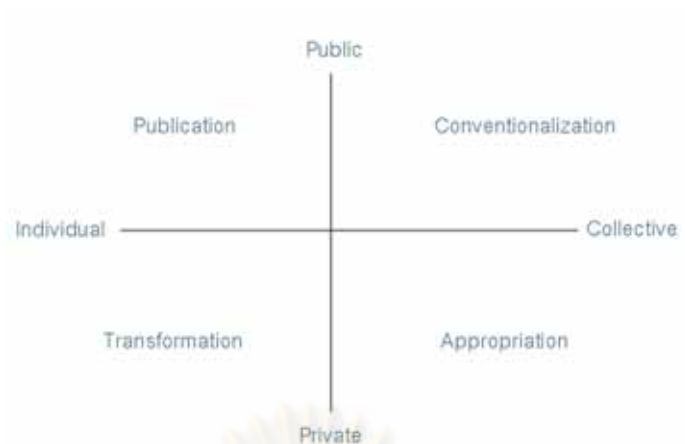
2. อัตลักษณ์ทางสังคม (social identity) เป็นผลมาจากชุดวาทกรรมต่างๆ ในสังคม บทบาทของเราจึงเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ นอกจากนี้อัตลักษณ์ทางสังคมยังเป็นสิ่งที่คาบเกี่ยว และเชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ของปัจเจกบุคคลอีกด้วย

Taifel (1978: อ้างถึงใน เมตตา วิวัฒนานุกูล, 2548: 95) ได้นิยาม "social identity" ว่าเป็นส่วนหนึ่งของ "การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง" (self - concept) ของบุคคล ซึ่งก็มาจากที่เราเข้าถึงสมาชิกภาพของเราในกลุ่มสังคม ผสมผสานกับการให้คุณค่า และนัยทางอารมณ์ที่เรามีต่อสมาชิกภาพนั้น

Taifel (1978) กล่าวว่า ผู้คนสามารถพัฒนาภาพพจน์ของตนเองจากสมาชิกภาพได้สองทาง โดยการส่งเสริมอัตลักษณ์กลุ่มพวกเขา หรือโดยการส่งเสริมอัตลักษณ์เฉพาะตัวของพวกเขา ซึ่งอัตลักษณ์ทางสังคม (social identity) ของเรา คือ องค์ประกอบสำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดทัศนคติที่มีต่อตนเอง หรือ self concept ซึ่งเป็นสิ่งที่ได้มาจากการเป็นสมาชิกของกลุ่มสังคม

นอกจากนี้คนเรายังจะขึ้นชอบพวกเดียวกัน (in-group) และกีดกันคนนอกกลุ่มที่ไม่เหมือนเรา (out-group) เพื่อสนับสนุนอัตลักษณ์ และบุคลิกภาพทางสังคมของพวกเขา การสนับสนุนอัตลักษณ์ทางสังคมจึงเป็นการเพิ่มความเคารพ และคุณค่าของตนเองในสังคมอีกด้วย

Rom Harre (1990: อ้างถึงใน อรวรรณ บิลันธนโอบาท, 2545 : 98-99) ได้พยายามหาความเชื่อมโยงระหว่างอัตลักษณ์ทางสังคม และอัตลักษณ์ทางส่วนบุคคล โดยศึกษาจุดเชื่อมต่อหรือความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ทั้งสองประเภท และเสนอแนวคิด ดังนี้

Appropriation คือ กระบวนการที่บุคคลได้ซึมซับวัฒนธรรมหนึ่งๆ จากบริบทรอบตัวมาใส่ในตนเอง โดยผ่านกระบวนการขัดเกลาจาก ครอบครัว โรงเรียนหรือคนใกล้ตัว

Transformation คือ กระบวนการที่ค่านิยม บทบาทต่างๆ ถูกผนวกเข้ามาในโลกส่วนตัว เป็นที่ที่อัตลักษณ์ส่วนบุคคลก่อตัวขึ้น

Publication คือ กระบวนการที่อัตลักษณ์ส่วนบุคคลถูกถ่ายทอด หรือแสดงออกในปริภูมิพลสาธารณะ

Conventionalization คือ กระบวนการที่ประสบการณ์ดังกล่าวได้กลายมาเป็นขนบจารีตหรือประสบการณ์สาธารณะผ่านกลไกต่างๆ

3. อัตลักษณ์กลุ่มหรืออัตลักษณ์ร่วม (collective identity) คือ อัตลักษณ์ในระดับกลุ่ม ซึ่ง Melucci (อ้างถึงใน กรองแก้ว วัฒนมงคลรัตน์, 2545: 20) อธิบายว่า หมายถึงกระบวนการสร้างสำนึกรวมของกลุ่มต่างๆ ในสังคม อันจะทำให้สมาชิกได้ตระหนักถึงลักษณะร่วมของกลุ่ม และเข้าใจว่า "พวกเรา" มีลักษณะต่างไปจาก "พวกเขา" อย่างไร สำนึกร่วมดังกล่าวสามารถสร้าง และปรับเปลี่ยนได้โดยสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ถูกสร้างขึ้นในระบบวัฒนธรรมของกลุ่ม เช่น การแต่งกายด้วยกางเกงขาสีกบ การรวมตัวกันนั่งในแถวหลังสุดของรถประจำทาง หรือการรวมกลุ่มกันในที่สาธารณะต่างๆ ฯลฯ ดังนั้นสังคม และวัฒนธรรมจึงมีบทบาทต่อการสร้าง การดำรงรักษา และการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์โดยตรง

4. อัตลักษณ์องค์กร (corporate identity) ในความหมายของ Lux (1986: อ้างถึงในกรองแก้ว วัฒนมงคลรัตน์, 2545: 20) คือการแสดงออกของบุคลิกภาพขององค์กรที่ทุกคนรู้สึกได้ โดยแสดงในทางพฤติกรรม และการสื่อสารขององค์กร และสามารถวัดผลการรับรู้ของกลุ่มคนระหว่างภายใน และภายนอกได้

5. อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม (cultural identity) เป็นเรื่องของตัวบ่งชี้ที่มีลักษณะเป็นผลผลิตทางวัฒนธรรม (cultural product) เช่น อาหารไทย รำไทย ฯลฯ นอกจากนี้ยังเป็นเรื่องของกระบวนการทางวัฒนธรรม (cultural process) เช่น การเก็บรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม การรื้อฟื้น การทำนุบำรุง เป็นต้น อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมจึงเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่จะช่วยบอกว่าเป็น "เราเป็นใคร" (we/us) และแตกต่างจาก "คนอื่น" (they/them) อย่างไรอีกด้วย

สุชีพร วรรณสุต กล่าวถึงอัตลักษณ์กับการสร้างตัวตนในบริบทโลกาภิวัตน์ไว้ว่าโลกาภิวัตน์ไม่เพียงเป็นบริบทเท่านั้นแต่มันยังเป็นหัวใจหลักของการเกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในยุคปัจจุบันเลยทีเดียว มันเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน การปฏิวัติวิถีของระบบการสื่อสารคมนาคมได้ทำลายความต่างในเรื่องของมิติ พื้นที่และมิติเวลา ทำให้การติดต่อสัมพันธ์กันถี่ขึ้นและเข้มข้นขึ้น ทำให้โลกดูหดแคบเข้า ทำให้การหิบบ่มผสมผสานทางวัฒนธรรม ซับซ้อนและหลากหลาย สิ่งเหล่านี้กระทบต่อจิตสำนึก ทำให้เกิดการทบทวนค้นหาตำแหน่งของตนเอง ในอีกด้านหนึ่งการทบทวนและการสร้างความหมายใหม่ๆแก่อัตลักษณ์ นำไปสู่การเสนอค่านิยมและแบบแผนชีวิตแบบใหม่ขึ้นมา ทำให้การสร้างภาพอัตลักษณ์กลายเป็นส่วนสำคัญของระบบบริโภคนิยม และการเปลี่ยนแปลงของจิตสำนึกและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตนเองโดยมุ่งศึกษารณีตัวอย่างของการสร้างอัตลักษณ์ในสื่อทางคอมพิวเตอร์ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการจำลองโลกที่มีลักษณะกึ่งนามธรรมที่ขนานกับโลกของความเป็นจริง สำหรับ Baudrillard สื่อทุกวันนี้ประกอบด้วยโลก (ทัศน์) ที่ลอกเลียนความจริง, ความจริงที่เหนือจริง (Hyperreal) เช่น การนำเสนอความลามกอนาจาร(ในความหมายเชิงเทคนิคของเขา) และวิธีการวิภาษาวิธีอันหนึ่งเกี่ยวกับสื่อและสังคมที่ได้รับการหดให้สั้นลง ในเรื่องราวใหม่อันหนึ่งซึ่งเป็นการกำหนดโดยเทคโนโลยี

David Harvey (1995) ได้ชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิตของระบบทุนนิยมในปัจจุบันมันมี ผลต่อการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์เรื่องเวลาและสถานที่อย่างไร โดยระบบทุนมันมีผลในการบีบมิติพื้นที่ให้หดแคบเข้ามา ซึ่งเกิดขึ้นโดยสัมพันธ์กับการเร่งมิติเวลาให้หมุนเร็วขึ้นและเข้มข้นขึ้น ตรรกะของของทุนนำไปสู่การลดการกีดขวางของระยะทางและพื้นที่เพื่อให้ทุน

เคลื่อนย้ายและมีอัตราการหมุนที่เร็วขึ้น มีผลในการบีบเวลาและบีบพื้นที่โลกให้แคบลงหรืออีกนัยหนึ่งคือนำไปสู่การ ละลายทั้งเวลาและพื้นที่ (annihilation of space and time)

Stuart Hall (1993) โดยเขาได้ชี้ให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของคนในยุคโลกาภิวัตน์มันถูกสลายและสั้น คลอนอย่างรุนแรงและในอย่างรวดเร็วใน 2 ระดับด้วยกัน (Double Displacement) กล่าวคือในระดับของพื้นที่และระดับของตัวตน ในระดับของพื้นที่ โลกาภิวัตน์ทำให้การโยกย้ายถิ่นไปมาของผู้คนอย่างสะดวก รวดเร็ว และการกระทำได้ทำในปริมาณที่มากอันเป็นผลมาจากการคมนาคมสื่อสารที่สะดวก รวดเร็วและราคาถูกลง จนนำไปสู่บุคคลประเภทใหม่ อัตลักษณ์ใหม่ ที่เรียกว่า Diaspora หรือบรรดาผู้ที่อพยพย้ายไปอยู่ต่างถิ่น แต่ยังคงมีความผูกพันเหนียวแน่นกับวัฒนธรรม สังคมบ้านเกิดของตัวเอง แทนที่จะยอมกลืนกลายเป็นวัฒนธรรมและสังคมที่ตนเองเข้าไปอยู่แต่ในขณะก็มี ได้ฝันหวานที่จะกลับไปหาบ้านเกิดของตน เพราะรู้ว่าเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ แต่กลับอยู่ในวัฒนธรรมใหม่โดยไม่ยอมสูญเสียอัตลักษณ์เดิมของตัวเอง กลุ่มคนเหล่านี้อาจเรียกได้ว่า "หลายบ้าน" "หลายอัตลักษณ์" "อัตลักษณ์ซ้อน" หรืออัตลักษณ์ลูกผสม คนกลุ่มนี้ถือเป็นอัตลักษณ์แบบใหม่ที่เกิดในโลกโลกาภิวัตน์ยุคยิ่งไปกว่า นั้นโลกาภิวัตน์ยังได้สร้างพื้นที่ชนิดใหม่ขึ้นมาเรียกว่า electronic space อย่าง internet ที่ก้าวข้ามพรมแดนรัฐชาติ โดยกลายเป็นชุมชนแบบใหม่ที่ไม่ขึ้นกับพื้นที่ วิธีคิดกับชุมชนแบบเก่า ส่วนในระดับของตัวตนนั้น Hall เห็นว่าคนในยุคโลกาภิวัตน์แทบไม่รู้เลยว่าตัวเองเป็นใครหรือเป็นอะไร เนื่องจากโลก สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้คนต้องดิ้นรน ต่อสู้ ไขว่คว้า แสวงหาเพื่อสร้างหรือไม่เพื่อตั้งอัตลักษณ์ ตัวตนของตัวเองเอาไว้และนี่คือการเมืองอัตลักษณ์ เป็นการเมืองของยุคโลกาภิวัตน์ ในประเด็นการต่อสู้เคลื่อนไหวและเรียกร้องทางการเมือง จะวนเวียนอยู่กับเรื่องของอัตลักษณ์เป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการสร้าง การผลิต การเสพยา การตอกย้ำกานผลิตซ้ำ หรือการทำให้อัตลักษณ์ของตัวเองบริสุทธิ์ ทั้งในระดับของท้องถิ่น ระดับชาติ ระดับโลก หรือแม้แต่ในสังคมที่ไม่มีพื้นที่ทางการเมืองก็ตาม(ในทัศนะของผู้ศึกษา) นัยนี้อัตลักษณ์จึงมิใช่สิ่งหยุดนิ่ง แน่นนอน ตายตัว แต่เป็นเวทีของการต่อสู้ที่แหลมคม เพื่อช่วงชิงความเป็นเจ้าในการสร้างค่านิยมหรือเป็นผู้ให้ความหมายกับสิ่ง ต่างๆ ที่ประกอบขึ้นเป็นตัวเราและของผู้อื่น เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว Hall จึงสรุปไว้ว่า " เอกลักษณ์เผยปรากฏตัวขึ้นในฐานะที่เป็นพื้นที่และเป็นเวทีที่ยังหาข้อยุติลงตัวไม่ได้หรือเป็นประเด็นปัญหาที่ยังตกลงกันไม่ได้ในพื้นที่หรือในเวทีแห่ง นี้ Baudrillard เขาอ้างว่า การมีลักษณะที่เป็นภายในเกี่ยวกับการถ่ายทอดสื่อในจอภาพภายในจิตใจของเรา ได้ไปขจัดความแตกต่างระหว่างพื้นที่สาธารณะและพื้นที่ส่วนตัวทั้งไป รวมทั้งได้ไปลบพื้นที่ภายในและพื้นที่ภายนอกออกไปด้วย - พื้นที่เหล่านี้ได้ถูกแทนที่โดยพื้นที่สื่อ(media space)

2.5 แนวคิดเรื่อง การสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ (Computer-Mediated Communication)

การสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์(Computer – Mediated Communication) การนำระบบ World Wide Web มาใช้ในช่องทางการสื่อสาร เรียกว่า การสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ (Computer-Mediated Communication) Hoffman และ Novak (อ้างถึงในเพ็ญทิพย์, 2539 : 17) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์และให้คำนิยามอย่างไม่เป็นทางการเกี่ยวกับ Hyper media CMC ว่า เป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์สำหรับการแจกจ่ายข่าวสารเพื่อให้เข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว และมีข้อมูลหลากหลาย

การสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์เป็นสิ่งใหม่ในสังคมที่ต้องอาศัยการเรียนรู้ (Socially oriented) ความไม่เจาะจงในการสื่อสารใน CMC ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เรียกว่า การสื่อสารที่ไม่เจาะจงผู้รับสารหรือปราศจากอารมณ์ในการสื่อสาร (Socioemotional) ไม่เหมือนกับการสื่อสารแบบเผชิญหน้า (Face-to-Face Communication) นอกจากนั้นการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์เป็นการสื่อสารแบบไม่เป็นกันเอง ไม่เร้าอารมณ์และไม่เจาะจงผู้รับสาร ผู้ร่วมสื่อสารแบบ CMC ต้องปรับสภาพตัวเองให้เข้ากับการสื่อสารมากกว่าการสร้าง ปฏิสัมพันธ์ในการสื่อสารแบบเผชิญหน้าความสัมพันธ์จากการสื่อสารในเบื้องต้นไม่ได้เกิดขึ้นระหว่างผู้ส่งและผู้รับสาร แต่เกิดขึ้นจากสภาพบรรยากาศการสื่อสารผ่านตัวกลาง (Computer-Mediated Environment) ซึ่งผู้ส่งสารและผู้รับสารมีปฏิสัมพันธ์กัน

นอกจากนั้น ผู้รับสารอาจกลายเป็นผู้ส่งสารได้อันเนื่องมาจากปฏิสัมพันธ์ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน ในมุมมองนี้ข่าวสารไม่ได้เป็นการส่งผ่านจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสารเท่านั้น แต่เป็นการส่งผ่านตัวกลางในการสื่อสารซึ่งเป็นตัวทำให้เกิดกระบวนการในสื่อสารที่แท้จริง เมื่อเกิดปฏิสัมพันธ์ขึ้นในการสื่อสารผ่านตัวกลาง ผู้สื่อสารจะรับรู้บรรยากาศการสื่อสารสองแบบ คือ บรรยากาศทางกายภาพที่ผู้สื่อสารนำเสนอออกไป และบรรยากาศในการสื่อสารผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์ Joseph B. Walther ให้ความหมายของ CMC เอาไว้กว้างๆ ว่า คือการประชุมโดยอาศัยคอมพิวเตอร์ (computer conferencing) และการใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (electronic mail) ซึ่งเกิดขึ้นและดำเนินไปในเวลาเดียวกัน (synchronous) หรือต่างเวลากัน (asynchronous) โดยที่ผู้ส่งสารใส่รหัส (encode) ลงไปในเนื้อหาสาร (text message) ซึ่งจะถูกถ่ายทอด (relayed)

จากคอมพิวเตอร์ของผู้ส่งสารไปสู่คอมพิวเตอร์ของผู้รับสารจากนิยามของ Walther ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า อุปกรณ์คอมพิวเตอร์เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ขาดไม่ได้สำหรับ CMC และโดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบเชื่อมโยงระหว่างคอมพิวเตอร์ของผู้ส่งสารและผู้รับสารที่ทำหน้าที่เป็นสะพานลำเลียงสาร กล่าวคือ ปรากฏการณ์ของการนำคอมพิวเตอร์มาใช้เป็นสื่อกลางเพื่อการสื่อสาร สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบ ได้แก่

1. ใช้เพื่อการแทนที่ (Substitution) คือ ใช้แทนวิธีการสื่อสารในรูปแบบเดิมที่เคยเป็นมา เช่นการใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์แทนการใช้โทรเลขหรือโทรศัพท์
2. ใช้เพื่อการเสริม (Add-on) จะเกิดขึ้นเมื่อคอมพิวเตอร์ถูกนำมาใช้ในขณะที่ยังคงใช้วิธีการสื่อสารแบบเดิมก็ยังคงอยู่ เช่น การอ่านผังรายการโทรทัศน์บนอินเทอร์เน็ตก่อนที่จะเปิดดูรายการโทรทัศน์ที่ต้องการ
3. ใช้เพื่อการแผ่ขยาย (Expansion) คือ การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการสื่อสารที่แตกต่างไปจากกระบวนการสื่อสารแบบเดิม เช่น การอ่านหนังสือพิมพ์บนอินเทอร์เน็ต เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการบริโภคสื่อหนังสือพิมพ์ แม้ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ฉบับเดียวกันก็ตามการเกิด CMC ก่อให้เกิดผลสะท้อน จนอาจสรุปได้ว่า “เทคโนโลยี” เป็นตัวการสำคัญที่ทำให้เกิดผลสะท้อนต่อสังคมในวงกว้าง รวมทั้งส่งผลต่อความสนใจในวงวิชาการที่มีต่อสื่อใหม่ซึ่งกำเนิดจากเทคโนโลยีใหม่

หากเราพิจารณาว่า ชุมชนที่ยืมที่กำลังก่อตัวมีคุณสมบัติเป็นสังคมหนึ่ง เราก็คงจะกล่าวได้ว่า ชุมชนนี้มีความหมายเป็นของตัวเอง แต่เป็นความหมายที่เพิ่งจะเกิดขึ้น (emergent) และแตกต่างไปจากความหมายทางสังคมอื่น ๆ ที่ปรากฏอยู่ในเชิงกายภาพที่สัมผัสได้ด้วยตา ในการศึกษาความหมายทางสังคมหรือความเป็นสังคมที่สร้างขึ้นใน CMC มักจะศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบของการแสดงออก (Focus of Expression) สื่อคอมพิวเตอร์มักจะถูกใช้เป็นโอกาสในการแสดงออกโดยการสื่อสารรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลาย นอกจาก CMC จะถูกใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการแสดงออกแล้ว สูงขึ้นไปอีกขั้นหนึ่งคือสื่อคอมพิวเตอร์สามารถนำไปสู่การสร้างรูปแบบการแสดงออกด้วยการสื่อสารใหม่ ๆ

Bakhtin (1986) เสนอว่า ในขณะที่กลุ่มมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา กลุ่มก็จะสร้างความหมายเฉพาะกลุ่มขึ้นมาด้วย และในที่สุดรูปแบบใหม่ของการใช้ถ้อยคำหรือประเภทของ

การใช้ถ้อยคำสื่อสารก็จะมีลักษณะเฉพาะตัว เป็นคุณสมบัติเฉพาะของชุมชนหรือกลุ่มนั้นๆ ผู้ใช้คอมพิวเตอร์ในชุมชนหรือกลุ่มเฉพาะจะเลือกสรรและเรียนรู้การใช้โดยการถอดรหัสเพื่อทำความเข้าใจระหว่างการใช้ปฏิสัมพันธ์ด้วยการแสดงออกทางการสื่อสาร สัญลักษณ์แสดงความหมายลักษณะต่าง ๆ จะถูกใช้หมุนเวียนผ่านการปฏิสัมพันธ์ในหมู่ผู้ใช้และเป็นเครื่องชี้ว่าผู้ใช้ตระหนักรู้ว่า ชุมชนของพวกเขา มีรูปแบบการแสดงออกที่มีลักษณะเป็นของกลุ่มโดยเฉพาะ ผู้ที่อยู่ในกลุ่มหรือในชุมชนเดียวกันเท่านั้นที่จะสามารถถอดรหัส (codification) เพื่อเข้าใจความหมายที่ถูกซ่อนใส่เอาไว้ในสัญลักษณ์หรือemoticonsลักษณะต่าง ๆ

ในมุมมองด้านเทคโนโลยี ผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงลักษณะของกล่องดิจิทัล เพื่อพิจารณาถึงเทคโนโลยีของกล่องดิจิทัลนั้นกำหนดผู้ใช้ ดังนั้น จึงต้องทำความเข้าใจในหลักพื้นฐานของกล่องดิจิทัล ซึ่งเป็นสื่อใหม่ประเภทหนึ่ง

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยของ นราธิป วิรุฬห์ชาติตะพันธ์ (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การสร้างอัตลักษณ์ในอัลบั้มภาพออนไลน์ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาในอัลบั้มภาพออนไลน์ เพื่อวิเคราะห์อัตลักษณ์ของผู้สร้างภาพออนไลน์ และเพื่อวิเคราะห์กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ในอัลบั้มภาพออนไลน์ รวมถึงเพื่อค้นหาสาเหตุที่ก่อให้เกิดปรากฏการณ์อัลบั้มภาพออนไลน์ ผลการวิจัยพบว่าเนื้อหาในอัลบั้มภาพออนไลน์ประกอบด้วยการใช้จรรยาบรรณ และอวัจนภาษา โดยเนื้อหาแบ่งบอกอัตลักษณ์ของผู้สร้างอัลบั้มภาพออนไลน์ใน 4 มิติ ได้แก่ 1) อัตลักษณ์ทางเพศ 2) อัตลักษณ์ทางบุคลิกภาพ 3) อัตลักษณ์ทางสถานภาพทางสังคม 4) อัตลักษณ์ทางรูปแบบการใช้ชีวิต โดยอัตลักษณ์ของผู้สร้างอัลบั้มภาพออนไลน์ทั้งหมดที่แสดงออกมีทั้งอัตลักษณ์ส่วนตัวและอัตลักษณ์ร่วม ซึ่งอัตลักษณ์ดังกล่าวเป็นอัตลักษณ์เสมือนที่มีลักษณะเพื่อฝันและปลอมแปลง ปัจจัยที่ก่อให้เกิดปรากฏการณ์อัลบั้มภาพออนไลน์ ประกอบด้วยสองปัจจัย คือ ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความต้องการผูกมิตรกับผู้อื่น ความต้องการการยอมรับ ความต้องการที่จะเล่น ความต้องการทางเพศ และความต้องการในการอ้างอิงตัวตน เรียกร้องความสนใจ แสดงออกทางเพศ ไปจนถึงพฤติกรรมชอบอวดอวดวัยวะเพศ จากงานวิจัยชิ้นนี้ทำให้ผู้วิจัยเข้าใจถึงแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์มากขึ้น สามารถเชื่อมโยงกัน เพื่อนำมาใช้เป็นแนวคิดอ้างอิงในการศึกษา เรื่อง “การสื่อความหมายผ่านภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่นโดยใช้กล่องดิจิทัลคอมแพ็ค” โดยจะนำกรอบแนวคิดดังกล่าวมาใช้วิเคราะห์และอภิปรายผล เพื่อหาข้อสรุปของการศึกษาในครั้งนี้

ผลงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้กล่อง

งานวิจัยของชาย วรวงศ์เทพ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สื่อหลังสมัยใหม่ของชุมชนโลกโมกรافی ใน www.lomothai.com งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะหลังสมัยใหม่ที่ปรากฏอยู่ในรูปแบบ และเนื้อหาของ www.lomothai.com รวมทั้งเพื่อศึกษาว่าผู้ใช้บริการ www.lomothai.com คือใคร และแสดงลักษณะของหลังสมัยใหม่อย่างไร ด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากการเก็บข้อมูลที่เป็นภาพโลโม และกระทำที่กลุ่มผู้ใช้บริการ www.lomothai.com เข้ามาทำการติดต่อ สื่อสาร ผ่านการโพสต์ข้อความบนกระดานข่าวของ www.lomothai.com การสัมภาษณ์เว็บมาสเตอร์และผู้ใช้บริการ รวมทั้งการจัดการสนทนากลุ่มผู้ใช้บริการ www.lomothai.com จากการศึกษาพบว่า ลักษณะหลังสมัยใหม่ที่ปรากฏอยู่ในรูปแบบ และเนื้อหาของ www.lomothai.com คือ รูปแบบของภาพโลโมที่มีความแปลก แตกต่างจากภาพถ่ายทั่วไป เน้นที่ความพึงพอใจ และอารมณ์ ความรู้สึก และเนื้อหาของประเด็นการสื่อสารบนกระดานข่าวของ www.lomothai.com ที่เป็นการสื่อสารที่เต็มเปี่ยมไปด้วยอารมณ์ ความรู้สึก ในส่วนของผู้ใช้บริการ www.lomothai.com และลักษณะหลังสมัยใหม่ที่ปรากฏในตัวผู้ใช้บริการ www.lomothai.com พบว่า ผู้ใช้บริการของ www.lomothai.com เป็นกลุ่มคนที่มีทัศนคติต่อศิลปะในทิศทางเดียวกัน คือ มองว่าศิลปะไร้กฎเกณฑ์ อะไรก็เป็นศิลปะได้ และเป็นกลุ่มคนที่ให้ความสำคัญกับความพึงพอใจ และอารมณ์ ความรู้สึกเป็นหลัก ซึ่งเป็นลักษณะของหลังสมัยใหม่ แต่ทั้งนี้ ผู้ใช้บริการ www.lomothai.com ยังมีทำที่ด้านอื่นๆ ที่มีความปนเปื้อนกับลักษณะของก่อนสมัยใหม่ และสมัยใหม่อยู่ แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้บริการ www.lomothai.com ยังไม่มีความเป็นหลังสมัยใหม่อย่างเต็มที่ จากงานวิจัยชิ้นนี้ทำให้ผู้วิจัยเข้าใจถึงแนวคิดเรื่องสื่อหลังสมัยใหม่มากยิ่งขึ้น และนำมาประยุกต์ใช้กับงานวิจัยในชิ้นนี้ได้เป็นอย่างดี

งานวิจัยของ วรียา นาคจิรังกุล (2540) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ภาพถ่ายบุคคลเชิงตรรกะการบริโภคของ Baudrillard งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการสื่อความหมายในภาพถ่ายบุคคลและเพื่อให้ทราบคุณค่าของภาพถ่ายบุคคลเชิงตรรกะการบริโภคของ Baudrillard ผลวิจัยพบว่าองค์ประกอบต่างๆ ในการสื่อความหมายในภาพถ่ายบุคคล ทำให้ภาพถ่ายบุคคลทั้งสองประเภทคือ ภาพถ่ายตามวโรกาส และภาพถ่ายแฟชั่น มีลักษณะเป็นรูปแบบของการลอกเลียนแบบ (Simulation model) ที่สามารถผลิตซ้ำได้ และเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดภาพนิมิต (Simulacrum) ขึ้นสำหรับผู้บริโภค แต่รูปแบบการลอกเลียนแบบที่เกิดขึ้นนี้เป็นรูปแบบในระดับที่ 1 หรือระดับที่ 2 ตามแนวคิดของ Baudrillard เท่านั้น คือ ในระดับที่ 1 เป็นรูปแบบของการลอกเลียนแบบธรรมชาติ หรือการสร้างให้เหมือนกับของแท้ ส่วนในระดับที่ 2 เป็นรูปแบบการลอกเลียนแบบในระบบอุตสาหกรรมที่ภาพถ่ายบุคคลได้ถูกผลิตซ้ำในลักษณะเป็นรุ่น (Series) จำนวนมากเหมือนกับการผลิตสินค้าประเภทอื่นๆ ในการวิเคราะห์คุณค่าเชิงตรรกะการบริโภค

ของภาพถ่ายบุคคลของผู้บริโภคยังคงเป็นแบบดั้งเดิมอยู่ คือการบริโภคภาพถ่ายบุคคลตามตรรกวิทยาแห่งค่าการใช้ (Use Value) ในฐานะสื่อสำหรับการบันทึก มากกว่าที่จะบริโภคเพื่อคุณค่าอื่นๆ ถึงแม้ว่ากรณีศึกษาได้รับคุณค่าการแลกเปลี่ยนเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic exchange value) มาจากการใช้ภาพถ่ายอยู่บ้าง แต่คุณค่าส่วนนี้เป็นเพียงผลพลอยได้จากค่าการใช้งานเท่านั้น จากงานวิจัยชิ้นนี้ทำให้ผู้วิจัยเข้าใจถึงแนวคิดหลังสมัยใหม่ในเรื่องของภาพนิมิตมากยิ่งขึ้น และจะเป็นประโยชน์แก่การศึกษาการสื่อความหมายผ่านภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่นอีกด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การสื่อความหมายผ่านภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่นโดยใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็ค” ใช้แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ทั้งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (Dept interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็ค โดยนำมาประกอบกับการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร (Document analysis) โดยอาศัยข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่น โดยงานที่ศึกษาในส่วนนี้จะถูกนำมาใช้ในการกำหนดคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม พร้อมทั้งใช้อภิปรายผล โดยมีรายละเอียด

1. แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัย
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. ขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ประกอบด้วย

3.1.1 แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยครั้งนี้คือ กลุ่มนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มีอายุระหว่าง 19-23 ปี เพศหญิง ที่มีพฤติกรรมในการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คอย่างต่อเนื่องซึ่งเกณฑ์การใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คอย่างต่อเนื่อง คือ มีการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละ 5 ครั้ง ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน จำนวน 30 คน ตามมหาวิทยาลัยที่กลุ่มตัวอย่างกำลังศึกษาอยู่ดังนี้

- **กลุ่มที่ 1 จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้เป็นนิสิตชั้นปีที่ 4 ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยปกติกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้เป็นนิสิตที่เข้าร่วมชมรมและกิจกรรมต่างๆ ของคณะอยู่เสมอ จึงมีการทำ

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชมรม อาทิ ออกค่ายพัฒนาชนบท การบำเพ็ญประโยชน์ต่างๆ ทำให้ได้มีโอกาสนำกล้องดิจิทัลคอมพิวเตอร์มาใช้ในการทำกิจกรรมอยู่บ้าง ประกอบกับกำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 4 ซึ่งผ่านการฝึกงานสอนมาแล้ว ซึ่งในการไปฝึกงานสอนต้องมีการใช้กล้องถ่ายภาพเพื่อบันทึกกิจกรรม หรืองานต่างๆที่ทำมาประกอบการรายงานการฝึกงานสอนด้วย และนอกจากนั้นในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนก็อาจยังต้องมีการถ่ายภาพเพื่อประกอบรายงานด้วยอีกเช่นกัน แต่อย่างไรก็ดี ในชีวิตส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่ก็ยังมีการใช้กล้องในการถ่ายภาพตนเอง บุคคลรอบข้าง หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นในชีวิตเป็นปกติด้วย โดยมีรายชื่อดังนี้

นางสาวเกวลี ยวงทอง	สาขาวิชาการศึกษา/ภาษาอังกฤษ	ชั้นปีที่ 4
นางสาวพิศดาพร แซ่ลี	สาขาวิชาการศึกษา/จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว	ชั้นปีที่ 4
นางสาวปาจริย์ นามวงศ์	สาขาวิชาการศึกษา/ภาษาไทย	ชั้นปีที่ 4
นางสาวปานรชชา วรรณศรี	สาขาวิชาการศึกษา/คอมพิวเตอร์	ชั้นปีที่ 4
นางสาวรุ่งตะวัน กุลพันธ์	สาขาวิชาการศึกษา/ภาษาไทย	ชั้นปีที่ 4
นางสาวนิตดา สังข์ทอง	สาขาวิชาการศึกษา/คณิตศาสตร์	ชั้นปีที่ 4
นางสาวทัศนทอง เข้มกล้าดี	สาขาวิชาการศึกษา/สังคมศึกษา	ชั้นปีที่ 4
นางสาวจุฑารัตน์ นาคมาดี	สาขาวิชาการศึกษา/สังคมศึกษา	ชั้นปีที่ 4
นางสาว นนท์ชนิตร์ อาชวพร	สาขาวิชาการศึกษา/ภาษาอังกฤษ	ชั้นปีที่ 4
นางสาวกมลรัตน์ จันทอง	สาขาวิชาการศึกษา/ภาษาอังกฤษ	ชั้นปีที่ 4

● กลุ่มที่ 2 จากคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กลุ่มตัวอย่างนี้เป็นกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยปกติของการเรียนในชั้นปีที่ 1 ของคณะมนุษยศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นรายวิชาบรรยาย และไม่ค่อยมีการทำรายงานที่ต้องอาศัยภาพประกอบ จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างไม่ได้ใช้กล้องดิจิทัลคอมพิวเตอร์เพื่อการถ่ายภาพประกอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนเท่าใดนัก โดยมีรายชื่อดังนี้

นางสาวพิมลวรรณ เล้าวงษ์	สาขาวิชาจิตวิทยา	ชั้นปีที่ 1
นางสาวสาริกา แสงเพชร	สาขาวิชาจิตวิทยา	ชั้นปีที่ 1
นางสาวพิมพ์มาดา วัฒนาเลิศวินิต	สาขาวิชาจิตวิทยา	ชั้นปีที่ 1
นางสาวพรรณธิภา ชูกำแหง	สาขาวิชาจิตวิทยา	ชั้นปีที่ 1
นางสาวภัทรานิตย์ ดำรงพร	สาขาวิชาจิตวิทยา	ชั้นปีที่ 1

นางสาวพรรณราย ไสยกิจ	สาขาวิชาจิตวิทยา	ชั้นปีที่ 1
นางสาวกานดา มะปรางหวาน	สาขาวิชาจิตวิทยา	ชั้นปีที่ 1
นางสาวสุกัญญา ห่องสวัสดิ์	สาขาวิชาจิตวิทยา	ชั้นปีที่ 1
นางสาวมธุรส แจ่มกระจ่าง	สาขาวิชาจิตวิทยา	ชั้นปีที่ 1
นางสาวนิศรา ตั้งพิบูลย์	สาขาวิชาจิตวิทยา	ชั้นปีที่ 1

● **กลุ่มที่ 3 จากคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต**

กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มนี้เป็นกลุ่มนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมชมรมกิจกรรมนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ ในหลายชั้นปี โดยปกติกิจกรรมของชมรมนี้จะเน้นไปที่การทำกิจกรรมระหว่างนักศึกษาในคณะ และการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสาธารณะ ซึ่งในแต่ละภาคเรียนจะมีกิจกรรมมากมายให้นักศึกษาร่วมกันทำ ทำให้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ หลายคนก็ได้มีโอกาสถ่ายภาพเพื่อบันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ในการทำกิจกรรมอยู่บ่อยครั้ง แต่ในด้านการใช้ชีวิตส่วนตัว นักศึกษากลุ่มนี้ก็ยังมีโอกาสได้ใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คในการถ่ายภาพ ตัวเอง รวมไปถึงเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวเอง เป็นปกติอยู่แล้ว และนอกจากนั้นแล้วในรายวิชาของชั้นปีที่ 1 คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ต้องมีการเรียนวิชาถ่ายภาพเบื้องต้นด้วย จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ต้องฝึกฝนการใช้กล้องถ่ายภาพ

นางสาวนิวาริน สัพพัญญูสิริ	สาขาวิชาวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์	ชั้นปีที่ 3
นางสาวกิตติยา คิตประโคน	สาขาวิชาโฆษณา	ชั้นปีที่ 1
นางสาวเกศนี คำปัน	สาขาวิชาวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์	ชั้นปีที่ 1
นางสาวสุดาทิพย์ วิศิษฎ์บุญญากุล	สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์	ชั้นปีที่ 3
นางสาวพัฒนิตา ไยน้อย	สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์	ชั้นปีที่ 3
นางสาวยุพิน หุตภัยถาวร	สาขาวิชาภาพยนตร์และวีดิทัศน์	ชั้นปีที่ 1
นางสาวสุจิตรา อินทะพรม	สาขาวิชาวารสารศาสตร์	ชั้นปีที่ 1
นางสาวเสาวณีย์ มณีนาค	สาขาวิชาวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์	ชั้นปีที่ 2
นางสาวเพ็ญสุดา หวังสกุลชัย	สาขาวิชาภาพยนตร์และวีดิทัศน์	ชั้นปีที่ 3
นางสาวศิริพร เจริญทรัพย์	สาขาวิชาโฆษณา	ชั้นปีที่ 2

3.1.2 แหล่งข้อมูลประเภทเอกสารต่างๆ

ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่นจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อความหมายและพฤติกรรมการถ่ายภาพของกลุ่มวัยรุ่นในปัจจุบัน

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 ข้อมูลจากบุคคล

ในการเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลประเภทบุคคลนี้ ผู้วิจัยจะรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลในแต่ละบุคคลโดยละเอียดและการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) 3 กลุ่มๆ ละ 10 คน ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งในการศึกษาข้อมูลตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ จะเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้แต่ละคนในกลุ่มแสดงความคิดเห็นในทัศนะของตนออกมาอย่างเปิดเผยและจริงใจ โดยผู้วิจัยได้สร้างแนวคำถามที่ใช้ในการดำเนินการจัดกลุ่มสนทนา โดยผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตการณ์การสนทนากลุ่ม และมอบหมายให้ผู้ช่วยเป็นผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator)

3.2.2 ข้อมูลจากเอกสาร

ผู้วิจัยจะรวบรวมข้อมูลโดยการนำภาพถ่ายในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา ของกลุ่มวัยรุ่นจำนวน 30 คน และนำภาพถ่ายนั้นมาวิเคราะห์หัตถ์บท (Textual Analysis) ในการตีความหมายและแยกสรุปเป็นประเด็นและหัวข้อ เพื่อนำมาใช้ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้เป็นในลักษณะการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อความครบถ้วนสมบูรณ์ในการดำเนินงานวิจัย ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมามีเครื่องมือช่วยในการวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วย

1. เครื่องบันทึกเสียง เพื่อใช้บันทึกข้อมูลระหว่างการสนทนากลุ่ม ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบความคลาดเคลื่อนของข้อมูล
2. อุปกรณ์จัดสนทนากลุ่ม และอุปกรณ์เสนอข้อมูล เช่น กระดาษขาว A4 ปากกาหลากสี เป็นต้น

3. กล้องถ่ายภาพดิจิทัล เก็บข้อมูลภาพในบรรยากาศชั้นตอนและกระบวนการสนทนากลุ่ม
4. แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้เห็นข้อมูลเชิงลึกในแต่ละบุคคลเพื่อศึกษาเปรียบเทียบกับข้อมูลที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม
5. แนวคำถามที่ใช้ในสนทนากลุ่ม ที่เน้นคำถามที่ถามถึงความคิดเห็น การตัดสินใจ การใช้เหตุผล แรงจูงใจ เกี่ยวกับพฤติกรรมและการสื่อความหมายผ่านการถ่ายภาพด้วยกล้องดิจิทัล คอมแพ็ค และมีการนำเอาภาพถ่ายของแต่ละบุคคลมานำเสนอ
6. เครื่องมือที่ช่วยจัดบันทึก ประกอบด้วย สมุดจด และ ปากกา เพื่อใช้จัดบันทึกข้อมูลในการสนทนากลุ่ม ซึ่งช่วยในการบันทึกคำพูด บรรยากาศ บุคลิกภาพ และพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

3.4 ขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย

วิธีการดำเนินงานนี้ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงคุณภาพ เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ จากแหล่งข้อมูลประเภทภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่นจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็คในปัจจุบัน
2. ทำการคัดเลือกกลุ่มวัยรุ่น ที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่จะทำการศึกษาตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้
3. นัดหมายวันและเวลาที่จะทำการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการสอบถามผ่านทางโทรศัพท์
4. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลประเภทบุคคล โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกอย่างละเอียดในแต่ละบุคคลเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวิเคราะห์ และออกแบบคำถามในการสนทนากลุ่ม พร้อมทั้งจัดบันทึกและบันทึกเสียงการให้สนทนา
5. นัดหมายวันที่จะทำการสนทนากลุ่มซึ่งแบ่งออกเป็น 3 วัน โดยจัดการสนทนาวันละ 1 กลุ่ม
6. จัดการสนทนากลุ่ม ตามกลุ่มที่ได้คัดเลือกไว้ โดยมีผู้ช่วยดำเนินการสนทนา (Moderator) ช่วยนำเสนอประเด็นต่างๆ ให้มีการระดมความคิดและความเห็นในหลายๆแง่มุม เพื่อใช้ข้อมูลดังกล่าวในการวิเคราะห์ในลำดับต่อไป

ผู้วิจัยนำข้อมูลและรายละเอียดที่ได้รับภายหลังการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มมาสรุปวิเคราะห์ผลอย่างละเอียดประกอบกับข้อมูลจากแหล่งข้อมูลประเภทเอกสารที่ได้รวบรวมเอาไว้ เพื่อให้ผลการวิจัยมีความชัดเจนครบถ้วนสามารถตอบปัญหาของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากการศึกษาวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำเสนอข้อมูลโดยใช้วิธีการบรรยายพรรณนาเชิงวิเคราะห์เนื้อหา (Descriptive Analysis) เพื่อบรรยายถึงกับเทคโนโลยีการถ่ายภาพและพฤติกรรมกรรมการถ่ายภาพของกลุ่มวัยรุ่นในปัจจุบัน โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มจากแหล่งข้อมูลประเภทบุคคลมาประมวลรวมกับข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร รวมทั้งการศึกษาเปรียบเทียบกับหลักการและทฤษฎีต่างๆ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์และนำเสนอไปพร้อมๆ กัน

ปัญหำนำวิจัย	แนวคิดและทฤษฎี	การวิเคราะห์ข้อมูล
1. พฤติกรรมการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คในการสื่อความหมายผ่านภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่น มีลักษณะอย่างไร	1. ทฤษฎีเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนด 2. แนวคิดเรื่องสื่อใหม่ 3. แนวคิดเรื่องการสื่อสาร	วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างให้เห็นถึงลักษณะพฤติกรรมในการใช้กล้องควบคู่ไปกับการวิเคราะห์ภาพถ่ายของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน เพื่อเป็นการยืนยันข้อมูลการสัมภาษณ์
2. ปัจจัยใดที่มีผลต่อการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่นจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค	1. แนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ 2. แนวคิดเรื่องการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์	วิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม และนำภาพถ่ายของแต่ละคนมาอ้างอิงข้อมูลการวิเคราะห์

ลักษณะพฤติกรรมการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็ค ในการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่น

การศึกษาลักษณะพฤติกรรมการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็ค ในการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่น ผู้วิจัยได้ศึกษาพฤติกรรมในการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คเพื่อสื่อความหมายของกลุ่มวัยรุ่นหญิงที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 30 คน โดยใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (Dept Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus group) และการวิเคราะห์ภาพถ่ายของกลุ่มตัวอย่าง (Textual Analysis)

ในการศึกษาลักษณะพฤติกรรมในการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คในการสื่อความหมายด้วยภาพถ่าย ผู้วิจัยจะมุ่งการศึกษาในประเด็นหลักดังนี้

- พฤติกรรมในการสื่อความหมายโดยใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็ค
- วิธีการถ่ายภาพด้วยกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค
- การใช้เทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค

การศึกษาลักษณะพฤติกรรมการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็ค ในการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาลักษณะของภาพถ่าย พฤติกรรมในการสื่อความหมายโดยใช้กล้องในแต่ละรูปแบบของภาพถ่าย เป้าหมายของการถ่ายภาพ ลักษณะการใช้กล้องที่สัมพันธ์กับกิจกรรมต่างๆในชีวิต รวมไปถึงการนำภาพถ่ายไปใช้ ซึ่งทั้งหมดนั้นถือเป็นศึกษาลักษณะของภาพถ่ายที่วัยรุ่นใช้ในการสื่อความหมายโดยใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็ค

4.1 ลักษณะของการถ่ายภาพที่วัยรุ่นใช้ในการสื่อความหมาย

การใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คในการถ่ายภาพบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างของการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์ ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ได้ใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คเพื่อถ่ายภาพลักษณะต่างๆ โดยผู้วิจัยได้จำแนกรูปแบบและลักษณะของภาพถ่ายออกเป็น 2 รูปแบบ เพื่อนำมาวิเคราะห์พฤติกรรมในการสื่อความหมายโดยใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็ค ที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ชีวิตของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- 4.1.1 การถ่ายภาพบุคคล
- 4.1.2 การถ่ายภาพกิจกรรมต่างๆในชีวิต

4.1.1 การถ่ายภาพบุคคล

จากการศึกษาข้อมูลการสัมภาษณ์และภาพถ่ายจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยสังเกตเห็นถึงลักษณะของภาพถ่ายจากกลุ่มตัวอย่าง ว่ามีลักษณะที่คล้ายกัน ในหลายประเด็น อาทิ วาระโอกาสในการถ่าย การแสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง นอกจากนั้นแล้วในการเก็บข้อมูลพบว่า การใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คพบว่าของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มักจะเน้นการถ่ายภาพบุคคลมากเป็นอันดับ 1 และจากการศึกษาภาพถ่ายของกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้พบว่า ภาพถ่ายส่วนใหญ่ก็มักจะเป็นภาพถ่ายตัวเอง หรือภาพถ่ายของเจ้าของกล้อง ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาโดยวิเคราะห์จากภาพถ่ายและคำสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาลักษณะพฤติกรรมในการสื่อความหมายด้วยการใช้กล้องดิจิทัล ของกลุ่มตัวอย่าง

สุดาทิพย์ วิศิษฎ์ธัญญากุล ได้กล่าวว่า “เวลาจะไปเที่ยวที่ไหนที่ไม่ค่อยได้ไปบ่อยๆ หรือไปงานไหนที่พิเศษหน่อยก็จะซื้อเสื้อผ้าใหม่ใส่เป็นประจำ พอซื้อใหม่ ก็ต้องถ่ายรูปเก็บไว้ จะรู้ว่าเราใส่แบบนี้เหมาะหรือเปล่า หรือว่าเราไม่เหมาะกับชุดแบบนี้” (สุดาทิพย์ วิศิษฎ์ธัญญากุล, สัมภาษณ์, 13 มกราคม 2554)

ภาพที่ 4.1 แสดงการถ่ายภาพตัวเองในชุดชายหาดในโอกาสที่ได้ไปเที่ยวชายหาด
ของสุดาทิพย์ วิศิษฎ์ธัญญากุล

จากคำกล่าวของสุดาทิพย์ จะบ่งชี้ได้ว่า โอกาสในการถ่ายภาพตัวเองเก็บเอาไว้ มักจะเชื่อมโยงกับโอกาสที่ตนเองซื้อชุดใหม่ๆ เพื่อเป็นการเก็บบันทึกความเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ของตนเอง

และเป็นการตรวจเช็คความเหมาะสม สวยงาม ของชุดเสื้อผ้าที่ซื้อมาใหม่อีกด้วย และเมื่อนำมาเชื่อมโยงกับรูปภาพของสุดาทิพย์ จากภาพจะเห็นได้ว่า โอกาสที่สุดาทิพย์เลือกถ่ายภาพ เป็นการถ่ายภาพกับชุดเดรสชายหาดของเธอ ซึ่งเป็นโอกาสที่เธอได้ใส่ชุดใหม่ และ เป็นโอกาสที่เธอได้ไปเที่ยวทะเล ก็สามารถบ่งบอกถึงโอกาสในการเลือกถ่ายภาพตัวเองได้อย่างชัดเจน

ปาจรีย์ นามวงศ์ กล่าวว่า “ชอบถ่ายตอนที่ตัดผมใหม่ ทำสีผมใหม่ หรือมีอะไรเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับทรงผม เช่นไปงาน ต้องมีผมผม ทำผมให้ดูพิเศษกว่าวันอื่นๆ ก็จะถ่ายรูปเก็บไว้ งานหน้าจะได้มี Reference เวลาทำผมอีก” (ปาจรีย์ นามวงศ์, สัมภาษณ์, 6 มกราคม 2554)

ภาพที่ 4.2 แสดงการถ่ายภาพตัวเองในโอกาสที่ได้ทำผมไปงานของปาจรีย์ นามวงศ์

นอกจากโอกาสในการถ่ายภาพตัวเองที่เกี่ยวข้องกับโอกาสในการสวมใส่เสื้อผ้าใหม่ๆ แล้วตามคำกล่าวของปาจรีย์ ก็แสดงให้เห็นถึงโอกาสที่ได้ทำผมสวยๆ ไปงานพิเศษสำคัญ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บบันทึกความเปลี่ยนแปลงของตนเองและเป็นข้อมูลอ้างอิงไว้ใช้ในโอกาสที่ได้ทำผมในวันพิเศษอีก

พิมพ์มาดา วัฒนาลีศวินิต กล่าวว่า “ชอบถ่ายตัวเองเก็บไว้เวลามีนัดสำคัญๆ ค่ะ จริงๆ ถึงไม่สำคัญก็ถ่ายค่ะ ถ้าแต่งตัวสวย เช่น นัดเจอเพื่อน หรือมีนัดสำคัญที่มีการแต่งตัวให้ตนเองดูดีกว่าทุกวัน ก็ถ่ายเก็บเอาไว้ ถ้าวันไหนแต่งตัวสวยจริงๆ ก็ถ่ายตั้งแต่ในห้องตัวเอง หรือไปไหนถ้าแสงสวยก็ถ่ายตลอดเลยค่ะ” (พิมพ์มาดา วัฒนาลีศวินิต, สัมภาษณ์, 21 มกราคม 2554)

ภาพที่ 4.3 แสดงการถ่ายภาพตัวเองในโอกาสที่ได้แต่งหน้าไปงานของพิมพ์มาดา วัฒนาเลิศวินิต

จะเห็นได้ว่า พิมพ์มาดา เป็นอีกคนที่ชื่นชอบในการถ่ายภาพตัวเอง และจะให้ความสำคัญกับการถ่ายภาพในโอกาสที่ตนเองดูดีขึ้น เช่น การแต่งหน้า ทำผม แต่งตัวสวยๆ เพื่อบันทึกความเปลี่ยนแปลงของตนเอง นอกจากนั้นแล้วยังพบว่า พิมพ์มาดา มักชื่นชอบในการถ่ายภาพเป็นอย่างมาก โดยเห็นได้จากการให้ข้อมูลว่า หากวันไหนที่ตนเองดูสวยขึ้นมากๆ ก็จะทำภาพตั้งแต่ในห้องของตน และยังจะถ่ายภาพในทุกๆสถานที่ที่มีแสงเหมาะกับการถ่ายภาพ นั่นชี้ให้เห็นว่า ในการถ่ายภาพตนเอง พิมพ์มาดา จะให้ความสำคัญกับโอกาสที่ได้มีการแต่งตัว แต่งหน้า

ปานเรขา วรรณศรี กล่าวว่า “เวลาไปงานต่างๆ ก็จะต้องทำผม แต่งหน้าแบบจัดเต็ม ก็จะต้องมีการถ่ายภาพเก็บไว้ พอขึ้นเฟซบุ๊ก เพื่อนก็จะถามว่าไปไหน ทำอะไร” (ปานเรขา วรรณศรี, สัมภาษณ์, 7 มกราคม 2554)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 4.4 – 4.6 แสดงการถ่ายภาพตัวเองในโอกาสที่ได้แต่งหน้าไปงานเลี้ยงต่างๆ
ของ ปานเรखा วรรณศรี

จากภาพถ่ายของปานเรखा จะพบว่า ปานเรखाจะมีโอกาสต้องไปงานเลี้ยงบ่อยครั้ง และในแต่ละครั้งก็จะมีแต่งหน้า ทำผม และสวมใส่เสื้อผ้าที่มีความแตกต่างจากโอกาสทั่วไป โดยที่ปานเรखाจะถ่ายภาพเก็บไว้ เพื่อที่จะนำไปนำเสนอในเฟซบุ๊ก โดยมีเป้าหมายเพื่อบอกเล่าเรื่องราวของตนเองในการได้ไปงานเลี้ยง และเป็นโอกาสที่ตนเองมีบุคลิกภาพสวยงามยิ่งขึ้น

กิตติยา คิดประโคน กล่าวว่า “วันไหนได้แต่งหน้าสวยๆ หรือใส่คอนแทคเลนส์สีใหม่ๆก็จะถ่ายเก็บเอาไว้ เพราะว่าเป็นคนที่ชอบเปลี่ยนแปลงตัวเองเรื่อยๆ แต่งหน้ากับคอนแทคมันจะทำให้เรามีบุคลิกที่ไม่เหมือนเดิม บางทีก็เปรี้ยว บางทีก็หวาน พอแต่งหน้าก็จะหยิบคอนแทคมาใส่ ตามสไตล์ที่แต่งหน้า แล้วก็ต้องถ่ายรูปเก็บไว้ เป็นปกติเลยคะ” (กิตติยา คิดประโคน, สัมภาษณ์, 13 มกราคม 2554)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 4.7 แสดงการถ่ายภาพตัวเองในโอกาสที่ได้แต่งหน้าในสไตล์โฉบเฉี่ยวพร้อมกับคอนแทคเลนส์สีม่วงของกิตติยา คิดประโคน

จากคำกล่าวของกิตติยา และภาพถ่าย จะแสดงให้เห็นถึงโอกาสและลักษณะในการถ่ายภาพตนเองได้เป็นอย่างดี ดังตัวอย่างภาพถ่าย จะเห็นว่ากิตติยา ได้แต่งหน้าสไตล์เซ็กซี่ โฉบเฉี่ยว พร้อมกับใส่คอนแทคเลนส์สีม่วง ทำให้บุคลิกภาพที่แสดงออกมาดูลึกลับน่าค้นหา ทำให้สอดคล้องไปกับคำสัมภาษณ์ของเธอพบว่า เธอเป็นคนที่ชอบแต่งหน้า แต่งหน้า และยังต้องการให้ตัวเองมีบุคลิกที่หลากหลาย จากภาพทำให้สามารถวิเคราะห์ได้ว่า การสื่อความหมายด้วยการถ่ายภาพของเธอจึงเน้นที่การแต่งหน้า แต่งตัว เพื่อนำเสนอบุคลิกที่หลากหลายนั่นเอง

สุกัญญา ห่องสวัสดิ์ กล่าวว่า “ชอบถ่ายรูปในหลายๆโอกาสอยู่บ้านก็ถ่าย ไปข้างนอกก็ถ่าย บางที่ต้องไปงาน หรือบางที่รู้สึกที่วันนี้หน้าใสดี ก็เลยถ่ายเก็บไว้ อาจจะทำพร็อพพูนนี่มาใส่ให้ภาพดูมีอะไรนิดนึง เอาไว้ไปขึ้นในเฟสบุ๊คก็ได้ด้วย” (สุกัญญา ห่องสวัสดิ์, สัมภาษณ์, 21 มกราคม 2554)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 4.8 แสดงการถ่ายภาพตัวเองของสุกัญญา ห่องสวัสดิ์
โดยมีการถ่ายภาพร่วมกับแว่นตาและโบติดผม

จากข้อมูลการสัมภาษณ์พบว่าวาระโอกาสในการที่กลุ่มตัวอย่างเลือกถ่ายภาพอาจไม่จำเป็นต้องขึ้นอยู่กับโอกาสพิเศษๆ ในการจะได้แต่งหน้า ทำผม ใส่เสื้อผ้าใหม่ๆ หรือโอกาสในการไปพบปะกับผู้อื่น แต่ก็สามารถนำกล้องมาถ่ายภาพตัวเองในวันที่ไม่ได้มีเหตุการณ์อะไรพิเศษก็ได้ แต่ในกรณีของสุกัญญา เกี่ยวข้องกับความต้องการส่วนตัว ว่าวันนี้ตนเองรู้สึกหน้าใส ก็อาจจะถ่ายภาพเก็บไว้ โดยที่ไม่จำเป็นต้องมีโอกาสสำคัญๆ ในชีวิตก็ได้

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า โอกาสของการถ่ายภาพตัวเองด้วยตนเองนั้น มีความเกี่ยวข้องกันกับจุดประสงค์ของการถ่าย ที่ต้องการเห็นตนเองดูดีขึ้น ดังนั้นโอกาสในการถ่ายจะขึ้นอยู่กับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ถ่ายเอง ไม่ว่าจะเป็น การเปลี่ยนแปลงของการแต่งตัว เสื้อผ้า หน้าตา ทรงผม รูปร่าง เป็นต้น แต่ความเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นจะต้องอยู่ในลักษณะเชิงบวก กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นจะต้องทำให้ผู้ถ่ายดูดีขึ้น น่าสนใจ น่ามองมากขึ้น

การถ่ายภาพบุคคลด้วยตนเอง (Self Portrait) เป็นการถ่ายภาพลักษณะพิเศษที่ผู้ถ่ายและผู้ถูกถ่ายเป็นคนเดียวกัน ในขั้นต้นผู้วิจัยจึงตั้งข้อสังเกตว่า สถานที่ในการถ่ายภาพน่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกันกับการถ่ายภาพ เพราะการถ่ายภาพลักษณะดังกล่าวอาจต้องการพื้นที่ในการถ่ายที่มีความเป็นส่วนตัวพอสมควร

ผู้วิจัยจึงสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ในการใช้พื้นที่ของการถ่ายภาพ พบว่า สถานที่ที่ใช้ในการถ่ายภาพตัวเองด้วยตนเอง กลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งถ่ายภาพในสถานที่ส่วนตัว เช่น ในห้อง หรือในบ้าน โดยให้เหตุผลว่า เป็นพื้นที่ส่วนตัว สามารถแสดงความเป็นตัวของตัวเอง หรือแสดงบุคลิก

ได้อย่างเต็มที่โดยไม่ต้องเงินอวย จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า การถ่ายภาพในพื้นที่ส่วนตัว อาจเกี่ยวเนื่องกับลักษณะการถ่ายภาพด้วย เช่น การถ่ายภาพในลักษณะวาบหวาม หรือเห็นสัดส่วน หรืออาจขึ้นอยู่กับความกล้าแสดงออกถึงบุคลิกของแต่ละบุคคลด้วยเช่นกัน

ภาพที่ 4.9 แสดงการถ่ายภาพตัวเองของสุดาทิพย์ วิศิษฎ์บุญญากุล
ในห้องนอนของตัวเอง

สุดาทิพย์ วิศิษฎ์บุญญากุล กล่าวว่า “จริงๆแล้วตัวเองเป็นคนถ่ายรูปได้ทุกที่ ในห้อง ในรถ ในห้องเรียน โรงอาหาร คือทุกที่ที่ถ่ายแล้วโอเคก็ถ่าย แต่สำหรับภาพบางอย่างก็อาจมาถ่ายในห้อง คือไม่ได้เป็นภาพวาบหวามมากมาย แต่ก็แอบอายคนอื่นเวลาที่เค้ามองมา ถ่ายในห้องตัวเองเป็นตัวของตัวเองได้เต็มที่มากกว่า” (สุดาทิพย์ วิศิษฎ์บุญญากุล, สัมภาษณ์, 13 มกราคม 2554)

ภาพที่ 4.10 แสดงการถ่ายภาพตัวเองของนิวาริน สัพพัญญูสิริในห้องนอนของตัวเอง

นิวาริน สัพพัญญูสิริ กล่าวว่า “เป็นคนที่ไม่ค่อยทำตัวสวยเท่าไร ปกติใส่แว่น มัดผม แต่บางทีก็มีบางที่อยากสวย ลูกขึ้นมาแต่งตัว ทำผมให้ดูสวย บางทีก็หยิบกล้องมาถ่าย ถ้าอยู่คนเดียวในห้องก็จะถ่ายแบบสวยจริงๆหน่อย แอ็บเต็มที่ เพราะไม่มีใครเห็น ถ้าถ่ายแล้วโอเคค่อยให้

คนอื่นดู แต่ถ้ามีใครมาอยู่แถวนั้น ก็จะอายไม่กล้าถ่าย” (นิวาริน สัพพัญญูสิริ, สัมภาษณ์, 13 มกราคม 2554)

จากคำสัมภาษณ์ของสุดาทิพย์ และภาพถ่ายที่นำเสนอในข้างต้น สามารถเชื่อมโยงกันได้ว่า สุดาทิพย์อาจเป็นคนที่ชอบถ่ายภาพได้ในทุกสถานที่ แต่การถ่ายภาพในห้องสามารถทำให้ถ่ายภาพที่เป็นตัวของตัวเองได้มากขึ้น เช่นเดียวกับ นิวาริน ที่ถ่ายภาพในห้องของตนเองเพื่อให้มีลักษณะที่แตกต่างจากการถ่ายภาพในสถานที่สาธารณะทั่วไปที่มีผู้คนอยู่ ทำให้สามารถแสดงบุคลิกลักษณะที่ต่างไปจากปกติได้อย่างไม่ชัดเจน

ในขณะที่เดียวกันกลุ่มตัวอย่างอีกส่วนหนึ่งใช้พื้นที่ภายนอก เช่น สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ในห้องเรียน หรือในบริเวณมหาวิทยาลัย เนื่องจากการถ่ายภาพตัวเองด้วยตนเอง ปัจจุบันเป็นเรื่องปกติทั่วไปของกลุ่มวัยรุ่น จึงไม่แปลกที่จะถ่ายในสถานที่ภายนอก หรือสถานที่สาธารณะ แต่สถานที่ที่จะถ่ายต้องเป็นสถานที่ที่มีแสงเหมาะสมกับการถ่ายภาพ ถ่ายภาพออกมาแล้วเห็นหน้าชัดเจน และสวยงาม

ภาพที่ 4.11 แสดงการถ่ายภาพตัวเองของกิตติยา คิดประโคน ในห้องน้ำของมหาวิทยาลัย

กิตติยา คิดประโคน กล่าวว่า “ถ่ายได้ทุกที่เลยคะ คือที่ไหนมีกระจกที่ส่องเห็นตัวเองได้ หรือแสงสวยๆ หรืออาจจะลับตาคนนิดนึง ก็ถ่ายคะ แต่ส่วนใหญ่จะแคร์เรื่องแสงซะมากกว่า อยากให้หน้าออกมาดูไบรท์นิดนึง” (กิตติยา คิดประโคน, สัมภาษณ์, 13 มกราคม 2554)

ภาพที่ 4.12-4.13 แสดงการถ่ายภาพตัวเองของจุฑารัตน์ นาคมาลี ในสถานที่ต่างๆ

จุฑารัตน์ นาคมาลี กล่าวว่า “เป็นคนที่พกกล้องตลอดเวลาอยู่แล้วค่ะ ก็เลยถ่ายได้ทุกที่ ที่ไหนบรรยากาศดี แสงสวย ถ้าว่างก็จะหยิบขึ้นมาถ่าย เหมือนเป็นนิสัยส่วนตัวยังไงก็ 모르 แต่ก็จะยิ้มๆ แสบๆ เป็นปกติค่ะ” (จุฑารัตน์ นาคมาลี, สัมภาษณ์, 6 มกราคม 2554)

แสดงให้เห็นว่าการถ่ายภาพในลักษณะที่ถ่ายด้วยตัวเอง หรือ การถ่ายภาพ Self Portrait ซึ่งเป็นที่นิยมของวัยรุ่นในปัจจุบัน แม้ว่าจะสามารถเห็นได้ในทุกๆสถานที่ ทำให้ดูเหมือนเป็นเรื่องปกติของวัยรุ่น แต่อย่างไรก็ดี การถ่ายภาพตัวเองในสถานที่ส่วนตัว ก็อาจจะมีลักษณะของการถ่ายภาพที่แตกต่างจากการถ่ายภาพในสถานที่ภายนอก ซึ่งสถานที่เปิดโอกาสให้ผู้ถ่ายสามารถแสดงบุคลิกภาพ เป็นตัวของตัวเอง ถ่ายรูปในลักษณะต่างๆ ได้อย่างไม่เขินอาย แต่ก็ก็จะเลือกที่จะถ่ายในสถานที่ที่มีแสงสวยงาม เหมาะสมกับการถ่ายภาพ เพื่อให้ใบหน้าดูกระจ่างสดใส ภาพออกมาดูมีชีวิตชีวา และน่าสนใจ

จากคำสัมภาษณ์และภาพถ่ายที่นำเสนอในข้างต้น เกี่ยวกับการแสดงลักษณะสถานที่ในการถ่ายภาพบุคคล โดยเฉพาะการถ่ายภาพตัวเอง จะเห็นว่า ในปัจจุบัน การใช้กล้องดิจิทัลของวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงจากการใช้กล้องถ่ายภาพแบบเดิมๆ โดยผู้ใช้จะเลือกถ่ายภาพในสถานที่ที่ตนเองชอบตามความต้องการ เพราะไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นให้ถ่ายให้ สามารถถ่ายภาพได้ทุกที่ ที่มีแสงเหมาะสมกับการถ่ายภูมุนั้นเอง

เมื่อนำแนวคิดมาเชื่อมโยงกับข้อมูลที่เกิดขึ้นจะพบว่า เทคโนโลยีของกล้อง ไม่เพียงจะให้ความสะดวกสบายในการใช้กล้องเท่านั้น แต่เทคโนโลยียังมอบอำนาจ และอิสระของการใช้งานด้วย เพราะเทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัลคอมพิวเตอร์ในปัจจุบัน สามารถรองรับความต้องการในการ

ถ่ายภาพของผู้ใช้ได้ในทุกสถานที่ และสภาวะของแสง ไม่ว่าจะสถานที่ถ่ายจะเป็นในสถานที่หรือภายนอกสถานที่ หรือจะเป็นที่แสงน้อย กล้องดิจิทัลสามารถคำนวณค่าแสง และชดเชยแสง ทำให้ภาพที่ออกมาเกิดความสวยงามสูงสุด

การถ่ายภาพบุคคลด้วยตนเอง (Self Portrait) มีมุมมองการถ่ายที่ค่อนข้างจำกัด เพราะวิธีการถ่าย คือการยื่นกล้องไปด้านหน้าแล้วถ่ายภาพ จึงทำให้ภาพที่ออกมาจะเห็นเฉพาะส่วนใบหน้าเท่านั้น แต่จากการเก็บข้อมูลในเบื้องต้น ยังมีวัยรุ่นจำนวนไม่น้อยที่ชอบถ่ายภาพให้เห็นรูปร่างของตนเอง ผู้วิจัยจึงนำประเด็นดังกล่าวสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะถ่ายเฉพาะใบหน้าอย่างเดียว โดยให้เหตุผลว่า การถ่ายแบบนี้มีมุมมองจำกัด สามารถถ่ายได้แค่ใบหน้าอย่างเดียว

ภาพที่ 4.14-4.16 แสดงลักษณะการถ่ายภาพตัวเองที่เน้นใบหน้า

สาริกา แสงเพชร กล่าวว่า “คือการถ่ายภาพตัวเองก็เป็นปกติอยู่แล้วที่จะเห็นแต่เฉพาะใบหน้า หรือเต็มทีก็ถึงอก นอกจากจะให้เพื่อนหรือใครถ่ายให้ ถ้าอยากได้ภาพเต็มตัวก็จะให้เพื่อนถ่ายให้ แต่ถ้าอยากได้แค่หน้าก็จะถ่ายเอง เพราะรู้มุมตัวเองมากกว่าค่ะ” (สาริกา แสงเพชร, สัมภาษณ์, 21 มกราคม 2554)

จิตตภาพร แซ่ลี กล่าวว่า “ส่วนใหญ่ก็เน้นที่หน้าค่ะ เพราะว่าชอบมุมแบบนี้มากกว่า อาจจะมียถ่ายกอดนินึงให้ดูหน้าเล็ก แต่ถ่ายเองก็ได้มุมแค่ประมาณนี้อะค่ะ หรือไม่บางทีถ้าอยากถ่ายให้เห็นตัวด้วยก็จะถ่ายหันเข้ากระจก แต่ถ่ายเฉพาะเวลาที่อยากให้เห็นเสื้อผ้าด้วยค่ะ” (จิตตภาพร แซ่ลี, สัมภาษณ์, 6 มกราคม 2554)

จากคำสัมภาษณ์ในข้างต้น แสดงให้เห็นว่า การถ่ายภาพบุคคล ในลักษณะที่ถ่ายด้วยตัวเอง ซึ่งเป็นการถ่ายภาพที่นิยมถ่ายมากที่สุดในกลุ่มวัยรุ่น อาจให้มุมมองการถ่ายภาพที่จำกัด คือสามารถเห็นแค่เฉพาะหน้าหรือไปจนถึงหน้าอก นอกจากนี้จะมีการถ่ายกับกระจก เพื่อเปิดมุมมองให้เห็นทั้งตัว โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวนไม่น้อยที่นิยมถ่ายเฉพาะใบหน้า ในกรณีที่ถ่ายด้วยตนเอง

แต่ในขณะเดียวกันยังมีกลุ่มตัวอย่างบางส่วน ชอบถ่ายภาพให้เห็นรูปร่างอย่างเดียว เพื่อเป็นการตรวจเช็ครูปร่างของตนเองว่ามีความเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้างกับรูปร่างของตน แต่ในขณะเดียวกันกลุ่มตัวอย่างบางคนต้องการเก็บภาพตัวเองแบบเห็นทั้งใบหน้าและรูปร่าง โดยใช้วิธีตั้งกล้องกับขาตั้งกล้อง หรือหาโต๊ะ เก้าอี้เดี่ยวๆ เพื่อถ่ายภาพตัวเองให้เห็นทั้งใบหน้าและรูปร่าง โดยให้เหตุผลว่า ชอบมุมมองแบบที่เห็นตัวเองเต็มตัว

ภาพที่ 4.17-4.20 แสดงลักษณะการถ่ายภาพตัวเองที่เน้นรูปร่าง

อนึ่งการถ่ายภาพ เป็นการแสดงถึงความจงใจในการแสดงออก เพราะสิ่งที่อยู่ในภาพนั้น ถือเป็น การแสดงออกหรือความตั้งใจของผู้ถ่ายภาพ จากข้อมูลจะพบว่าในการถ่ายภาพที่มีการเน้นเฉพาะส่วนของร่างกายกลุ่มตัวอย่างมักจะถ่ายด้วยตนเอง นั่นชี้ให้เห็นว่าผู้ถ่ายมีความต้องการใน

การจะสื่อสารผ่านการถ่ายภาพ ลักษณะที่ปรากฏในภาพเป็นเสมือนเนื้อหาข้อความที่ผู้ถ่ายได้ทำการถ่ายทอดนั่นเอง

การถ่ายภาพบุคคล โดยส่วนใหญ่จะเป็นการถ่ายภาพคนเดียว จากการสอบถามข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวนไม่น้อยที่ถ่ายภาพคนเดียวโดยไม่มีวัตถุประสงค์ของการถ่ายภาพด้วย กลุ่มตัวอย่างบางส่วนมีการเลือกใช้อุปกรณ์ หรือสิ่งของร่วมการถ่ายภาพ เพื่อให้ภาพน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ได้แก่ แว่นตา หมวก ตุ๊กตา ลูกอม อมยิ้ม สิ่งของแปลกๆ น่ารัก เป็นต้น โดยอุปกรณ์ดังกล่าวที่มีการนำมาใช้เป็นอุปกรณ์ร่วมการถ่ายภาพนั้น จะต้องส่งให้ตัวบุคคลที่ถ่ายนั้น ดูดีขึ้น แปลกตา หรือมีความน่าสนใจมากขึ้น

ภาพที่ 4.21 แสดงลักษณะการถ่ายภาพร่วมกับแว่นตาของสุดาทิพย์ วิศิษฎ์ธัญญากุล

สุดาทิพย์ วิศิษฎ์ธัญญากุล กล่าวว่า “เวลาถ่ายบางทีถ้าเบื่อๆ ก็หยิบพรอพ (อุปกรณ์) มาถ่ายด้วยนิดหน่อย แต่ที่จะใช้บ่อยๆก็คงจะเป็นแว่นตา แบบว่าอยากให้ออกมาดูกวนๆ เท่ๆ แนวๆ เรื่อยเปื่อย แต่ก็ไม่ได้คิดไว้ก่อนว่าจะต้องออกมาดูหุหุหุไร ไฮไซ” (สุดาทิพย์ วิศิษฎ์ธัญญากุล, สัมภาษณ์, 13 มกราคม 2554)

ภาพที่ 4.22 แสดงลักษณะการถ่ายภาพร่วมกับแว่นตาของพิมลวรรณ เลี้ยววงษ์

พิมลวรรณ เลี้ยววงษ์ กล่าวว่า “แว่นตาคงเป็นอุปกรณ์ที่หยิบมาใช้ถ่ายรูปได้ง่ายสุด บ่อยสุด บางที่มีแว่นแปลกๆ ก็เอามาถ่ายด้วยดูกวนๆดีค่ะ” (พิมลวรรณ เลี้ยววงษ์, สัมภาษณ์, 21 มกราคม 2554)

ภาพที่ 4.23 แสดงลักษณะการถ่ายภาพร่วมกับหมวกของจุฑารัตน์ นาคมาลี

จุฑารัตน์ นาคมาลี กล่าวว่า “เวลาไปเที่ยว เช่น ทะเล ภูเขา ก็จะมีหมวกมาใส่ค่ะ มีหมวกหลายแบบอยู่แล้วด้วย แล้วตัวเองก็เป็นคนพกกล้องตลอด ก็เลยหยิบมาถ่ายไว้ จะได้เห็นตัวเองในแบบต่างๆ ใส่หมวกบ้าง ถอดหมวกบ้าง ถ่ายรูปจะได้ไม่เบื่อค่ะ” (จุฑารัตน์ นาคมาลี, สัมภาษณ์, 6 มกราคม 2554)

จากคำสัมภาษณ์และภาพถ่ายในช่วงต้น พบว่า การถ่ายภาพร่วมกับอุปกรณ์ต่างๆ เช่น หมวก แว่นตา ผู้ถ่ายมีความต้องการที่จะเห็นตัวเองดูแปลกตา หรือมีจุดสนใจในภาพกว่าภาพที่

ถ่ายปกติ เพื่อให้ภาพมีความน่าสนใจ หรือ อาจต้องการนำเสนอบุคลิกอื่นๆที่นอกเหนือจากบุคลิกปกติของตัวเอง

การถ่ายภาพตัวเองโดยมีอุปกรณ์ร่วมในการถ่ายภาพ เป็นอีกลักษณะหนึ่งที่พบในการถ่ายภาพบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จากการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่มองว่าการมีอุปกรณ์ร่วมในการถ่ายภูมุนั้น เป็นเพียงการสร้างความสำเร็จให้กับบุคลิกของตัวเองถ่ายภาพ และภาพถ่าย โดยอุปกรณ์เหล่านั้นจะสามารถเสริมสร้างให้บุคลิกภาพของผู้ถ่ายมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น เช่น ทำให้ดูเป็นผู้หญิงสดใส ทำให้ดูเป็นผู้หญิงร้อนแรง ทำให้ดูมีอารมณ์ขัน ทำให้ดูมีสไตล์ เป็นต้น ซึ่งเหล่านี้ล้วนเกิดมาจากความต้องการในการสร้างอัตลักษณ์เชิงบุคคล โดยบุคคลต้องการที่จะแสดงลักษณะตัวตน ไม่ว่าจะป็นลักษณะที่แท้จริง หรือลักษณะที่ปรุงแต่งขึ้นก็ตาม แต่ความต้องการเหล่านั้น อาจมีที่มาจากการพัฒนาเทคโนโลยีของกล้อง ที่เปิดโอกาสให้ผู้ใช้งานสามารถแสดงถึงบุคลิกของตนเอง โดยใช้เทคโนโลยีเป็นตัวเสริมสร้าง และสะท้อนบุคลิกเหล่านั้นออกมานั่นเอง

นับแต่กล้องได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีในการเก็บบันทึกมาเป็นการวัดความจำ จะพบว่าพฤติกรรมของผู้ใช้กล้องมีการเปลี่ยนแปลงไป โดยผู้ถ่ายจะเป็นผู้กำหนดความต้องการของการถ่าย หรือกำหนดมุมมองหรือสิ่งที่จะปรากฏในภาพ การถ่ายภาพตนเองโดยเน้นเฉพาะส่วน ไม่ว่าจะป็นใบหน้าอย่างเดียวน หรือ เน้นที่สัดส่วนรูปร่างก็ตาม ถือเป็นผลจากการพัฒนาเทคโนโลยีของกล้อง โดยผู้ใช้งานอำนาจในการถ่ายภาพ สามารถเลือกสิ่งที่จะปรากฏในภาพด้วยตนเองและดูภาพหลังจากถ่ายได้ทันที ทำให้ผู้ใช้งานมีปฏิสัมพันธ์กับกล้องมากยิ่งขึ้น

จะเห็นได้ว่า เมื่อกำลังดิจิทัลคอมแพ็คได้รับการพัฒนาเทคโนโลยีให้มีความสามารถในการเสริมสร้างบุคลิกภาพของบุคคลให้ดูดีขึ้น ส่งผลให้ผู้ใช้งานดิจิทัลคอมแพ็คมีความสะดวกสบายในการใช้งาน สามารถใช้กล้องถ่ายภาพได้ในทุกโอกาสที่ต้องการ และสามารถถ่ายภาพได้ด้วยตนเอง ขณะเดียวกันกลุ่มตัวอย่างเองก็มีความต้องการที่จะบันทึกเรื่องราวของตนเอง ไม่ว่าจะเป็น โอกาสพิเศษในการแต่งตัว แต่งหน้า ทำผม หรือ เพื่อนำเสนอความเป็นตัวเองออกมาสู่ภาพถ่าย ว่าตัวเองมีหน้าตาอย่างไร สวยงามอย่างไร มีบุคลิกภาพอย่างไร ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นการสร้างตัวตนของตนเอง จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างได้ใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คเพื่อสื่อความหมายในเชิงอัตลักษณ์

4.1.2 การถ่ายภาพกิจกรรมต่างๆในชีวิต

จากการศึกษาภาพถ่าย และสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยพบว่า นอกจากการถ่ายภาพตนเอง โดยบันทึกความเปลี่ยนแปลงของตนเอง ซึ่งเป็นการถ่ายภาพส่วนบุคคลแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างยังใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คในการเก็บบันทึกเรื่องราวต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะสามารถแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของวัยรุ่นของแต่ละคน และสามารถพบวิธีการสื่อความหมาย ด้วยกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค ในบริบทของวัยรุ่นได้ โดยผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลการสัมภาษณ์พร้อม กับแสดงภาพถ่ายของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ภาพที่ 4.24 แสดงภาพถ่ายของ สุดาทิพย์ วิศิษฎ์บุญญากุล ในการไปเที่ยวกับกลุ่มเพื่อน

สุดาทิพย์ วิศิษฎ์บุญญากุล กล่าวว่า “...จะมีแก๊งค์เพื่อนสนิท ชอบพากันไปเที่ยวช้อปปิ้งเที่ยวนี้ แล้วก็ถ่ายรูปเก็บไว้ดู ว่าเคยมาที่นี้กับเพื่อนแล้ว...” (สุดาทิพย์ วิศิษฎ์บุญญากุล, สัมภาษณ์, 13 มกราคม 2554)

จากภาพและคำสัมภาษณ์ของสุดาทิพย์ พบว่า สุดาทิพย์และกลุ่มเพื่อนมักจะมีการชักชวนไปท่องเที่ยวในที่ต่างๆอยู่เสมอ และจะพกพากล้องดิจิทัลคอมแพ็คไปด้วย เพื่อจะได้นำไปเป็นที่ระลึก ว่าครั้งหนึ่งเคยได้มาท่องเที่ยวในสถานที่แห่งนี้แล้ว จึงแสดงให้เห็นว่านอกจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็คจะถูกใช้ในการถ่ายภาพตัวเอง ซึ่งถือเป็นภาพถ่ายส่วนบุคคลแล้ว ผู้ใช้อาจนำไปใช้ในการเก็บบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตด้วย

ภาพที่ 4.25 แสดงภาพถ่ายของ กมลรัตน์ จันทอง ในการสังสรรค์วันเกิดกับเพื่อน

กมลรัตน์ จันทอง กล่าวว่า “เวลาไปเที่ยวกลางคืน ก็ไม่พกกล้องไปนะ แต่ถ้าเป็น ปาร์ตี้วันเกิดเพื่อนก็จะพกกล้องไปด้วย มันมีอะไรให้ถ่ายเยอะ ตอนเป่าเค้ก ให้ของขวัญเพื่อน ถ่ายเก็บไว้ผ่านๆไปเอามาดูก็มีความสุข” (กมลรัตน์ จันทอง, สัมภาษณ์, 7 มกราคม 2554)

นอกจากการไปท่องเที่ยวเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนฝูง การมีกิจกรรมสังสรรค์กับกลุ่มเพื่อน ก็ยังเป็นกิจกรรมที่พบในการใช้ชีวิตของวัยรุ่น จากภาพถ่ายและคำสัมภาษณ์ของกมลรัตน์ จันทอง พบว่าโดยปกติการไปเที่ยวสังสรรค์ในยามค่ำคืน จะไม่พกพากล้องไป แต่หากเป็นการสังสรรค์ในวาระสำคัญ เช่น การสังสรรค์วันคล้ายวันเกิด ของบรรดากลุ่มเพื่อน ก็จะมีการพกพากล้องไปด้วย เพื่อใช้บันทึกเหตุการณ์เรื่องราวที่เกิดขึ้นในงาน โดยกมลรัตน์เชื่อว่า ในงานสังสรรค์วันคล้ายวันเกิด เช่นนี้ จะมีช่วงเวลาสำคัญ ที่ควรก็บันทึกภาพไว้ เช่น ขณะที่เจ้าของวันเกิดกำลังเป่าเค้ก หรือ ตอนที่มีการมอบของขวัญกัน ในการบันทึกภาพช่วงเวลาเหล่านี้ เมื่อนำภาพถ่ายกลับมาดูย้อนหลังจะมีความสุข

การรับประทานอาหารร่วมกันของกลุ่มเพื่อนฝูง ก็เป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่พบในการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คในการถ่ายภาพกิจกรรมในชีวิต ของกลุ่มตัวอย่าง ปัจจุบัน เราจะสามารถพบภาพที่มีการถ่ายไปพร้อมกับอาหาร หรือ เป็นภาพบรรยากาศในการร่วมรับประทานอาหารมากขึ้น

ภาพที่ 4.26 แสดงภาพถ่ายของ นิศรา ตั่งพิบูลย์ กับทัศนคติในงานสังสรรค์กับเพื่อน

นิศรา ตั่งพิบูลย์ กล่าวว่า “...อาหารเป็นพรอฟที่น่ารัก เวลาถ่ายทำให้เราดูน่ารัก สดใสมากขึ้น...” (นิศรา ตั่งพิบูลย์, สัมภาษณ์, 7 มกราคม 2554)

จากคำสัมภาษณ์ของนิศรา พบว่า ในการถ่ายรูปของกลุ่มวัยรุ่น อาหารหรือขนมกลายเป็นส่วนหนึ่งของอุปกรณ์ในการถ่ายรูป เพราะอาหารและขนมในปัจจุบัน จะมีการประดิษฐ์ตกแต่งรูปลักษณ์ให้ดูสวยงาม น่ารัก น่าสนใจ ให้ตรงกับความต้องการของวัยรุ่นที่ชอบของสวยงาม น่ารัก ทำให้อาหารและขนมกลายเป็นอุปกรณ์ที่วัยรุ่น มักใช้ร่วมกันในการถ่ายภาพ ไม่เพียงเพื่อเป็นการนำเสนอความน่ารักสดใส ของตนเองโดยอาศัยอาหารและขนมที่มีรูปลักษณ์น่าสนใจเท่านั้น แต่การถ่ายภาพร่วมกับอาหาร ก็ยังเป็นการบอกเล่าเรื่องราวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นของวัยรุ่นอีกเช่นกัน ว่าวันนั้นกินอะไร แล้ววันนี้กินอะไร น่ารัก หรือน่ากินเพียงไรนั่นเอง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 4.27-4.30 แสดงลักษณะการถ่ายภาพอาหารที่กลุ่มตัวอย่างถ่ายภาพ
เพื่อเก็บบันทึกสิ่งที่ได้มีโอกาสมารับประทาน

กมลรัตน์ จันทอง กล่าวว่า “ปกติชอบกินอยู่แล้ว จะมีความสุขมากถ้าได้กินอาหารอร่อยๆ หน้าตาสวยงาม แล้วก็จะหยิบกล้องขึ้นมาถ่ายอาหารที่กิน เก็บไว้ดู หรือไม่ก็โพสต์ในเฟสบุ๊คว่าไปกินมาแล้วนะ” (กมลรัตน์ จันทอง, สัมภาษณ์, 7 มกราคม 2554)

ยุพิน หฤทัยถาวร กล่าวว่า “ส่วนตัวคิดว่าคนไทยกับอาหารเป็นของคู่กันนะ แล้วก็เห็น
ความชอบของเราด้วยที่ชอบเห็นภาพอาหารสวยๆแบบในแม็กกาซีน เห็นแล้วก็อยากถ่ายไว้บ้าง
เวลาว่างสำคัญแล้วมีอาหารหน้าตาสวยงามก็จะถ่ายเก็บไว้ คือขอให้ได้ถ่ายเป็นพอใจ หรือบางที่
ที่บ้านทำอาหารเอง ถ้าหน้าตาพอใช้ได้ก็จะถ่ายเก็บไว้ดูน่าภูมิใจดีค่ะ” (ยุพิน หฤทัยถาวร
, สัมภาษณ์, 13 มกราคม 2554)

ภาพที่ 4.31 แสดงภาพถ่ายของนิวาริน สัพพัญญูสิริ ในการถ่ายภาพร่วมกับอาหาร

นิวาริน สัพพัญญูสิริ กล่าวว่า “อาหารก็เป็นเหมือนพรอพอย่างหนึ่งในการถ่ายรูปนะคะ เพราะว่าอาหารก็จะมีสีสันหน้าตาแตกต่างกันออกไป ทำให้ได้ภาพที่น่ารัก แล้วเวลาเราถ่ายคู่กับอาหารเราก็จะทำหน้า ทำตาไปด้วย ออกมาน่ารักดีอะ เอาไว้รอดเพื่อนๆได้” (นิวาริน สัพพัญญูสิริ, สัมภาษณ์, 13 มกราคม 2554)

เกวลี ยวงทอง กล่าวว่า “ชอบถ่ายรูปตัวเองกับอาหารแบบ Self Portrait เพราะว่าเวลาถ่ายแบบนี้เราจะยื่นกล้องไปไม่ไกลมาก ทำให้เห็นอาหารใกล้ๆ อาหารก็จะดูน่ากิน ถ่ายอาหารถ้าถ่ายไกลๆไม่สวย” (เกวลี ยวงทอง, สัมภาษณ์, 6 มกราคม 2554)

จากข้อมูลในข้างต้นจะเห็นว่า ปัจจุบันรูปแบบในการถ่ายภาพของวัยรุ่น มีการเปลี่ยนแปลงไป วัยรุ่นต้องการนำเสนอความสดใส น่ารัก จากการถ่ายภาพ อุปกรณ์ร่วมในการถ่ายภาพกลายเป็นองค์ประกอบของการถ่ายภาพที่เสริมให้ภาพมีความสวยงาม น่าสนใจมากยิ่งขึ้น อาหารก็เช่นกัน ด้วยหน้าตา สีสัน หรือรูปลักษณะของอาหารในปัจจุบัน มีการสร้างสรรค์ให้ดูน่าสนใจ ทำให้อาหารกลายเป็นอุปกรณ์ร่วมในการถ่ายภาพของวัยรุ่น ด้วยสีสัน หน้าตาของอาหาร ส่งผลให้การถ่ายภาพของวัยรุ่นมีความสดใส น่ารักมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 4.32 แสดงภาพถ่ายของ ภัทรานิษฐ์ ดำรงพร กับขนมเค้ก

ภัทรานิษฐ์ ดำรงพร กล่าวว่า “...วันหยุด วันว่าง ชอบออกไปหาอะไรขนมอร่อยๆกินค่ะ เวลาเจอร้านอร่อยก็จะถ่ายภาพเก็บไว้ เอามาเล่าให้เพื่อนฟัง...” (ภัทรานิษฐ์ ดำรงพร, สัมภาษณ์, 7 มกราคม 2554)

จากข้อมูลของภัทรานิษฐ์ พบว่า เป้าหมายอีกอย่างหนึ่งของการถ่ายภาพอาหาร คือการบอกเล่าเรื่องราว สิ่งของ หรือเหตุการณ์ที่วัยรุ่นได้มีโอกาสไปประสบพบเจอมาผ่านการถ่ายภาพ แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตประจำวันของผู้ถ่ายได้ ดังเช่นกรณีของภัทรานิษฐ์ ที่มักจะใช้วันว่าง วันหยุด ไปเสาะหาของอร่อยทาน เมื่อเจอร้านที่น่าสนใจ ก็จะถ่ายภาพเก็บไว้ แล้วนำมาบอกเล่าเรื่องราวผ่านภาพถ่าย ว่าขนมร้านนี้เป็นขนมที่อร่อย และน่าสนใจเพียงไร

นอกจากเป็นการบอกเล่าเรื่องราว เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิต การถ่ายภาพร่วมกับอาหาร จะสามารถบ่งบอกถึงรสนิยม ความชอบ ของแต่ละบุคคลได้ เช่น จากภาพของภัทรานิษฐ์ จะพบว่าเธอชอบทานขนมหวาน ประเภท เบเกอรี่ ที่มีสีสดหน้าตาน่าทานนั่นเอง

ศูนย์วิจัยที่ปรึกษาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 4.33 แสดงภาพถ่ายของ กิตติยา คิดประโคน ในโอกาสที่ไปรับประทานอาหารกับเพื่อน

กิตติยา คิดประโคน กล่าวว่า “ชอบพกกล้องไปไหนมาไหนด้วย อย่างเวลาไปกินอะไรกันกับเพื่อน ก็จะถ่ายเอาไว้ จะได้มีภาพเอาไว้ดูเรื่อยๆ เวลาผ่านไปเราก็อาจจะลืมสิ่งที่เราทำ แต่พอเราเอาภาพมาดูก็จะจำได้ว่าเคยทำอะไร” (กิตติยา คิดประโคน, สัมภาษณ์, 13 มกราคม 2554)

จากความคิดเห็นของกิตติยา จะพบว่า วัยรุ่นมักมีกิจกรรมที่ต้องทำตลอดเวลา ดังที่เห็นได้จากข้อมูลในช่วงต้น ทั้งท่องเที่ยว สังสรรค์ พบเจอ รับประทานอาหารกัน ทำให้มีเรื่องราว เนื้อหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันมากมาย โดยที่การถ่ายภาพกิจกรรมต่างๆ ที่ทำไปแล้ว จะสามารถเก็บบันทึกช่วงเวลาในการทำกิจกรรมเหล่านั้นได้ เมื่อนำภาพกลับมาดูก็จะจำได้ว่าจากภาพนั้น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร

ภาพที่ 4.34 แสดงภาพถ่ายของ สุดาทิพย์ วิศิษฏ์ธัญญากุล ในการไปรับประทานอาหารกับครอบครัว

สุดาทิพย์ วิศิษฏ์ธัญญากุล กล่าวว่า “...เวลาไปกับครอบครัว ไปเที่ยวต่างจังหวัด หรือ ไปกินข้าว นานๆจะไปที ก็จะได้เที่ยว ...” (สุดาทิพย์ วิศิษฏ์ธัญญากุล, สัมภาษณ์, 13 มกราคม 2554)

นอกจากการสังสรรค์ กับกลุ่มเพื่อนฝูงแล้ว จากข้อมูลของสุดาทิพย์ในช่วงต้นจะพบว่า กิจกรรมในชีวิตของวัยรุ่น ก็อาจไม่เป็นกิจกรรมสำหรับกลุ่มเพื่อนอย่างเดียว แต่ก็ยังเป็นกิจกรรมของครอบครัวด้วยเช่นกัน จากรูป จะเห็นว่า สุดาทิพย์ ไปรับประทานอาหารกับครอบครัว โดยสุดาทิพย์ ได้ถ่ายรูปคู่กับพ่อ เพื่อแสดงให้เห็นว่า มารับประทานอาหารกับครอบครัว 1 ในสมาชิกครอบครัวที่มาช่วยรับประทานอาหารด้วยก็คือ พ่อของเธอ เป็นการบ่งชี้ว่า สุดาทิพย์ ไม่ได้ให้เวลากับกลุ่มเพื่อนฝูงเพียงอย่างเดียว แต่ก็ยังมีช่วงเวลาใช้ชีวิตร่วมกับคนในครอบครัวด้วยเช่นกัน

เช่นเดียวกับ เกวลีที่ได้ใช้เวลาในช่วงวันหยุด ออกมาท่องเที่ยวเกี่ยวกับคนในครอบครัว ดังจะเห็นได้จากภาพถ่ายและคำสัมภาษณ์ในด้านล่าง

ภาพที่ 4.35 แสดงภาพถ่ายของ เกวลี ยวงทอง ในการไปเที่ยววัดกับครอบครัว

เกวลี ยวงทอง กล่าวว่า “เป็นคนที่ชอบเที่ยวกับเพื่อนบ้าง กับพ่อกับแม่บ้าง กับเพื่อนก็จะไปทะเล ภูเขา พ่อกับแม่ก็จะชอบพาไปวัด ก็ดีค่ะ มีหลายบรรยากาศ” (เกวลี ยวงทอง, สัมภาษณ์, 6 มกราคม 2554)

จากภาพและคำสัมภาษณ์ จะพบว่ากลุ่มตัวอย่างไม่ได้ท่องเที่ยวเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนฝูงเพียงอย่างเดียว ในขณะที่ยังมีบางกลุ่มที่นำกล้องดิจิทัลคอมแพ็คไปใช้บันทึกภาพในโอกาสที่ได้ไปท่องเที่ยวกับครอบครัวด้วย ซึ่งบรรยากาศของการท่องเที่ยวอาจมีความแตกต่างกัน ดังที่ เกวลี ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ถ้าไปกับเพื่อนก็อาจจะไปทะเลหรือภูเขา แต่หากไปเที่ยวกับครอบครัว ก็จะไปวัด

ดังที่เห็นได้จากในภาพถ่าย ที่ด้านหลังของเกวลิ เป็นอุโบสถของวัดแห่งหนึ่ง ก็สามารถสะท้อนให้เห็นได้ว่า ในขณะที่วัยรุ่นก็สนุกสนานเพลิดเพลินไปกับการเที่ยวเล่นกับกลุ่มเพื่อนฝูง และมีการถ่ายรูปเพื่อเก็บบันทึกเหตุการณ์เรื่องราว แต่ก็ยังมีวัยรุ่นอีกส่วนที่ยังหาโอกาสไปท่องเที่ยวกับครอบครัว และได้เก็บบันทึกเหตุการณ์ของการไปท่องเที่ยวกับครอบครัว ผ่านกล้องดิจิทัลคอมแพ็คด้วยเช่นกัน

ภาพที่ 4.36 -4.37 แสดงภาพถ่ายของ นนท์ชนิตร อาชวพร ในโอกาสเข้าพักในโรงแรม

นนท์ชนิตร อาชวพร กล่าวว่า “เวลาไปเที่ยวกับที่บ้าน จะได้ไปที่สวยๆ โรงแรมดีๆ ก็ถ่ายรูปเยอะมาก แบบว่าไปอยู่โรงแรมสวยๆ ก็คือถ่ายเล่นตั้งแต่อยู่ในโรงแรมเลย...” (นนท์ชนิตร อาชวพร, สัมภาษณ์, 7 มกราคม 2554)

ภาพที่ 4.38 – 4.39 แสดงภาพถ่ายของ ปานเราชา วรรณศรี ในโอกาสที่ได้ไปต่างประเทศ

ปานเรขา วรรณศรี กล่าวว่า “...ช่วงตอนที่ไป *work travel* จะพกกั๊องกับบัดดี้ตลอด ไปเที่ยวภูนี้ ก็ผลัดกันถ่าย แล้วยกแชร์กับเพื่อน เล่าให้เพื่อนว่าไปไหน ทำอะไรบ้าง...” (ปานเรขา วรรณศรี, สัมภาษณ์, 7 มกราคม 2554)

จากภาพถ่ายของนนท์ชนิตร และปานเรขา จะพบว่า ในการท่องเที่ยวของวัยรุ่น ทั้งที่ไปกับเพื่อนฝูง หรือครอบครัว ลักษณะพฤติกรรมของวัยรุ่นจะชอบถ่ายภาพตัวเองเอาไว้กับบรรยากาศต่างๆ ของสถานที่นั้น เพื่อเป็นการบอกเล่าเหตุการณ์ในการมาท่องเที่ยว ว่าได้มาเยี่ยมชม หรือสัมผัสความงดงามของอะไรบ้าง

จากคำสัมภาษณ์ของนนท์ชนิตร ที่กล่าวว่า ถ้าโรงแรมสวยก็จะถ่ายตั้งแต่ในโรงแรมเลย ก็แสดงให้เห็นว่า นนท์ชนิตร ต้องการจะถ่ายภาพเพื่อให้เห็นว่า สถานที่ที่มาสวยอย่างไร และต้องการจะนำเสนอว่า ตนเองได้มีโอกาสมาที่แห่งนั้น รวมถึงปานเรขา ที่จะพกกั๊องไปด้วยตลอดในทุกๆ สถานที่ที่ไปเที่ยว ขณะที่อยู่ในต่างประเทศ เพื่อต้องการบันทึกภาพ ว่าตนเองได้ไปเจอกับอะไรบ้าง และสถานที่ที่ตนเองมาเที่ยวมีความสวยงามอย่างไร โดยทั้งนนท์ชนิตร และ ปานเรขา อาจกำลังต้องการบอกเล่าด้วยว่า ไม่บ่อยครั้งนัก ที่ตนเองจะได้มีโอกาสมาท่องเที่ยวในสถานที่แห่งนั้น ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นการแสดงอัตลักษณ์เชิงบุคคลอย่างหนึ่ง ว่าฉันได้มีโอกาสมาที่นี่ ซึ่งไม่ใช่ว่าทุกคนจะสามารถมาเที่ยวในสถานที่เหล่านี้ได้นั่นเอง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 4.40-4.43 แสดงลักษณะการถ่ายภาพในโอกาสที่ได้มาท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆ

พัฒนิตา ไยน้อย กล่าวว่า “เวลาไปเที่ยวชอบถ่ายภาพตัวเองกับวิว แต่จะถ่ายแบบเต็มตัว เพราะอยากให้เห็นเราทั้งตัวกับวิวด้านหลัง จะได้เห็นท่าทาง เช่น ผายมือ หรือ กระโดด” (พัฒนิตา ไยน้อย, สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2554)

กานดา มะปรางหวาน กล่าวว่า “ชอบถ่ายกับเพื่อนหลายๆคน จะได้ว่าไปเที่ยวกับใครบ้าง เวลาไปเที่ยวเราไม่จำเป็นต้องถ่ายใกล้ คือไม่ต้องเน้นตัวเรา เน้นเพื่อนๆ บรรยากาศ วิว ทิวทัศน์จะสวยกว่า” (กานดา มะปรางหวาน, สัมภาษณ์, 22 มกราคม 2554)

จากคำสัมภาษณ์ พบว่า พฤติกรรมในการถ่ายภาพของวัยรุ่นในโอกาสที่ได้มาท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆ จะเน้นไปที่การเห็นบรรยากาศของสถานที่ท่องเที่ยว ว่ามีบรรยากาศเป็นอย่างไร สวยงามเพียงไร รวมถึงการถ่ายรูปร่วมกับบรรยากาศเหล่านั้นยังเป็นการแสดงให้เห็นว่า ผู้ถ่ายมีโอกาสได้มาท่องเที่ยวในสถานที่แห่งนั้น

ภาพที่ 4.44-4.47 แสดงลักษณะการถ่ายภาพวิวสถานที่

แต่ในขณะเดียวกัน ในการศึกษาภาพถ่ายของกลุ่มตัวอย่าง ก็ยังพบภาพถ่ายที่เป็นการถ่ายภาพที่ หรือวิวทิวทัศน์ โดยไม่มีบุคคลร่วมอยู่ในภาพ เป็นจำนวนหนึ่ง จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลว่า ต้องการเก็บภาพบรรยากาศโดยไม่มีคนไว้ด้วย จะได้เห็นถึงความสวยงามของบรรยากาศในสถานที่แห่งนั้น ว่าเป็นอย่างไร

การถ่ายภาพวิวสถานที่ถือเป็นโอกาสในการถ่ายภาพที่พิเศษกว่าการถ่ายภาพในโอกาสทั่วไป เนื่องจากการได้มาท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆ ไม่ได้เกิดขึ้นบ่อยๆ ดังนั้นเมื่อมีโอกาสได้มาท่องเที่ยวผู้ใช้กล้องจึงใช้กล้องในการเก็บภาพบรรยากาศและความทรงจำที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวในครั้งนั้น ส่งผลให้ผู้วิจัยสนใจในการแสดงออกทางบุคลิกภาพที่ปรากฏในภาพถ่ายวิวสถานที่ จากการเก็บข้อมูลภาพถ่ายของกลุ่มตัวอย่างในเบื้องต้นพบว่า ลักษณะบุคลิกภาพที่ปรากฏในภาพถ่ายวิวสถานที่จะมีลักษณะบุคลิกภาพที่แสดงออกมาในเชิงบวก อาทิ ยิ้ม ร่าเริง หัวเราะ สื่อถึงความสุขจากการได้มาท่องเที่ยวในครั้งนั้น ผู้วิจัยจึงสอบถามกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการแสดงออกทางบุคลิกภาพในการถ่ายภาพกับสถานที่ พบลักษณะบุคลิกภาพที่แสดงออก ดังนี้

- ยิ้ม ร่าเริง หัวเราะ
- กระโดด ยกมือ ยกขา กางแขน หรือทำท่าทางแสดงออกให้เห็นถึงการมีความสุข

- ทำท่าทาง หรือสีหน้าให้สอดคล้องไปกับบรรยากาศของสถานที่
- ถ่ายภาพโดยให้ฉากหลังดูเด่นกว่าตัวผู้ถ่าย เพื่อให้รู้ว่ากำลังถ่ายภาพอยู่กับอะไร ที่ไหน อาจมีการขยับมือ ชี้นิ้ว เพื่อดึงจุดสนใจไปที่วัตถุ หรือบรรยากาศด้านหลัง
- ถ่ายภาพโดยทำให้ผู้ถ่ายดูเด่นกว่าฉากหลัง แต่ให้ฉากหลังช่วยเสริมให้ภาพน่าสนใจ

ภาพที่ 4.48-4.51 แสดงลักษณะลักษณะบุคคลิกในการถ่ายภาพร่วมกับวิวสถานที่

ในการถ่ายภาพวิวสถานที่ องค์ประกอบสำคัญคือภาพของสถานที่ ที่ผู้ถ่ายได้มีโอกาสไปเยี่ยมชม ดังนั้นการถ่ายภาพลักษณะนี้จึงจำเป็นต้องมีภาพของสถานที่ที่เป็นพื้นหลัง จากการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มตัวอย่างได้ให้ความสำคัญกับการเห็นภาพของตนเองเช่นกัน เพื่อที่จะแสดงให้เห็นว่า ผู้ถ่าย ได้มีโอกาสไปเยี่ยมชมสถานที่แห่งนั้น ประกอบกับ ต้องการให้เห็นถึงความสุข หรือ อิริยาบถร่วมของการได้ไปท่องเที่ยวในสถานที่แห่งนั้น

อย่างไรก็ดี การถ่ายภาพวิวสถานที่ จะเห็นว่า ในปัจจุบันผู้ใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็ค จะสามารถสร้างสรรค์วิธีการถ่ายภาพ หรือเนื้อหาของภาพ จากการถ่ายภาพวิวสถานที่ได้หลากหลายกว่าการใช้กล้องฟิล์มในอดีต อาทิ การถ่ายภาพแบบหยุดการกระทำ (Stop motion) ซึ่งผู้ถูกถ่าย

จะกระโดด หรือท่าท่าที่สามารถแสดงถึงความเคลื่อนไหวของร่างกาย แล้วใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็ค บันทึกรูปภาพ ผลลัพธ์ที่ได้จะเห็นว่าบุคคลในภาพถูกหยุดการเคลื่อนไหว ซึ่งการถ่ายภาพในลักษณะดังกล่าวหากใช้กล้องฟิล์มจะถ่ายได้ยากมาก เพราะกล้องฟิล์มไม่สามารถดูภาพที่ถ่ายได้ทันที ผู้ถ่ายจะต้องคำนวณแสง และจังหวะของการกดชัตเตอร์เป็นอย่างดี แต่ถ้าบันทึกภาพด้วยกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค ผู้ถ่ายสามารถคำนวณจังหวะของความเคลื่อนไหวแล้วกดชัตเตอร์ ถือว่าเป็นการใช้ งานที่ง่ายมาก เมื่อเทียบกับในอดีต

จากกรณีดังกล่าว เป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีของกล้อง ให้สามารถคำนวณแสง และสามารถดูภาพหลังจากถ่ายภาพได้ทันที เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ใช้มีอิสระภาพในการทำงานมากขึ้น ทำให้ผู้ใช้สามารถสร้างสรรค์วิธีการถ่ายภาพ และเนื้อหาของภาพได้หลากหลายมากยิ่งขึ้น

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา อยู่ในช่วงวัยของการเป็นวัยรุ่น นอกจากจะมีการพบเจอ พูดคุย สังสรรค์กับกลุ่มเพื่อนฝูง ครอบครัว รวมไปถึงการท่องเที่ยวแล้ว กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการ ใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย ก็ถือเป็นอีกหนึ่งกิจกรรมในชีวิตของการเป็นวัยรุ่นในระดับมหาวิทยาลัย

จากการศึกษาภาพถ่ายของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยพบภาพถ่ายกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับความเป็นนักศึกษา ระดับมหาวิทยาลัย ในหลายลักษณะ เช่น ภาพถ่ายกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการ ศึกษา เช่น การบันทึกภาพในการทำโครงการ โครงการต่างๆ เป็นต้น รวมไปถึงภาพถ่าย กิจกรรมของชุมนุมหรือชมรมต่างๆ โดยผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ต่อไป

ภาพที่ 4.52 แสดงภาพถ่ายของ นิวาริน สัพพัญญูสิริ หลังการทำโปรเจ็คสุดท้า ย ก่อนการสิ้นสุดรายวิชาผลิตรายการโทรทัศน์

นิวาริน สัพพัญญูสิริ กล่าวว่า “เวลาเสร็จงาน เสร็จโปรเจ็คใหญ่ๆ ของวิชาผลิตต่างๆ ก็จะมีการถ่ายรูปไว้ ว่างานเสร็จแล้ว ว่าสภาพแต่ละคนเหนื่อยขนาดไหน พอเอามาดูก็ได้ย้อนความรู้สึกพวกนั้นอีกครั้งหนึ่ง” (นิวาริน สัพพัญญูสิริ, สัมภาษณ์, 13 มกราคม 2554)

จากที่กล่าวไว้ในข้างต้นว่า กิจกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงวัยของการเป็นนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย มีกิจกรรมให้ทำมากมาย ทำให้ลักษณะกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่างมีหลากหลายรูปแบบ กิจกรรมที่นิวาริน ได้ร่วมทำ ถือเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียน กล่าวคือ เป็นการเรียนภาคปฏิบัติ การซึ่งกิจกรรมที่ทำเป็นผลงานชิ้นสุดท้ายของรายวิชา หลังจบกิจกรรม จึงมีการถ่ายภาพไว้เป็นที่ระลึก ว่าครั้งหนึ่งเคยร่วมทำผลงาน ที่อาจต้องมีการผ่านความเหน็ดเหนื่อยจากการทำงาน ถือเป็น การเก็บบันทึกเรื่องราว เหตุการณ์ในชีวิตอีกรูปแบบหนึ่ง

ภาพที่ 4.53 แสดงภาพถ่ายของยุพิน หฤทัยถาวร
ในการประชุมเตรียมกิจกรรมของชมรมกิจการนักศึกษา

ยุพิน หฤทัยถาวร กล่าวว่า “ชมรมที่ทำอยู่ก็จะมีกิจกรรม มีงานเรื่อยๆ ต้องประชุมหลายอย่าง ก็จะมีการถ่ายรูปเก็บไว้เรื่อยๆ บางทีก็เอามาขึ้นบอร์ด บางทีก็แชร์ในเฟซบุ๊ก” (ยุพิน หฤทัยถาวร, สัมภาษณ์, 13 มกราคม 2554)

กิจกรรมของชมรม ก็ถือเป็นอีกกิจกรรมหนึ่ง ที่พบในกิจกรรมของวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งในการทำกิจกรรมของชมรมนั้น ต้องมีการประชุมงาน วางแผนเพื่อจัดกิจกรรมหรือโครงการขึ้นมา โดยตลอดทุกขั้นตอนของโครงการที่ได้จัดทำขึ้น อาจต้องมีการถ่ายภาพเพื่อเก็บไว้เป็นแผนการทำงานของชมรม รวมถึงนำไปโชว์เป็นผลงานของชมรม ลักษณะการสื่อความหมายด้วยการใช้กล้องดิจิทัลคอมพิวเตอร์ เพื่อการถ่ายภาพกิจกรรมต่างๆ ของชมรม จึงเป็นการบอกเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายใต้กิจกรรม

ภาพที่ 4.54 แสดงภาพถ่ายของ รุ่งตะวัน กุลพันธ์ กับคณาจารย์ในคณะ
ในกิจกรรมวันพระราชทานปริญญาบัตร

รุ่งตะวัน กุลพันธ์ กล่าวว่า “ทำกิจกรรมหลายอย่าง มีทั้งของภาควิชา ทั้งของคณะ แล้วก็จะมีการถ่ายรูปเก็บไว้บ่อยๆ มีถ่ายกับเพื่อน ถ่ายกับอาจารย์ แต่ถ้าถ่ายกับอาจารย์ก็อาจจะดูเรียบร้อยนิดนึง ก็จะเก็บไว้ในเครื่องคอม ไม่ได้เอาไปไว้ในเฟซบุ๊ก” (รุ่งตะวัน กุลพันธ์, สัมภาษณ์, 7 มกราคม 2554)

จากภาพถ่ายของรุ่งตะวัน เป็นกิจกรรมในวันพระราชทานปริญญาบัตร โดยคณาจารย์ในคณะและนิสิตได้มีการถ่ายภาพร่วมกันเป็นที่ระลึก ซึ่งทั้งคณาจารย์และนิสิต ได้สวมใส่ชุดที่เป็นทางการ ซึ่งถือว่าเป็นโอกาสไม่บ่อยครั้ง จึงมีการถ่ายภาพร่วมกัน เป็นที่ระลึก

ภาพที่ 4.55 แสดงภาพถ่ายของ พรรณธิภา ชูกำแหง ในกิจกรรมกีฬาน้องใหม่

พรรณธิภา ชูกำแหง กล่าวว่า “มีกิจกรรมตั้งแต่เข้ามาเป็นเฟรชชีเลยคะ ลงลานรับน้อง กีฬาคณะ กีฬาเฟรชชีน้องใหม่ ชอบถ่ายเก็บเอาไว้คะ เรียนจบไปจะได้เอาไว้ดูว่าตอนเรียนเราทำกิจกรรมอะไรบ้าง” (พรรณธิภา ชูกำแหง, สัมภาษณ์, 21 มกราคม 2554)

จากการสัมภาษณ์ พรรณธิภา พบว่า ในช่วงชั้นปีที่ 1 จะมีกิจกรรมต่างๆ ของทั้งคณะ ทั้งภาควิชา และมหาวิทยาลัย ที่ให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 เข้าร่วมกิจกรรม พรรณธิภา มีความรู้สึกว่าการกิจกรรมเหล่านี้ เป็นกิจกรรมที่น่าสนใจและควรมีการเก็บภาพเหตุการณ์ไว้ ว่าครั้งหนึ่งในการเรียนชั้นปีที่ 1 ตนเองและเพื่อนได้ร่วมทำกิจกรรมอะไรบ้าง

ภาพที่ 4.56 แสดงภาพถ่ายของ นนท์ชนิตร อาชวพร ในกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนาชนบท

นนท์ชนิตร อาชวพร กล่าวว่า “อยู่ชมรมอาสาพัฒนาชนบทด้วยค่ะ คือทุกปีก็จะไปลงพื้นที่ทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน ก็จะไปกับกลุ่มเพื่อน ก็เลยมีการถ่ายรูปเก็บไว้ ว่าในกิจกรรมเราทำอะไรบ้าง จะได้เอามาเป็นผลงานของชมรมด้วย เราเองก็เก็บเอาไว้ดูด้วย” (นนท์ชนิตร อาชวพร, สัมภาษณ์, 7 มกราคม 2554)

ภาพที่ 4.57 แสดงภาพถ่ายของ สารีกา แสงเพชร ในกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนาชนบท

สาริกา แสงเพชร กล่าวว่า “เวลาไปค่ายก็จะถ่ายรูปเก็บไว้เยอะๆ บางทีก็เอาไว้เป็นพอร์ตของตัวเอง เวลาไปสมัครงาน ว่าเราได้ทำกิจกรรมในช่วงที่เรียนด้วย แล้วก็เก็บไว้เป็นความทรงจำในสมัยเรียนค่ะ” (สาริกา แสงเพชร, สัมภาษณ์, 7 มกราคม 2554)

ภาพที่ 4.58 แสดงภาพถ่ายของ สุดาทิพย์ วิศิษฎ์ธัญญากุล ในกิจกรรมละครเวที

สุดาทิพย์ วิศิษฎ์ธัญญากุล กล่าวว่า “มีกิจกรรมละครเวทีที่ทำตอนอยู่ปี 2 ตัวเองไม่ค่อยได้ถ่าย แต่ก็ให้เพื่อนๆถ่ายไว้แล้วก็เก็บไว้ดู นานๆจะทำกิจกรรมซักที” (สุดาทิพย์ วิศิษฎ์ธัญญากุล, สัมภาษณ์, 13 มกราคม 2554)

จากภาพถ่ายของนนท์ชินิตร สาริกา และ สุดาทิพย์ เป็นการบันทึกภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากกิจกรรม โดยการบันทึกภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมเหล่านั้น เป็นเหมือนการบันทึกเรื่องราวที่เกิดขึ้นในกิจกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่บุคคลและเหตุการณ์มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน การถ่ายภาพจึงเป็นเหมือนการหยุดเหตุการณ์เหล่านั้น

จากข้อมูลในเบื้องต้นที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกต และพบประเด็นในการศึกษาว่า การถ่ายภาพเหตุการณ์เป็นลักษณะการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกันระหว่างมิติของเหตุการณ์และเวลา กล่าวคือ เมื่อมีการถ่ายภาพกิจกรรม ก็เสมือนมีการบันทึกเหตุการณ์และเวลา ในช่วงเวลาดังกล่าวไว้ ทุกครั้งที่มีการนำภาพดังกล่าวกลับมาดูอีกครั้ง เท่ากับว่าผู้ดูกำลังจะพบทวนการสื่อสารที่อาศัยบริบทของเหตุการณ์และเวลา สามารถเชื่อมโยงเรื่องราว บรรยากาศที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าวได้ แสดงให้เห็นว่า การบันทึกภาพกิจกรรม เหตุการณ์ต่างๆ ผ่านการถ่ายภาพ เสมือนเป็นสื่อสารอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งได้มีการจัดเก็บเรื่องราว โดยอาศัยมิติของเวลาและบริบทของเหตุการณ์เชื่อมโยงเรื่องราวผ่านภาพถ่ายนั่นเอง

จากการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพคของกลุ่มตัวอย่าง ทั้งในการถ่ายภาพตนเองที่มีลักษณะเป็นภาพส่วนบุคคล และการถ่ายภาพกิจกรรมต่างๆ ในชีวิต จะพบว่า วัยรุ่นในปัจจุบัน มีพฤติกรรมในการใช้กล้องที่เปลี่ยนแปลงไป คือ วัยรุ่นจะใช้กล้องดิจิทัลคอมแพคเพื่อการสื่อความหมาย โดยมีการถ่ายภาพในวาระโอกาสต่างๆของตนเองเป็นหลัก เช่น โอกาสในการไปงานเลี้ยงที่มีการแต่งหน้า ทำผม แต่งตัวอย่างสวยงาม โอกาสในการได้สวมใส่เสื้อผ้าสวยงาม เป็นต้น

ซึ่งเป็นผลมาจากความต้องการที่เห็นตนเองดูดีขึ้น ดูน่าสนใจขึ้นจึงเลือกใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็ค เพื่อเป็นการเก็บบันทึกความเปลี่ยนแปลงของตัวเอง โดยที่ภาพถ่ายที่ออกมานั้น วัยรุ่นมักจะมีเป้าหมายในการนำเสนอบนสื่อเครือข่ายออนไลน์ (Social Network) และยังสามารถใช้เป็นการเปรียบเทียบ หรืออ้างอิง ในการทำผม แต่งหน้า เพื่อความมั่นใจในการเสริมสร้างบุคลิกของตนเอง ในโอกาสครั้งต่อไปได้ นอกจากนั้นแล้ววัยรุ่นยังสื่อความหมายด้วยการถ่ายภาพโดยใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็ค ว่าการถ่ายภาพเป็นเหมือนความสนุก เป็นกิจกรรมที่น่าสนใจอย่างหนึ่ง ซึ่งพฤติกรรมในการถ่ายภาพนั้น ล้วนเป็นผลที่มาจากการสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มวัยรุ่น ที่ต้องการแสดงออกว่าตนเอง เป็นใคร มีหน้าตาสวยงามอย่างไร เพื่อทำให้เกิดการยอมรับในสังคม โดยเฉพาะสังคมออนไลน์นั่นเอง

นอกจากนั้นผู้วิจัยได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการเลือกใช้เทคโนโลยีพิเศษของกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค เพื่อให้ทราบถึงลักษณะเทคโนโลยีที่กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้ ซึ่งจะสามารถเชื่อมโยงไปสู่ประเด็นการใช้เทคโนโลยีของกล้องดิจิทัลคอมแพ็คในการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายได้ จากการเก็บข้อมูลพบว่า ในการใช้งานกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค กลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งเลือกใช้จากราคาและมาตรฐานของยี่ห้อแต่ละยี่ห้อตามที่ตนเองให้ความเชื่อมั่น แต่กลุ่มตัวอย่างอีกส่วนหนึ่งเลือกจากเทคโนโลยีพิเศษของกล้อง โดยผู้วิจัยจะมุ่งความสนใจไปที่กลุ่มตัวอย่างที่เลือกใช้ใช้งานจากเทคโนโลยีพิเศษของกล้องและจะอธิบายลักษณะการทำงานของเทคโนโลยีพิเศษที่กล่าวถึง เทคโนโลยีที่กลุ่มวัยรุ่นนิยมใช้มีดังนี้

การดูสีภาพ (Selective Color)

เทคโนโลยีการดูสีภาพ เป็นการเปลี่ยนสีของวัตถุต่างๆในภาพ โดยผู้ใช้สามารถเลือกวัตถุหรือเลือกสีของวัตถุที่จะให้เปลี่ยน ผลที่ได้คือ วัตถุต่างๆในภาพจะมีสีที่เปลี่ยนไปแต่จะเป็นสีเดียวกัน โดยผู้ใช้สามารถเลือกให้วัตถุขึ้นใด ขึ้นหนึ่ง หรือวัตถุหลักของภาพ ไม่เปลี่ยนสีก็ได้ ทำให้วัตถุที่ไม่ได้เปลี่ยนสี มีความโดดเด่นขึ้น โดยปกติเทคโนโลยีชนิดนี้สามารถทำได้ในโปรแกรมตกแต่งภาพ แต่ปัจจุบันกล้องดิจิทัลคอมแพ็คในบางรุ่น บางยี่ห้อ ได้นำเทคโนโลยีดังกล่าวรวมอยู่ในเทคโนโลยีของกล้องด้วย

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่า ผู้ที่เลือกใช้กล้องที่มีเทคโนโลยีดูสีภาพ เพราะสามารถตกแต่งภาพโดยไม่ต้องใช้โปรแกรมตกแต่งภาพ และยังให้ความคิดเห็นว่าเทคโนโลยีดังกล่าวสามารถเพิ่มความน่าสนใจให้แก่ภาพถ่ายได้ ทำให้การใช้ง่ายไม่น่าเบื่อ มีลูกเล่น และสามารถนำไปอวดเพื่อนฯได้

ภาพที่ 4.59-4.62 แสดงลักษณะภาพที่ใช้เทคโนโลยีการดูดีภาพ

พิมลวรรณ เลี้ยวษ์ ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ชอบเทคโนโลยีดูดีค่ะ คือเราสามารถถ่ายแล้วไม่ต้องไปแต่งภาพในคอมเลย เพราะว่าการดูดีต้องทำในโฟโต้ช้อป แต่พอมีเทคโนโลยีดูดีแล้ว ทำให้ภาพดูมีอะไรมากขึ้น ดูน่าสนใจขึ้น” (พิมลวรรณ เลี้ยวษ์, สนทนากลุ่ม, 31 มกราคม 2554)

ตามความคิดเห็นของพิมลวรรณ เลี้ยวษ์ ที่ได้กล่าวถึงเทคโนโลยีการดูดี ซึ่งลักษณะเทคโนโลยีดังกล่าวเป็นการเปลี่ยนสีของวัตถุในภาพ โดยผู้ใช้กล้องสามารถกำหนดเลือกสีที่จะเปลี่ยนได้ ทำให้ภาพที่ออกมามีลักษณะสีที่แตกต่างจากความเป็นจริง ถือเป็น การสร้างความน่าสนใจให้ภาพได้ โดยไม่ต้องปรับแต่งผ่านโปรแกรมตกแต่งภาพในคอมพิวเตอร์ และยังเป็น การสร้างสรรค์ภาพใหม่ๆ จากการถ่ายภาพด้วยกล้องดิจิทัลคอมแพคด้วย

ทัศนทอง เข้มกลัด ได้แสดงความคิดเห็นว่า “เดี๋ยวนี้เทคโนโลยีของกล้องดิจิทัล ทำอะไรได้เยอะแยะเลยคะ มีลูกเล่นใหม่ๆ หลายอย่าง เช่น ป้องกันการสั่นไหว ต้องยืมก่อนแล้วชัตเตอร์ถึงจะกดได้ มีกล้องหน้าให้ดู ทำให้เราสนุกกับการถ่ายรูปมากขึ้นคะ” (ทัศนทอง เข้มกลัด, สนทนากลุ่ม, 25 มกราคม 2554)

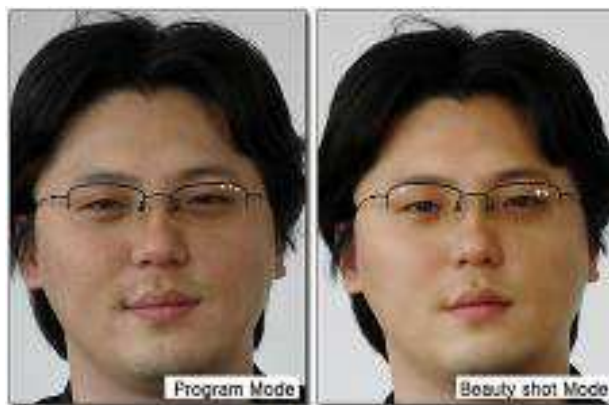
สุดาทิพย์ วิศิษฎ์ธัญญากุล ได้แสดงความคิดเห็นว่า “เดี๋ยวนี้กล้องมีลูกเล่นเยอะ ชื่อมาก็คุ้มค่ะ ใช้ถ่ายส่งงานอาจารย์ได้ ถ่ายเล่นก็ได้ แต่ส่วนตัวก็ไม่ค่อยได้ใช้เทคโนโลยีลูกเล่นพวกนั้นเท่าไร แค่ถ่ายโหมดภาพตามแสงที่กล้องมีไว้ให้ก็โอเคแล้ว” (สุดาทิพย์ วิศิษฎ์ธัญญากุล, สนทนา กลุ่ม, 27 มกราคม 2554)

จากความคิดเห็นทั้งสาม มีความคิดสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันว่า ในปัจจุบันกล้องดิจิทัลคอมแพ็คมีเทคโนโลยีที่เข้ามาตอบสนองของความต้องการที่หลากหลายของการใช้งานกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค ไม่ว่าจะเป็นการลดอุปสรรคในการถ่ายภาพ เช่น การป้องกันการสั่นไหวของตัวกล้องขณะถ่ายภาพ หรือการมีหน้าจอด้านหน้าของตัวกล้อง เพื่อรองรับการถ่ายภาพตัวเอง รวมถึงเทคโนโลยีต่างๆ ที่สร้างความน่าสนใจให้กับภาพถ่าย แต่ในขณะเดียวกันผู้ใช้งานกลุ่มก็อาจไม่ได้ใช้เทคโนโลยีเหล่านั้น เพียงแค่ใช้ถ่ายภาพด้วยระบบคำนวณแสงอัตโนมัติเท่านั้น

เมื่อนำลักษณะความหลากหลายของการใช้งานของกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค มาเชื่อมโยงกับแนวคิดเรื่องสื่อใหม่ เกี่ยวกับหลักการพื้นฐานของสื่อใหม่พบว่า สื่อใหม่มีลักษณะที่มีความสามารถในการเปลี่ยนแปลงได้หลากหลาย (Variability) สามารถสร้างโอกาสในการใช้งานให้กับผู้ใช้ ได้ในรูปแบบที่หลากหลายจากข้อมูลเดียวกัน และยังสามารถสร้างการมีปฏิสัมพันธ์ได้ต่อผ่านโครงสร้างข้อมูลหรือตัวเลือกต่างๆ ที่ออกแบบไว้ ในการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้งานได้ ดังเช่นการถ่ายภาพโดยใช้เทคโนโลยีของกล้องดิจิทัล อาทิ เทคโนโลยีการดูดสี ผู้ใช้สามารถสร้างความหลากหลายของภาพถ่ายด้วยการเลือกสีที่แตกต่างออกไป ทำให้ภาพมีความน่าสนใจมากขึ้น และทำให้ผู้ใช้สามารถสนุกสนานเพลิดเพลินไปกับการถ่ายภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นการเพิ่มการมีปฏิสัมพันธ์กับตัวกล้องและผู้ใช้มากยิ่งขึ้นนั่นเอง

โหมดภาพสวยงาม (Beauty Shot)

โหมดภาพสวยงาม เป็นเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาเพื่อการถ่ายภาพบุคคล โดยทำให้ภาพที่ถ่ายออกมา มีความสวยงามมากขึ้น ในโหมดภาพดังกล่าว เมื่อถ่ายภาพออกมาแล้ว ลักษณะแสงต่างๆ หรือตัวบุคคล มีความสวยงามนุ่มนวล โดยเฉพาะตัวบุคคล ลักษณะผิวกายจะมีความนุ่มนวล ใบหน้าดูเรียบเนียนมากขึ้น ริ้วรอยต่างๆ สามารถจางลงได้ ทำให้ภาพบุคคลที่ได้ดูสวยงามมากขึ้น

ภาพที่ 4.63 แสดงการเปรียบเทียบของภาพที่ใช้โหมดภาพสวยงาม กับภาพในเทคโนโลยีปกติ

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่า ผู้ที่เลือกใช้กล้องที่มีเทคโนโลยีโหมดภาพสวยงาม เพราะโดยปกติชอบถ่ายภาพตัวเอง เมื่อถ่ายภาพตัวเองแล้วจะออกมาดูดีขึ้น ดูสวยงามมากขึ้น และไม่ต้องเสียเวลาตกแต่งภาพ หลังจากอัปเดตลงเครื่องคอมพิวเตอร์แล้วก็สามารถแบ่งปันภาพกับเพื่อนๆ ได้ทันที

ภาพที่ 4.64-4.66 แสดงลักษณะภาพที่ใช้เทคโนโลยีโหมดภาพสวยงามของกลุ่มตัวอย่าง

พนิดา สังข์ทอง ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ต้องยอมรับนะ ว่าบางทีกล้องดิจิทัลก็สามารถทำให้คนเราดูดีขึ้น เพราะในเฟซบุ๊กเพื่อนๆ หลายคนดูดีเชียว อาจจะเป็นเพราะว่าเค้าถ่ายรูปขึ้นแต่จริงๆ แล้วเทคโนโลยีของกล้องสมัยนี้มีส่วน” (พนิดา สังข์ทอง, สนทนากลุ่ม, 25 มกราคม 2554)

สุกัญญา ห่องสวัสดิ์ ได้แสดงความคิดเห็นว่า “เดี๋ยวนี้กล้องหลอกตาคนได้นะ ถ้ารู้มุมตัวเอง เล็กแสงให้เป็น หรืออาจจะใช้เทคนิคของกล้องช่วย ทำให้เราดูดีได้จริงๆ” (สุกัญญา ห่องสวัสดิ์, สนทนากลุ่ม, 31 มกราคม 2554)

พัฒนา ไยน้อย ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ถ้าใช้กล้องเป็น กล้องช่วยได้นะคะ อย่าง Beauty Shot ที่ทำให้หน้าเนียนขึ้น มันจะช่วยปิดไม่ให้เห็นรูขุมขน ทำให้ดูดีขึ้น ไม่ต้องเสียเวลาแต่งในคอม” (พัฒนา ไยน้อย, สนทนากลุ่ม, 27 มกราคม 2554)

นิวาริน สัพพัญญูสิริ ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ชอบใช้ Beauty Shot ถ่ายหน้าแบบใกล้ๆ เพราะมันจะทำให้เราดูหน้าเนียนใส ดูสวยขึ้น แสงก็จะดูสมูท ยิ่งทำให้ภาพดูน่าสนใจมากขึ้น” (นิวาริน สัพพัญญูสิริ, สนทนากลุ่ม, 27 มกราคม 2554)

จากความคิดเห็นในข้างต้นพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันว่า เทคโนโลยีมีส่วนช่วยเสริมสร้างความสวยงามของบุคคล โดยปกติของการถ่ายภาพ โดยเฉพาะการถ่ายภาพบุคคล ผู้ใช้หลายคนอาจมีการนำภาพไปตกแต่งด้วยโปรแกรมตกแต่งภาพในคอมพิวเตอร์ ทำให้ภาพบุคคลที่ออกมาดูสวยงามมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ดีในปัจจุบันกล้องดิจิทัลคอมแพ็คได้คิดค้นเทคโนโลยีใหม่ๆ ในรูปแบบของเทคโนโลยีที่ปรับแต่งแสง หรือทำให้ผิวหน้าดูเรียบเนียน สดใสมากขึ้น ซึ่งถือเป็นการตอบสนองความต้องการของผู้ใช้กล้องได้ตรงจุด โดยที่ผู้ใช้ไม่ต้องเสียเวลาในการตกแต่งภาพด้วยโปรแกรมตกแต่งภาพเลย ซึ่งจากข้อมูลการสนทนากลุ่ม กลุ่มตัวอย่างได้ยกตัวอย่างเทคโนโลยี Beauty Shot ที่ช่วยเสริมสร้างความสวยงามของบุคคลที่ถูกถ่าย ให้มีใบหน้าทีนวลเนียน สดใส ช่วยทำให้บุคลิกภาพของบุคคลนั้นดูดีขึ้น

หากนำความคิดเห็นในข้างต้นมาเชื่อมโยงกับแนวคิดเรื่องสื่อใหม่ และแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ทำให้สามารถอธิบายได้ว่า เทคโนโลยีปรับผิวหน้าให้ดูเรียบเนียน อย่าง Beauty Shot นั้น ถือเป็นคุณลักษณะของสื่อใหม่ที่มีลักษณะโครงสร้างแบบไฮเปอร์มีเดีย อันเป็นรูปแบบสำคัญของโลกความจริงที่เหนือจริง (Hyperreal) โดยเทคโนโลยีของกล้องดิจิทัลคอมแพ็คในรูปแบบดังกล่าวสามารถตอบสนองความต้องการในการสร้างอัตลักษณ์ให้กับตนเอง ในการสร้างตัวตนบนโลกอินเทอร์เน็ต ที่ถูกหล่อหลอมด้วยวัฒนธรรมใหม่ๆ ที่เน้นไปที่รูปลักษณ์เป็นสำคัญ

โหมดภาพแบบ Tilt Shift

โหมดภาพแบบ Tilt Shift เป็นเทคนิคภาพที่ทำให้ภาพดูเบี่ยงเบน ผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริง ในมุมมอง ระยะความชัดของภาพ รวมไปถึงแสงและสีของภาพด้วย ส่วนใหญ่ลักษณะการถ่ายภาพที่ใช้เทคนิคภาพชนิดนี้จะเป็นการถ่ายภาพวิวทิวทัศน์ สถานที่ต่างๆ โดยปกติแล้วภาพชนิดนี้จะสามารถถ่ายได้โดยใช้เลนส์ Tilt Shift ซึ่งหมายความว่าต้องเป็นกล้องที่สามารถเปลี่ยนเลนส์ได้เท่านั้นที่สามารถถ่ายภาพชนิดนี้ได้ หรือสามารถใช้โปรแกรมตกแต่งภาพดัดแปลงให้ภาพ

ปกติกลายเป็นภาพแบบ Tilt Shift ได้ แต่ปัจจุบันกล้องดิจิทัลคอมแพ็คบางรุ่นมีเทคโนโลยีดังกล่าว เพื่อรองรับความต้องการของการใช้ในลักษณะนี้

ภาพที่ 4.67-4.69 แสดงลักษณะภาพที่ใช้เทคโนโลยีใหม่ดภาพแบบ Tilt Shift

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เทคโนโลยีในการถ่ายภาพแบบ Tilt Shift ได้ให้มุมมองว่า การถ่ายภาพดิจิทัลในปัจจุบันต้องอาศัยการสร้างความคิดเด่นให้ภาพ กล้องดิจิทัลคอมแพ็คปัจจุบันมีหลากหลายรุ่น ยี่ห้อ การมีเทคโนโลยีแปลกๆ สามารถดึงดูดความสนใจผู้ซื้อที่ต้องการความแปลกใหม่ของการถ่ายภาพ ที่ไม่ต้องอาศัยความเป็นมืออาชีพมากนัก เทคโนโลยี Tilt Shift เป็นเทคโนโลยีที่ทำให้การถ่ายภาพวิวทิวทัศน์เกิดความแปลกตา และดูโดดเด่น ภาพที่ได้จะให้ความรู้สึกเหมือนเป็นภาพที่ถ่ายโดยมืออาชีพ แต่จริงๆ แล้วสามารถถ่ายได้ด้วยกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค เมื่อนำไปแบ่งปันให้เพื่อนๆ ดู พบว่าหลายคนก็มีความสนใจในลักษณะภาพดังกล่าว

นิวาริน สัพพัญญูศิริ ได้แสดงความคิดเห็นว่า “เดี๋ยวนี้กล้องดิจิทัลมันทำอะไรได้หลายอย่าง อย่าง Tilt Shift ที่หนูชอบใช้พอถ่ายออกมามันได้ความชัด ความลึก มีระยะโฟกัส เหมือนใช้กล้องโปร แต่ถ้าให้ไปใช้กล้องโปรก็ทำแบบนี้ไม่ได้” (นิวาริน สัพพัญญูศิริ ,สนทนากลุ่ม, 27 มกราคม 2554)

จากความคิดเห็นของนิวาริน แสดงให้เห็นว่า กล้องดิจิทัลคอมแพ็คสามารถตอบสนองความต้องการได้ภาพที่มีความสวยงามใกล้เคียงกับการถ่ายภาพจากกล้องแบบช่างมืออาชีพ อาจเรียกได้ว่าสามารถทดแทนการใช้งานจากกล้องแบบมืออาชีพได้ โดยไม่ต้องอาศัยเทคนิคในการถ่ายภาพแต่อย่างใด

อีกหนึ่งโหมดการถ่ายภาพแบบ Tilt Shift เป็นเทคโนโลยีพิเศษที่เข้ามาช่วยให้การถ่ายภาพโดยใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็ค แต่ด้วยเทคโนโลยีของเทคโนโลยีนี้จะทำให้ภาพที่ถ่ายออกมามีลักษณะความชัด ความลึก รวมถึงระยะโฟกัส คล้ายคลึงกับการถ่ายภาพที่ถ่ายด้วยเทคนิคชัดตื้น ซึ่งเป็นวิธีการถ่ายภาพโดยใช้กล้องรีเฟล็กซ์ที่สามารถปรับแต่งรูรับแสง และระยะโฟกัสได้ แต่อย่างไรก็ดี การถ่ายภาพโดยใช้กล้องรีเฟล็กซ์ผู้ใช้อาจต้องมีพื้นฐานในการถ่ายภาพจึงจะสามารถถ่ายภาพออกมาได้สวยงาม แต่การถ่ายภาพโดยใช้เทคโนโลยี Tilt Shift สามารถทำได้โดยไม่ต้องใช้เทคนิคการถ่ายภาพที่ยุ่งยาก วุ่นวาย ถือเป็นตัวอย่างของความสามารถทางเทคโนโลยีของกล้องดิจิทัลคอมแพ็คที่สามารถทดแทนความสามารถของกล้องแบบมืออาชีพและสามารถทดแทนความสามารถในด้านเทคนิคการถ่ายภาพของผู้ใช้ได้

กมลรัตน์ จันทอง ได้แสดงความคิดเห็นว่า “สมัยกล้องฟิล์ม คนใช้กล้องโปรที่แต่งแสงได้ต้องเป็นคนที่มีฝีมือในการถ่ายรูป ส่วนคนที่ใช้กล้องคอมแพ็คธรรมดาที่ถ่ายได้แค่นี้ๆหน่อยๆ เล่นอะไรมาไม่ได้ แต่เดี๋ยวนี้พอเป็นดิจิทัล ต่อให้เป็นคอมแพ็คก็สามารถถ่ายแบบมีลูกเล่นได้ เอจจริงๆก็ไม่แพ้ก้องโปร” (กมลรัตน์ จันทอง, สทนทากลุ่ม, 25 มกราคม 2554)

จากความคิดเห็นของกมลรัตน์ จันทอง ชี้ให้เห็นถึงขีดความสามารถของกล้องดิจิทัลคอมแพ็คในปัจจุบันได้อย่างชัดเจนว่า แม้จะเป็นกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค ซึ่งถือว่าเป็นกล้องของบุคคลทั่วไป ไม่ใช่กล้องแบบช่างภาพมืออาชีพ แต่ก็สามารถถ่ายภาพให้ออกมาดูเหมือนเป็นมืออาชีพถ่ายได้เช่นกัน นั่นเป็นเพราะเทคโนโลยีของกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค สามารถตอบสนองความต้องการในการได้ภาพที่มีความสวยงามใกล้เคียงกับการถ่ายภาพจากกล้องแบบช่างภาพมืออาชีพ ที่ต้องอาศัยความสามารถในการถ่ายภาพแบบมืออาชีพ

จากการศึกษาการใช้เทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็คของกลุ่มตัวอย่างนั้น ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีตามความต้องการของตนเอง ทว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มักต้องการความสะดวกรวดเร็วในการใช้งาน มากกว่าความประณีตสวยงามของการใช้ ทำให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยมีการใช้เทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็คมากนัก

จากกรณีดังกล่าว ได้สะท้อนถึงทฤษฎีเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนดได้อย่างชัดเจนว่า เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เทคโนโลยีใหม่ย่อมจะมีผลต่อสังคม แต่อย่างไรก็ดีสังคมก็มีโอกาสที่จะเลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง เทคโนโลยีใดที่ไม่ตอบสนองต่อการใช้งาน สังคมก็จะทำหน้าที่ในการผลักดันการปรับปรุงเทคโนโลยีใหม่ๆ ต่อไป ส่งผลให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีต่อไป ลักษณะดังกล่าวนี้มักเกิดขึ้นเป็นวงจรรไปเรื่อยๆอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

เช่นเดียวกันกับการเลือกใช้เทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัล ที่สามารถเพิ่มความสวยงามสมบูรณ์ให้แก่ภาพถ่าย แต่หากเทคโนโลยีเหล่านั้น มีความยุ่งยาก ซับซ้อน ไม่รวดเร็ว ผู้ใช้ก็จะไม่นำเทคโนโลยีดังกล่าวไปใช้ ส่งผลให้ผู้ผลิตได้ปรับปรุง แก้ไข ให้เทคโนโลยีสอดคล้องกับความต้องการ และการใช้งานของผู้ใช้มากยิ่งขึ้น

แต่อย่างไรก็ดี จากการศึกษาพฤติกรรมการสื่อความหมายโดยใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คของกลุ่มตัวอย่างพบว่า พฤติกรรมในการใช้งานกล้องดิจิทัลคอมแพ็คของกลุ่มวัยรุ่นในปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงไป โดยมีพฤติกรรมในการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คเพื่อสื่อความหมายเรื่องราวในเชิงบุคคล ผ่านการถ่ายภาพโดยบันทึกความเปลี่ยนแปลง เรื่องราว เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน โดยการถ่ายภาพจะเน้นที่ความสะดวกรวดเร็วเป็นหลัก เพื่อนำไปสื่อสารบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นผลมาจากความต้องการในการสร้างอัตลักษณ์เชิงบุคคล ในบริบทของสังคมที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงจากเทคโนโลยี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

ปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่นจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค

ในบทที่ 5 นี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ให้เห็นถึงลักษณะปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่นจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค โดยปัจจัยดังกล่าวนี้จะสามารถสะท้อนถึงรูปแบบพฤติกรรมของการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คเพื่อสื่อความหมาย ภายใต้บริบทของการพัฒนาเทคโนโลยีของกล้องและการสื่อสารในปัจจุบัน

จากข้อสันนิษฐานการวิจัยข้อที่ 2 “ปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่น คือ แบบแผนวัฒนธรรมของวัยรุ่น เทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค และเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) ส่งผลต่อความต้องการในการสื่อสารเชิงอัตลักษณ์ของกลุ่มวัยรุ่นในเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network)”

จากข้อสันนิษฐาน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อความหมายของกลุ่มวัยรุ่นโดยมุ่งศึกษาใน 3 ปัจจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 5.1 แบบแผนวัฒนธรรมของวัยรุ่น
- 5.2 เทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค
- 5.3 เครือข่ายสังคมออนไลน์

5.1 แบบแผนวัฒนธรรมของวัยรุ่น

จากการศึกษาพฤติกรรมในการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายผ่านกล้องดิจิทัลคอมแพ็คในบทที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คในลักษณะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการถ่ายภาพบุคคล การถ่ายภาพวิวสถานที่ การถ่ายภาพอาหาร รวมถึงการถ่ายภาพกิจกรรม โดยวิธีการถ่ายภาพมีทั้งในลักษณะที่ถ่ายด้วยตัวเอง และให้ผู้อื่นถ่ายให้ โดยการใช้เทคนิคพิเศษที่มาจากกล้อง แต่จากการศึกษาภาพถ่ายของกลุ่มตัวอย่างแล้วพบว่า ลักษณะการถ่ายภาพที่น่าสนใจ คือ การถ่ายภาพตัวเองด้วยตนเอง หรือเรียกว่า Self Portrait โดยผู้ถ่ายภาพกับผู้อยู่ถูกถ่ายเป็นบุคคลคนเดียว

ภาพที่ 5.1-5.3 แสดงตัวอย่างของการถ่ายภาพตัวเองด้วยตนเอง

อนึ่งการถ่ายภาพตัวเองด้วยตนเอง หรือ Self Portrait เป็นลักษณะการถ่ายภาพที่มีมุมในการถ่ายค่อนข้างจำกัด หลังจากถ่ายภาพแล้วต้องมีการตรวจเช็คความสมบูรณ์และความสวยงามของภาพ ดังนั้นกล้องคอมแพคที่ใช้ฟิล์มจึงไม่เหมาะกับการถ่ายภาพ เพราะนอกจากจะไม่สามารถตรวจเช็คภาพได้แล้ว ยังทำให้สิ้นเปลืองฟิล์มด้วย

หลังจากที่มีการพัฒนาเทคโนโลยีของกล้องถ่ายภาพจนกลายเป็นกล้องดิจิทัลคอมแพค อย่างเช่นปัจจุบันแล้ว การถ่ายภาพตัวเองด้วยตนเอง จึงได้รับความนิยมถ่ายภาพกันมากขึ้น เพราะสามารถถ่ายภาพได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องกังวลเรื่องการบันทึกภาพ เพราะสามารถบันทึกภาพลงในการ์ดบันทึกข้อมูล (Memory Card) ซึ่งทำให้สามารถถ่ายภาพจำนวนมากๆได้ และในขณะเดียวกันก็ยังสามารถตรวจเช็คความสมบูรณ์และความสวยงามของภาพผ่านหน้าจอ แสดงภาพถ่ายจากตัวกล้องได้ ผู้ใช้จึงสามารถถ่ายภาพตัวเอง แล้วตรวจเช็คจากตัวกล้อง และสามารถถ่ายภาพได้จำนวนมากเท่าที่ต้องการได้ ถือเป็นวิธีการถ่ายภาพรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาเทคโนโลยีของกล้องนั่นเอง

จากประเด็นการถ่ายภาพตัวเองด้วยตนเอง ผู้วิจัยได้นำประเด็นดังกล่าวมาเป็นประเด็นในการสนทนากลุ่มและได้สอบถามถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับการถ่ายภาพตัวเองด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่าง

ภัทรานิตย์ ดำรงพร กล่าวว่า “...มันคงเป็นเรื่องปกติไปแล้วมังคะ คือพอหยิบกล้องขึ้นมา ก็จะถ่ายตัวเองเก็บไว้ ถ้ามองว่าเพราะอะไรก็คงเพราะว่าอยากถ่ายตัวเองเอาไว้ดูว่าตอนนี้เราหน้าตา

เป็นยังไง หน้าอ้วนมัย สวยมัยอะไรประมาณนั้น...” (ภัทรานิตย์ ดำรงพร, สนทนากลุ่ม, 25 มกราคม 2554)

จากความคิดเห็นของภัทรานิตย์ ดำรงพร แสดงถึงลักษณะการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็ค เพื่อถ่ายภาพตัวเองว่า การถ่ายตัวเองเป็นเรื่องปกติธรรมดาของการใช้กล้อง หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นการใช้งานหลักของการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คของภัทรานิตย์ ดำรงพร ก็ว่าได้ โดยในการถ่ายภาพตัวเองนั้นมีจุดประสงค์เพียงแค่ต้องการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของตัวเองที่เน้นไปที่บุคลิกภาพความสวยงามของตัวเองเป็นหลัก

ในขณะที่เดียวกันมธุรส แจ่มกระจ่าง ก็ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับการถ่ายภาพตัวเองว่า “... อาจจะเป็นเพราะว่าเป็นคนถ่ายรูปขึ้น แอ็คเป็น โพลทำเป็น เวลาถ่ายรูปออกมาก็จะโอเค เลยชอบถ่ายตัวเองเก็บไว้ เช่น ถ้าวันนี้ส่องกระจกแล้วรู้สึกว้า วันไหนดูดีจัง ก็เลยหยิบกล้องขึ้นมาถ่ายซะหน่อยถ้าสวยจะได้เอาไว้ขึ้นเฟสบุ๊ค...” (มธุรส แจ่มกระจ่าง, สนทนากลุ่ม, 25 มกราคม 2554)

จากความคิดเห็นของมธุรส แจ่มกระจ่าง พบว่า มธุรสมีความรู้สึกมั่นใจว่าตนเองเป็นคนที่ถ่ายภาพออกมาแล้วดูดี จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้มธุรสชอบถ่ายภาพตัวเอง โดยมีความมุ่งหวังว่า หากถ่ายภาพแล้วออกมาสวยงาม ดูดี ก็จะทำภาพนั้นไปโพสต์ในเฟสบุ๊คต่อไป

นอกจากนั้นแล้ว จุฑารัตน์ นาคมาลี ยังได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการถ่ายภาพตัวเองไว้ว่า “...สำหรับหนูคิดว่า การถ่ายภาพตัวเอง มันเหมือนเป็นนิสัยในการใช้กล้องไปแล้ว จริงๆจะเรียกว่าเป็นวัฒนธรรมของวัยรุ่นก็ได้ คือใครๆที่มีกล้องเชื่อว่าก็ต้องถ่ายตัวเองไว้บ้างอยู่แล้ว จะมากจะน้อยก็ขึ้นอยู่กับแต่ละคนว่ามันใจว่าเราดูดีแค่ไหน...” (จุฑารัตน์ นาคมาลี, สนทนากลุ่ม, 25 มกราคม 2554)

จากความคิดเห็นของจุฑารัตน์ นาคมาลี ได้ให้ทรรศนะว่า การถ่ายภาพตัวเองเหมือนเป็นนิสัยของการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คไปแล้ว ไม่ว่าจะใครที่มีกล้องก็จะมีโอกาสถ่ายภาพตัวเองเอาไว้ และยังเสริมว่าอาจเรียกได้ว่าเป็นวัฒนธรรมของวัยรุ่น

จากกรอบแนวคิดเรื่อง อัตลักษณ์ พบว่า อัตลักษณ์สามารถแบ่งได้เป็นระดับต่างๆ 5 ระดับ เมื่อทำการวิเคราะห์โดยเชื่อมโยงกับแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์พบว่าการที่วัยรุ่นได้ถ่ายภาพตัวเองนั้นเป็นการแสดงอัตลักษณ์ในระดับบุคคล (Personal Identity) และยังเสมือนเป็นการ

ตระหนักรู้ (Awareness) ในตัวตนของตนเอง ว่าตนเองมีรูปร่างลักษณะ บุคลิกภาพเป็นอย่างไร เรียกได้ว่าเป็นการรับรู้เกี่ยวกับตนเอง (Self-Conception) ที่เกิดจากอิทธิพลทางสังคม วัฒนธรรมของกลุ่มสังคมที่มีผลต่อการมองตนเอง และคิดเกี่ยวกับตนเอง จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างสามารถมองตนเองว่า ตนเองมีลักษณะอย่างไร มีจุดเด่น จุดด้อยอะไร ไม่ใช่เรื่องแปลกที่วัยรุ่นใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คมาถ่ายภาพตัวเอง เพื่อให้เห็นว่าตัวเองมีรูปร่างลักษณะสวยงามหรือไม่อย่างไรนั่นเอง

อย่างไรก็ดี ในการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับประเด็นการถ่ายภาพตัวเอง ยังมีกลุ่มตัวอย่างที่ได้แสดงทรรศนะที่น่าสนใจว่า “..บางคนดูจากภายนอกอาจจะเป็นคนที่ดีปกติ ไม่ได้หน้าตาดี หรือมีอะไรพิเศษ แต่ถ้าถ่ายภาพออกมา หรือมองผ่านกล้องเค้าก็อาจจะเป็นคนที่มีบางมุมที่น่าสนใจอย่างตัวหนูเอง ปกติเป็นคนใสแฉ่ง ดูเป็นเด็กเรียน แต่บางทีก็ชอบถ่ายรูปถอดแว่น หามุมสวยๆ ของตัวเองถ่าย ก็ออกมาดูดีได้เหมือนกัน ซึ่งคนอื่นอาจจะไม่เห็นเราในมุมนั้นก็ได้..” (นิวาริน สัพพัญญูสิริ, สนทนากลุ่ม, 27 มกราคม 2554)

จากความคิดเห็นของนิวาริน สัพพัญญูสิริ พบว่า การถ่ายภาพตัวเองนอกจากแสดงให้เห็นถึงลักษณะตัวตนของผู้ที่ถ่ายแล้ว ยังเปิดให้เห็นมุมมองใหม่ๆ หรือลักษณะตัวตนของผู้ถ่าย ซึ่งลักษณะดังกล่าวอาจไม่สามารถมองเห็นได้จากการมองผ่านสายตา แต่สามารถมองเห็นได้จากมุมมองของกล้อง ซึ่งชี้ให้เห็นว่า นิวาริน ต้องการจะนำเสนอบุคลิกภาพที่แตกต่างออกไปของตัวเองผ่านการถ่ายภาพตัวเอง

เช่นเดียวกันกับสุดาทิพย์ วิศิษฎ์บุญญากุล ที่ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการถ่ายภาพตัวเองไว้ว่า “...การถ่ายภาพตัวเองมันเป็นเหมือนการพรีเซนต์ตัวเองแบบหนึ่งเหมือนกัน คือรูปที่เราถ่ายถ้าสวยเราก็อยากเอาไปให้คนอื่นดู แล้วพอคนอื่นดูเค้าก็จะเห็นว่าเราเป็นคนแบบไหน หน้าตาแบบไหน มีบุคลิกยังไง...” (สุดาทิพย์ วิศิษฎ์บุญญากุล, สนทนากลุ่ม, 27 มกราคม 2554)

จากความคิดเห็นของสุดาทิพย์ วิศิษฎ์บุญญากุล แสดงให้เห็นว่าสุดาทิพย์มองการถ่ายภาพตัวเองว่าเป็นช่องทางในการการแสดงผลทางบุคลิกภาพของบุคคล โดยให้เหตุผลว่า เมื่อมีการถ่ายภาพตัวเอง รูปที่ออกมาหากมีการนำไปแบ่งปันหรือเผยแพร่ให้ผู้อื่นได้เห็น ก็จะเป็นการแสดงผลออกให้ผู้อื่นเห็นว่าตัวเรามีบุคลิกลักษณะอย่างไร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ว่า บุคคลต้องการการยอมรับจากผู้อื่น หรือผู้ที่อยู่ร่วมสังคมหรือกลุ่มเดียวกัน ส่งผลให้บุคคลยอม

ต้องการแสดงตัวตน (Marking Oneself) ดังนั้นการถ่ายภาพจึงเปรียบเสมือนการแสดงออกทางบุคลิกภาพในเชิงบุคคล เพื่อต้องการให้ผู้อื่นได้รับรู้ และยอมรับถึงตัวตนของบุคคลนั้นนั่นเอง

นอกจากนั้นแล้ว พิมพ์มาดา วัฒนาเลิศวินิต ได้แสดงทรรศนะเกี่ยวกับการถ่ายภาพตัวเองว่า “...จริงๆแล้วแต่ก่อนเราก็ไม่ได้คิดที่จะถ่ายรูปตัวเองแบบตอนนี้ แต่อาจเป็นเพราะว่ากล้องมันเอื้อให้เราทำได้ แคมเดี่ยวนี้นั้นสามารถโยนลงคอมก็ง่าย โหลดลงเฟซบุ๊กก็ง่าย มันก็ยิ่งทำให้เราอยากถ่ายรูปมากขึ้น แล้วยิ่งเดี๋ยวนี้กระแสเกาหลีหน้าเนียนใส่กำลังมา หลายคนก็ถ่ายรูปตัวเองขึ้นในเฟซบุ๊ก ก็เลยกลายเป็นเหมือนตัวเร่งให้เราอยากถ่ายรูปตัวเองมากขึ้น...” (พิมพ์มาดา วัฒนาเลิศวินิต, สนทนากลุ่ม, 31 มกราคม 2554)

จากความคิดเห็นของกลุ่มพิมพ์มาดา วัฒนาเลิศวินิต สามารถแสดงให้เห็นถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการสร้างอัตลักษณ์ในระดับบุคคลของวัยรุ่นผ่านการถ่ายภาพตัวเอง ผู้วิจัยจึงตั้งข้อสังเกตว่า ในอดีตก่อนที่จะมีกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค เราอาจพบการแสดงอัตลักษณ์ได้น้อย เมื่อเทียบกับในปัจจุบัน สาเหตุของการสร้างอัตลักษณ์จึงอาจเกี่ยวข้องโยงกับการพัฒนาทางเทคโนโลยีของโลกในปัจจุบันก็เป็นได้ จึงทำการศึกษาแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์เพิ่มเติมทำให้พบว่า แท้จริงแล้วนั้น อัตลักษณ์มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับโลกาภิวัตน์ ซึ่งระบบโลกาภิวัตน์ได้ทำลายมิติของพื้นที่และเวลา ส่งผลให้รูปแบบวัฒนธรรมนั้นเกิดการหลอมรวม นำไปสู่ค่านิยมใหม่ๆของสังคม ทำให้การสร้างอัตลักษณ์กลายเป็นส่วนสำคัญของสังคมระบบทุนนิยม รวมไปถึงการแสดงถึงความมีตัวตนในโลกของการสื่อสารบนอินเทอร์เน็ต

ผู้วิจัยจึงตั้งข้อสังเกตว่า การถ่ายภาพตัวเองอาจเป็นลักษณะหนึ่งของการสร้างอัตลักษณ์ของบุคคล โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น ที่ให้ความสำคัญกับใบหน้า รูปร่าง ความสวย ความงาม ทำให้การถ่ายรูปตัวเองสามารถสะท้อนความเป็นตัวตนของแต่ละบุคคลออกมาได้อย่างชัดเจน และยังสามารถนำไปโพสต์ลงบนอินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นการบอกกล่าวให้ผู้อื่นได้รับรู้ถึงความมีตัวตนของตนเองได้อีกด้วย

5.2 เทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค

จากบทที่ 4 ที่ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลลักษณะพฤติกรรมในการใช้จากกล้องดิจิทัลคอมแพ็คในการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่น เราจึงได้พบลักษณะในการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คซึ่งมีผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีจากตัวกล้อง ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตไปแล้วใน

ข้างต้นว่า นับแต่มีการพัฒนาเทคโนโลยีของกล้อง จากเดิมที่เคยบันทึกภาพด้วยฟิล์ม มาเป็นระบบดิจิทัลนั้น ส่งผลให้พฤติกรรมของผู้ใช้มีความเปลี่ยนแปลงไป จากข้อสังเกตดังกล่าว ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์และพิสูจน์ให้เห็นว่า เมื่อกล้องได้รับการพัฒนาเทคโนโลยีแล้ว จะส่งผลให้พฤติกรรมในการใช้กล้องที่เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ อย่างไร และจะมีผลต่อการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายในลักษณะใด ตามที่ได้ระบุไว้ในข้อสันนิษฐานข้อที่ 2

จากการสนทนากลุ่มทั้ง 3 กลุ่ม ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นในการสนทนาที่มีความเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีของกล้องที่ได้รับการพัฒนาในปัจจุบัน อาทิ การใช้งานกล้องดิจิทัลคอมแพคในแง่ของการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีจากตัวกล้อง รวมไปถึงบทบาทของกล้องดิจิทัลคอมแพคที่มีผลต่อการถ่ายภาพในปัจจุบัน

ตามที่ได้กล่าวถึงในข้างต้นแล้วว่า ผลจากการพัฒนาเทคโนโลยีของกล้องดิจิทัลคอมแพคสามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ โดยที่ลักษณะแรกคือ ความสะดวกสบายในการใช้งาน ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาระบบการบันทึกภาพจากฟิล์มมาสู่ระบบดิจิทัล จากการสนทนากลุ่มพบว่า การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ มีผลต่อการใช้งานกล้องดิจิทัลคอมแพคของกลุ่มวัยรุ่นในหลายลักษณะด้วยกัน ผู้วิจัยจะทำการนำเสนอข้อมูลและวิเคราะห์โดยเชื่อมโยงกับกรอบแนวคิดที่ได้อ้างอิงไว้ เพื่อให้เห็นถึงลักษณะการใช้งานเทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัลคอมแพค

จากการสนทนากลุ่มในประเด็น “อะไรคือความเปลี่ยนแปลงเมื่อกล้องฟิล์มพัฒนามาเป็นกล้องดิจิทัลคอมแพค” พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้มีความคิดเห็นที่หลากหลายแตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ดีเมื่อนำมาพิจารณาและจัดเรียงข้อมูลแล้วจะพบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างสามารถสรุปออกมาได้ดังต่อไปนี้

5.2.1 สามารถบันทึกภาพได้มากขึ้นกว่ากล้องฟิล์ม

เสาวณีย์ มณีนาค ได้แสดงความคิดเห็นว่า “กล้องดิจิทัลเก็บภาพได้เยอะกว่าเห็นๆค่ะ คือกล้องฟิล์มก็ได้เต็มก็คือ 36 ภาพ แต่กล้องดิจิทัลเก็บได้มาก แล้วแต่เราอยากจะทำ” (เสาวณีย์ มณีนาค, สนทนากลุ่ม, 27 มกราคม 2554)

ภัทรานิตย์ ดำรงพร ได้แสดงความคิดเห็นว่า “แน่ๆก็คือ เรื่องการเมมภาพค่ะ ฟิล์มม้วนหนึ่งก็ 36 รูป แต่พอมาเป็นดิจิทัลเก็บได้เยอะมาก เป็นหลักพันค่ะ ก็มากกว่าเห็นๆอยู่แล้ว” (ภัทรานิตย์ ดำรงพร, สนทนากลุ่ม, 31 มกราคม 2554)

พนิดา สังข์ทอง ได้แสดงความคิดเห็นว่า “กล้องดิจิทัลหลักๆคือการบันทึกภาพ คือเราจะเก็บก็รูปก็ได้ เป็นพันๆรูป บางที 2-3 เดือนจะไหลดรูปลงคอมพิวเตอร์ครั้งนึง เพราะว่ากล้องมันเก็บภาพได้เยอะจริงๆ ต่างกับฟิล์มเลยอะ” (พนิดา สังข์ทอง, สนนทากลุ่ม, 25 มกราคม 2554)

จากกลุ่มของความคิดเห็นในข้างต้นแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างสังเกตเห็นความแตกต่างของการใช้งานกล้องดิจิทัลคอมพิวเตอร์กับกล้องที่ใช้ฟิล์มได้อย่างชัดเจนในด้านการเก็บบันทึกภาพ เพราะการพัฒนาดิจิทัลมาสู่ความเป็นดิจิทัลนั้น คุณลักษณะแรกๆที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือการระบบการบันทึกภาพ และวัสดุที่ใช้ในการเก็บบันทึก ซึ่งการพัฒนาการระบบการบันทึกภาพนอกจากจะทำให้ผู้ใช้มีความสะดวกสบายในการทำงานมากยิ่งขึ้นแล้ว ผู้วิจัยยังตั้งข้อสังเกตว่าการพัฒนาดังกล่าวมีส่วนทำให้ผู้ใช้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการใช้กล้อง ให้เข้ากับการใช้งาน ซึ่งอาจเป็นที่มาของคุณลักษณะอื่นๆ ที่เกิดจากการพัฒนาดิจิทัลคอมพิวเตอร์นี้ได้

จากข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องสื่อใหม่เกี่ยวกับหลักการพื้นฐานการทำงานของสื่อใหม่ ว่าสื่อใหม่ทุกประเภทประกอบด้วยรหัสแบบดิจิทัล จึงสามารถนำเสนอข้อมูลได้ในเชิงปริมาณ (Numerical Representation) สามารถทำให้การผลิต การบันทึกงายยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื้อหาที่เพิ่มขึ้นสามารถรองรับได้ด้วยสื่อที่มีศักยภาพที่พัฒนาความจุขึ้นในทิศทางเดียวกัน

เมื่อนำกรอบแนวคิดดังกล่าวมาเชื่อมโยงกับลักษณะของการบันทึกภาพของกล้องดิจิทัลคอมพิวเตอร์แล้ว จึงพบว่า การที่กล้องดิจิทัลคอมพิวเตอร์ทำงานด้วยระบบดิจิทัล จึงทำให้สามารถเก็บข้อมูลภาพในรูปแบบของดิจิทัล ทำให้สามารถนำไปใช้งานได้ง่าย และยังสามารถพัฒนาศักยภาพในการบันทึกภาพเพิ่มมากขึ้นได้อีกด้วย

5.2.2 ประหยัดค่าใช้จ่าย

พิมพ์มาดา วัฒนาเลิศวินิต ได้กล่าวว่า “ตอนที่เราใช้ฟิล์มกัน ต้องเสียเงินซื้อฟิล์ม ถ่ายได้จำกัดแค่ 36 รูป แล้วก็ต้องเสียค่าล้างฟิล์ม ค่าอัดรูป จำได้ว่าตอนงานรับปริญญาที่ใช้ฟิล์มเป็น 10 ม้วน ไหนจะค่าฟิล์ม ไหนจะค่าล้างอัด เสียไปเยอะมากๆ ซึ่งเดี๋ยวนี้มีเงิน 3,000 ก็ซื้อกล้องดิจิทัลบางรุ่นได้แล้ว” (พิมพ์มาดา วัฒนาเลิศวินิต, สนนทากลุ่ม, 31 มกราคม 2554)

ปานเรขา วรรณศรี ได้กล่าวว่า “เวลาใช้ฟิล์มบางที่ก็ถ่ายไป แต่พอจะเอาไปล้างก็ทิ้งก็เอามาไปล้าง แบบต้องเสียค่าน้ำค่านี๊ แถมต้องไปลุ้นว่ามันจะใช้ได้มัย คือถ้าถ่ายเสียยังงี้เค้าก็ต้องเก็บตั้งค้ำล้างเราอยู่ดี” (ปานเรขา วรรณศรี, สนทนากลุ่ม, 25 มกราคม 2554)

สุจิตรา อินทะพรม ได้กล่าวว่า “จริงๆหนูก็ไม่เคยใช้กล้องฟิล์มเลย พอจะเริ่มใช้กล้องกล้องดิจิทัลก็มีมาให้ได้ใช้แล้ว แต่รู้ว่ามันเสียชับเสียซ้อน ค่าใช้จ่ายมันมีเรื่อยๆ อย่างรุ่นพีที่เค้าต้องถ่ายรูปส่งอาจารย์ด้วยกล้องฟิล์ม มันดูวุ่นวาย ต้องไปหาซื้อฟิล์มราคาถูๆ มาใช้ กระดาษอัดด้วย คือมีแต่ค่าใช้จ่าย ไม่เหมือนกล้องดิจิทัล เสียค่ากล้องกับค่าเมมที่เดียว” (สุจิตรา อินทะพรม, สนทนากลุ่ม, 27 มกราคม 2554)

จากการที่กล้องดิจิทัลคอมแพ็คสามารถเก็บภาพโดยใช้การ์ดความจำ ส่งผลให้ผู้ใช้สามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในการถ่ายภาพ ซึ่งในการถ่ายภาพโดยใช้กล้องฟิล์ม ผู้ใช้ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อฟิล์ม ซึ่งฟิล์มก็มีความจุภาพเพียงไม่เกิน 36-38 ภาพ หากต้องถ่ายภาพจำนวนมากๆ ก็อาจต้องใช้ฟิล์มหลายม้วน นอกจากนั้นแล้วยังต้องเสียค่าใช้จ่ายในการนำฟิล์มไปล้างแล้วอัดภาพต่อไป จะเห็นได้ว่า การใช้กล้องฟิล์ม ในการถ่ายภาพแต่ละครั้งต้องเสียค่าใช้จ่ายตามมามากมาย

อย่างไรก็ดีผลจากการพัฒนาเทคโนโลยีของตัวกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค นอกจากจะทำให้ผู้ใช้เกิดความสะดวกสบายในด้านการใช้งานแล้ว ยังเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการใช้งาน ทำให้ผู้ใช้หันมาใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คกันมากขึ้น

5.2.3 ถ่ายภาพแล้วสามารถดูภาพได้เลย

พรรณธิภา ชูกำแหง ได้แสดงความคิดเห็นว่า “กล้องฟิล์มถ่ายแล้วเช็คดูไม่ได้ แต่กล้องดิจิทัลทำได้ เมื่อก่อนคือพอถ่ายก็จะต้องไปลุ้นกันเอาเองว่าถ่ายไปแล้วสวยมัย ภาพมืดหรือเปล่านั้นที่ล้างฟิล์ม แต่เดี๋ยวนี๊ถ่ายปุ๊บก็ดูเลยว่า ภาพโอเคหรือเปล่า” (พรรณธิภา ชูกำแหง, สนทนากลุ่ม, 31 มกราคม 2554)

รุ่งตะวัน กุลพันธ์ ได้แสดงความคิดเห็นว่า “กล้องดิจิทัลมีหน้าจอให้ดูภาพตอนที่ถ่ายเสร็จแล้ว เราก็จะได้ดูว่าภาพออกมาโอเคมัย ไม่เหมือนตอนที่มันเป็นฟิล์ม ดูไม่ได้ มารู้อีกทีตอนที่อัดล้างมาเป็นภาพแล้ว” (รุ่งตะวัน กุลพันธ์, สนทนากลุ่ม, 25 มกราคม 2554)

เกศนี คำปัน ได้แสดงความคิดเห็นว่า “กล้องดิจิทัลมันดีกว่าเยอะเลยอะ อย่างเวลาถ่ายรูปไปแล้วก็เช็คได้ว่าชอบมั้ย สวยมั้ย ถ้าเป็นฟิล์มนะ จะต้องมาดูตอนอัดมาแล้ว แล้วแถมมีแค่ 36 ภาพ คงจะเสียภาพไปเยอะอะ แบบนี้สบายกว่าเยอะ” (เกศนี คำปัน, สนทนากลุ่ม, 27 มกราคม 2554)

จากความคิดเห็นในข้างต้นจะเห็นว่า นอกจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็คจะได้รับการพัฒนาเทคโนโลยีในการบันทึกภาพแล้ว กล้องดิจิทัลคอมแพ็คยังได้รับการพัฒนาให้มีหน้าจอแสดงผลสามารถดูภาพที่ถ่ายไปแล้ว เพื่อตรวจเช็คความสวยงาม ความสมบูรณ์ของภาพได้ และยังสามารถลบภาพที่ไม่ต้องการและถ่ายภาพใหม่ได้ทันที ดังความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

กานดา มะปรางหวาน ได้แสดงความคิดเห็นว่า “มันดีตรงที่ พอตรวจดูแล้ว ถ้าเราไม่ชอบเราก็ลบ แล้วถ่ายใหม่ได้ หรือบางคนก็อาจจะยังไม่ลบ ค่อยไปเลือกอีกทีตอนโหลดลงคอมก็แล้วแต่ แต่คือมันทำให้เราสนุกกับการถ่ายรูปมากขึ้น ไม่ต้องมีข้อจำกัดเรื่องฟิล์มอะคะ” (กานดา มะปรางหวาน, สนทนากลุ่ม, 31 มกราคม 2554)

กิตติยา คิดประโคน ได้แสดงความคิดเห็นว่า “สำหรับหนูคิดว่าข้อดีของดิจิทัลคือเราดูรูปที่เราถ่ายไปแล้วเลือกได้เลยอะคะ ว่าอันไหนเอาไม่เอา ถ้าไม่เอาก็ลบ หรือยังไม่ถูกใจก็ถ่ายใหม่หรืออาจจะถ่ายเผื่อ เผื่อไปเลือกอีกทีในคอมก็ได้ ถ้าเป็นฟิล์มมันคงต้องแมนจริงๆ” (กิตติยา คิดประโคน, สนทนากลุ่ม, 27 มกราคม 2554)

จุฑารัตน์ นาคมาลี ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ถ้าสังเกตดีๆ สมัยเราใช้กล้องฟิล์ม ฟิล์ม 1 ม้วนมีแค่ 36 รูป เพราะฉะนั้นแต่ละรูปก็ต้องถ่ายดีๆ คนที่ถ่ายไม่เก่งก็จะแค่ถ่ายปกติ ไม่ทำท่าทำทางเยอะมาก เพราะถ้าทำท่ามากไปเดี๋ยวภาพจะใช้ไม่ได้ แต่พอมาเป็นกล้องดิจิทัล เราถ่ายได้เต็มที่ไม่ต้องกลัวภาพเสีย เพราะเปิดดูได้ เสียก็ถ่ายใหม่ได้” (จุฑารัตน์ นาคมาลี, สนทนากลุ่ม, 25 มกราคม 2554)

จากความคิดเห็นแสดงถึงข้อดีของการใช้งานกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค ที่สามารถดูภาพที่ถ่ายแล้ว ทำให้สามารถเลือกรูปที่ชอบเก็บไว้ หากไม่ชอบก็สามารถลบทิ้งได้ โดยผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า คุณลักษณะดังกล่าวนี้ อาจส่งผลให้การถ่ายภาพโดยใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คในปัจจุบันมีลักษณะของภาพถ่ายหลากหลายมากขึ้น ดังที่ได้นำเสนอข้อมูลไปในบทที่ 4 เช่น ภาพบุคคล ในลักษณะที่ถ่ายตัวเอง หรือภาพอาหาร ที่ดูเหมือนเป็นการถ่ายภาพที่สิ้นเปลืองหากบันทึกภาพลงบนฟิล์ม แต่

ในปัจจุบันการถ่ายภาพได้ถูกบันทึกลงในการ์ดความจำ ทำให้ตัดปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายของค่าฟิล์ม และการอัดล้างภาพได้

แต่อย่างไรก็ดีการที่กล้องดิจิทัลคอมแพ็คเกิดการพัฒนาเทคโนโลยีให้สามารถดูภาพที่ถ่ายไปแล้ว และสามารถลบภาพที่ไม่ต้องการแล้วถ่ายใหม่ได้ หากนำมาเชื่อมโยงกับแนวคิดเรื่องสื่อใหม่ ในลักษณะการทำงานพื้นฐานของสื่อใหม่ พบว่า สื่อใหม่จะมีลักษณะที่เป็นอิสระต่อกัน (Modularity) เมื่อเปรียบเทียบกับลักษณะสื่อเดิม สื่อใหม่จึงสามารถตัดทอน หรือทดแทนส่วนใดส่วนหนึ่งขององค์ประกอบ รวมไปถึงกระบวนการต่างๆ ได้โดยที่ลักษณะโครงสร้างไม่เปลี่ยนแปลง

เมื่อนำมาเชื่อมโยงกับลักษณะการใช้งานของกล้องดิจิทัลคอมแพ็คจะพบว่า เมื่อกำลังดิจิทัลคอมแพ็ค บันทึกภาพแล้วสามารถดูภาพได้เลย โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการในการล้างฟิล์มอัดภาพ เป็นการลดขั้นตอน ลดกระบวนการ ทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการใช้งานมากยิ่งขึ้น อันจะมีผลต่อการใช้งานและพฤติกรรมในการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คนั่นเอง

5.2.4 สามารถถ่ายได้รวดเร็ว ไม่เสียเวลาในการปรับแต่งแสง

นิวาริน สัพพัญญูสิริ ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ข้อดีของกล้องดิจิทัลแบบที่เป็นคอมแพ็คในความคิดคือ มันกดชัตเตอร์ถ่ายได้เลย ไม่เสียเวลา ไม่ต้องปรับรูรับแสง ชัตเตอร์ หรือปรับแต่งอะไรมาก คือกดแล้วภาพก็ออกมาโอเคเลย ทำให้เราทันต่อสถานการณ์ กดปุ๊บ แชะ ถ่ายได้เลย” (นิวาริน สัพพัญญูสิริ, สนทนากลุ่ม, 27 มกราคม 2554)

พิมพ์มาดา วัฒนาเลิศวินิต ได้แสดงความคิดเห็นว่า “สำหรับหนูถ่ายรูปแบบโปรๆ ไม่เป็นคือคำนวณแสงอะไรแบบคนที่เค้าเก่งๆ กล้องไม่เป็น กล้องดิจิทัลมันดีสำหรับหนูคือถ่ายได้เลย กดๆ ได้เลย ไม่ต้องวัดแสงหรืออะไร กล้องมันอัตโนมัติหมด อย่างถ้าถ่ายตัวเอง แล้วต้องมากะแสงนู่นนี่ ก็คงไม่ถ่าย” (พิมพ์มาดา วัฒนาเลิศวินิต, สนทนากลุ่ม, 31 มกราคม 2554)

นนท์ชนิตร์ อาชวพร ได้แสดงความคิดเห็นว่า “กล้องดิจิทัลมันดีกับคนที่อยากถ่ายรูป แต่ถ่ายรูปไม่เป็น ดูแล้วไม่เบลอก็ใช้ได้ คือเราแค่กด ส่วนกล้องมันคิดให้หมดแล้ว ว่าโอเคมัย ทำให้ใช้งานง่ายค่ะ” (นนท์ชนิตร์ อาชวพร, สนทนากลุ่ม, 25 มกราคม 2554)

จากความคิดเห็นในข้างต้น จะพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คว่า กล้องดิจิทัลคอมแพ็คในปัจจุบันสามารถตอบสนองความต้องการในการใช้กล้องของ

คนที่ต้องการใช้ถ่ายภาพแต่ไม่มีพื้นฐานในการถ่ายภาพ ทำให้การถ่ายภาพสะดวก ง่ายตาย ไม้ ต้องเสียเวลาปรับแต่งแสง เพราะการถ่ายภาพบางประเภทต้องอาศัยความเร็วในการถ่าย เช่น การถ่ายภาพแนว Stop Motion การถ่ายภาพขบวนแห่ รวมไปถึงการถ่ายภาพตัวเอง ที่ต้องใช้ ความเป็นอัตโนมัติของกล้อง ซึ่งผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าลักษณะความเป็นอัตโนมัติของกล้องดิจิทัล คอมแพ็คถือเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ความนิยมในการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คในปัจจุบันเพิ่มสูงขึ้น นั้นเอง

เมื่อนำลักษณะความเป็นอัตโนมัติในการใช้งานของกล้องดิจิทัลคอมแพ็คมาเชื่อมโยงกับ แนวคิดเรื่องสื่อใหม่ในลักษณะความเป็นอัตโนมัติของสื่อใหม่ (Automation) ที่ได้กล่าวถึงสื่อใหม่ ว่ามีลักษณะการทำงานที่เป็นอัตโนมัติซึ่งเป็นผลมาจากลักษณะของการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบ ข้อมูลปริมาณ และโครงสร้างแบบส่วนย่อยดังนั้นการสร้างสรรค์ การจัดการ รวมทั้งการเข้าถึงสื่อ ใหม่ ทำให้พบว่า การที่กล้องดิจิทัลคอมแพ็คสร้างความสะดวกสบายในการถ่ายภาพให้ผู้ใช้ โดย ผู้ใช้มีหน้าที่เพียงแค่กดชัตเตอร์เท่านั้น โดยกล้องจะทำหน้าที่คำนวณค่าแสงและประมวลผลการ ถ่ายภาพเป็นการเฝ้าอำนวยความสะดวกการใช้ ซึ่งมีผลต่อรูปแบบพฤติกรรมในการใช้งานกล้องดิจิทัลคอม แพ็คด้วย

5.2.5 เพิ่มอิสระในการถ่ายภาพ

พัฒนา ไยน้อย กล่าวว่า “คือกล้องดิจิทัลมันเหมาะกับคนที่ไม่ได้เก่งในการใช้กล้องอยู่ แล้ว เพราะเราสามารถถ่ายได้ตามใจเรา ถ้าไม่โอเคก็ลบ จะกดทิ้ง กดขว้างยังงี้ก็ได้ เพราะมันไม่ ต้องเสียค่าล้างฟิล์ม” (พัฒนา ไยน้อย, สนทนากลุ่ม, 27 มกราคม 2554)

ทัศน์ทอง เข็มกลัด กล่าวว่า “ลองสังเกตดูจะเห็นว่า เดิมนี่เราถ่ายภาพในแต่ละครั้งได้ มากขึ้นกว่าแต่ก่อน เช่นไปเที่ยว เท้าที่จำได้ว่าเวลาไปเที่ยวกับเพื่อนๆ เราถ่ายภาพกันเป็นร้อยสอง ร้อยรูป ทั้ๆที่ไปกันแค่ 3 คน อาจจะเป็นเพราะว่าตัวกล้องมันถ่ายง่าย ทำให้เราถ่ายได้เยอะและก็ กล้าที่จะถ่ายนู่น ถ่ายนี่” (ทัศน์ทอง เข็มกลัด, สนทนากลุ่ม, 25 มกราคม 2554)

เมื่อกล้องดิจิทัลคอมแพ็คได้รับการพัฒนาเทคโนโลยี ให้สามารถถ่ายภาพได้อย่างรวดเร็ว มีระบบประมวลผล ที่เป็นอัตโนมัติ สามารถคำนวณค่าแสง ชดเชยแสง รวมทั้งยังสามารถดูภาพที่ ถ่ายไปแล้วได้ ทำให้ผู้ใช้สามารถตรวจสอบความสมบูรณ์ของภาพ และความสวยงามของภาพได้ ซึ่งถือเป็นการเพิ่มอิสระในการถ่ายภาพให้กับผู้ใช้

หากเปรียบเทียบการใช้งานกล้องดิจิทัลคอมแพ็คในปัจจุบัน กับการใช้งานกล้องฟิล์ม จะสังเกตเห็นว่า ในการใช้งานกล้องฟิล์ม ผู้ใช้หลายคนอาจเกิดความไม่มั่นใจในการถ่ายภาพด้วยฟิล์ม ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยหลายด้าน เช่น จำนวนความจุในการบันทึกภาพของฟิล์มแต่ละม้วนมีจำกัด และฟิล์มแต่ละม้วนก็มีค่าใช้จ่าย ทำให้การกดชัตเตอร์แต่ละครั้งต้องมั่นใจว่าภาพที่ถ่ายไปนั้น จะออกมาสวยงาม หรือผู้ใช้อาจกลัวว่าภาพที่ถ่ายไปแล้วอาจจะใช้ไม่ได้ ซึ่งจะทำให้เสียค่าล้างฟิล์ม อัปเดตภาพไปโดยไร้ประโยชน์ หรือในบางกรณีผู้ที่ทำหน้าที่ถ่ายภาพจะเป็นหน้าที่ของเจ้าของกล้อง เพราะจะมีความมั่นใจในการใช้งานมากกว่า

แต่ในการใช้งานกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค ผู้ใช้สามารถถ่ายภาพได้อย่างไร้กังวล เพราะระบบของกล้องสามารถช่วยในการชดเชยค่าแสงได้บางส่วน หรือแม้ว่าจะถ่ายภาพออกมาใช้ไม่ได้ก็สามารถลบภาพนั้นได้ ส่งผลให้ผู้ใช้เกิดความมั่นใจในการใช้งานได้มากกว่า และในขณะเดียวกัน ผู้ใช้ก็จะเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คถ่ายภาพรูปแบบใหม่ๆ ได้

5.2.6 ภาพที่ได้สามารถนำไปใช้งานได้ทันที

จิตตาทพร แซ่ลี้ ได้แสดงความคิดเห็นว่า “แต่ก่อนเวลาจะเอาภาพที่ถ่ายด้วยกล้องที่ใช้ฟิล์มไปใช้งานในคอมต้องเอาภาพไปสแกนดูวุ่นวายมาก แต่เดี๋ยวนี้คือถ่ายแล้วก็โหลดลงคอมก็ใช้งานได้เลย” (จิตตาทพร แซ่ลี้, สนทนากลุ่ม, 25 มกราคม 2554)

มธุรส แจ่มกระจ่าง ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ข้อดีของมันคือพอถ่ายออกมาแล้วเป็นภาพมันเป็นไฟล์ใช้งานในคอมได้เลย เพราะเดี๋ยวนี้ก็ไม่ค่อยเห็นใครไปอัดล้างรูปเท่าไร ส่วนใหญ่ก็จะเก็บไว้ในคอม” (มธุรส แจ่มกระจ่าง, สนทนากลุ่ม, 31 มกราคม 2554)

จากความคิดเห็นในข้างต้นแสดงให้เห็นถึงข้อดีของกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค ที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการบันทึกภาพลงในการ์ดความจำ ภาพที่เก็บบันทึกจึงมีลักษณะเป็นไฟล์ข้อมูล (Data) ทำให้สามารถลดขั้นตอนในการใช้งานได้ แตกต่างจากการใช้กล้องฟิล์ม ที่มีการเก็บบันทึกลงบนฟิล์ม การนำมาใช้ต้องผ่านกระบวนการล้างฟิล์ม อัปเดตขยายภาพ และหากต้องนำมาใช้ในรูปแบบไฟล์ข้อมูลก็ต้องมีขั้นตอนอื่นๆอีกมากมาย

อย่างไรก็ดีเมื่อนำลักษณะการใช้งานกล้องดิจิทัลคอมแพ็คลักษณะดังกล่าวมาทำการเชื่อมโยงกับแนวคิดเรื่องสื่อใหม่พบว่า สื่อใหม่มีความสามารถในการแปลงรหัสของข้อมูล

(Transcoding) เป็นผลที่สำคัญจากการทำให้ระบบคอมพิวเตอร์ (Computerization) สามารถเอื้ออำนวยต่อการใช้งานของผู้ใช้สื่อ ทำให้รูปถ่ายกลายเป็นข้อมูลที่สามารถอ่านได้ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ในรูปแบบของไฟล์ข้อมูลประเภทหนึ่ง

5.2.7 มีขนาดกะทัดรัด พกพาได้สะดวก

พิมลวรรณ เล้าวงษ์ ได้แสดงความคิดเห็นว่า “เดี๋ยวนี้กล้องดิจิทัล อันเล็กลงเรื่อยๆ นะคะ ลองย้อนกลับไปดูกล้องฟิล์มเมื่อก่อน ต่อให้เป็นกล้องแบบคอมแพ็คก็เถอะ ขนาดก็จะได้กะทัดรัด แบบนี้ แล้วยังเดี๋ยวนี้มีการแข่งขันเยอะ กล้องนับวันก็เล็ก และเบา ลงไปเรื่อย แต่ก็ดีนะคะ มันพกง่ายดี” (พิมลวรรณ เล้าวงษ์, สทนนา กลุ่ม, 31 มกราคม 2554)

ขนาดของกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค ก็ถือเป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีเช่นกัน ซึ่งปัจจุบัน กลไกต่างๆ ที่อยู่ภายในตัวกล้อง ได้รับการพัฒนา เปลี่ยนแปลงจนมีขนาดเล็กลง ทำให้ขนาดของกล้องมีลักษณะที่เล็กลงตามไปด้วย ส่งผลให้ผู้ใช้สามารถพกพากล้องไปใช้งานได้สะดวกมากยิ่งขึ้น

จะเห็นได้ว่าการพัฒนาเทคโนโลยีของกล้องมาสู่ระบบดิจิทัลนั้นสร้างข้อดีในการใช้กล้องได้มากมาย สามารถตอบสนองการใช้งานที่ต้องการความสะดวกรวดเร็ว และลดขั้นตอนที่ยุ่งยากได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้พฤติกรรมในการใช้งานของผู้ใช้ก็มีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ทั้งในลักษณะของการใช้งาน และการนำภาพถ่ายไปใช้งาน อันจะมีผลต่อปัจจัยในการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายของผู้ใช้นั่นเอง

5.3 เครือข่ายสังคมออนไลน์สังคมออนไลน์

นอกจากการพัฒนาเทคโนโลยีของกล้องดิจิทัลคอมแพ็คที่ทำให้การใช้งานของตัวกล้องมีความสะดวกสบายในการใช้งานมากขึ้น ส่งผลให้พฤติกรรมของผู้ใช้ วิธีการถ่ายภาพ รวมถึงลักษณะภาพถ่ายมีความเปลี่ยนแปลงไป เมื่อเทียบกับการใช้กล้องฟิล์ม แต่อย่างไรก็ดี ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่า ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางการสื่อสารของเครือข่ายสังคมออนไลน์ อาจมีส่งผลต่อการใช้งานของตัวกล้องที่สัมพันธ์กับการใช้สื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์

จากการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นในการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการนำภาพถ่ายไปใช้ในสื่อสังคมออนไลน์ โดยผู้วิจัยจะเน้นไปที่เว็บไซต์ www.facebook.com เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดนิยมเข้าใช้เว็บไซต์ดังกล่าวมากกว่าสื่อสังคมออนไลน์อื่น

เมื่อทำการสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างในเรื่องต้นเกี่ยวกับเฟซบุ๊กทำให้ได้ความว่า เฟซบุ๊กเป็นเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่สามารถนำเสนอภาพถ่ายและพูดคุยสื่อสารกันได้ ไม่ว่าจะเป็นการสนทนากัน (Chat) หรือการแสดงความคิดเห็น (Comment) จากรูปภาพที่โพสต์ลงไป หรือความคิดเห็นที่แต่ละคนได้ถ่ายทอดออกมา ทำให้เฟซบุ๊กมีความเคลื่อนไหวตลอดเวลา

ผู้วิจัยได้สรุปข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม ในประเด็นความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารของเครือข่ายออนไลน์และการนำภาพถ่ายไปใช้ในสื่อเฟซบุ๊ก ทำให้สรุปประเด็นหลักดังต่อไปนี้

- 5.3.1 สามารถแบ่งปันภาพถ่ายกับเพื่อนๆผ่านการนำเสนอภาพถ่ายบนสื่อเฟซบุ๊ก
- 5.3.2 เป็นช่องทางในการติดต่อหรือทำความรู้จักกับบุคคลอื่น
- 5.3.3 สามารถเกิดเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ใหม่ๆได้ในอนาคต

จากประเด็นหลักดังกล่าวผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลโดยยึดกรอบแนวคิดเรื่องการสื่อสารผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์ (Computer-Mediated Communication) ซึ่งผู้วิจัยจะนำข้อมูลเชื่อมโยงเข้าสู่ข้อมูล การสนทนากลุ่ม เพื่อให้เห็นถึงลักษณะการนำเสนอภาพถ่ายลงบนสื่ออินเทอร์เน็ต อันจะนำไปสู่ปัจจัยในการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่นต่อไป

5.3.1 สามารถแบ่งปันภาพถ่ายกับเพื่อนๆผ่านการนำเสนอภาพถ่ายบนสื่อเฟซบุ๊ก

สุจิตรา อินทะพรม ได้แสดงความคิดเห็นว่า “เวลาไปเที่ยวกัน ในกลุ่มจะมีกล้องกันประมาณ 2-3 คน คนมีกล้องก็จะทำหน้าที่ถ่ายรูปเพื่อนเอาไว้ พอกลับถึงบ้านก็จะส่งต่อรูปกันด้วยการนำเสนอภาพถ่ายแล้วแชร์ในเฟซบุ๊ก ใครอยากได้รูปไหนก็ตามเก็บเอาในเฟซบุ๊ก” (สุจิตรา อินทะพรม, สนทนากลุ่ม, 27 มกราคม 2554)

รุ่งตะวัน กุลพันธ์ ได้แสดงความคิดเห็นว่า “เดี๋ยวนี้สะดวกดี เพราะว่าเวลาไปไหนถ่ายรูปเล่นกัน คนมีกล้องก็ต้องคอยส่งเมลรูปให้เพื่อน หรือถ้าเยอะมากก็ไรท์ซีดี หรือเอาธัมพ์ไปดูเอา แต่เดี๋ยวนี้ก็โหลดขึ้นเฟสบุ๊คแล้วแทคชื่อเอา รูปไหนมีใครคนนั้นก็จะได้ ไม่ต้องเสียเวลาไปโพสต์ขึ้นเฟสบุ๊คเอง ง่ายดีค่ะ” (รุ่งตะวัน กุลพันธ์, สนทนากลุ่ม, 25 มกราคม 2554)

นิศรา ตั้งพิบูลย์ ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ไปเที่ยวมาแล้ว เวลาใครอยากได้รูปไหนก็แทคชื่ออย่างเดียวกะ ก็ได้รูปแล้ว แถมอยู่ในเฟซจะได้รอดเพื่อนที่ไม่ได้ไป” (นิศรา ตั้งพิบูลย์, สนทนากลุ่ม, 31 มกราคม 2554)

นิวาริน สัพพัญญูศิริ ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ตรงกับตัวเองตรงที่ เวลาเพื่อนไปไหนเราก็จะเป็นคนถือกล้องถ่ายรูป เพราะฉะนั้นเวลาถ่ายไปแล้วก็จะเป็นภาระเราที่จะต้องส่งรูปให้เพื่อนๆ เดี่ยวนี้ก็ใช้วิธีโหลดขึ้นเฟสบุ๊คเลย ภาพไหนที่มีเพื่อนอยู่ก็โหลดขึ้นไปหมดเลย แล้วค่อยให้เพื่อนไปเลือกกันเอาเอง” (นิวาริน สัพพัญญูศิริ, สนทนากลุ่ม, 25 มกราคม 2554)

จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้นำมาเชื่อมโยงกับแนวคิดเรื่องการสื่อสารผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์ (Computer-Mediated Communication) โดยวิเคราะห์หัวข้อที่เกิดขึ้นในลักษณะปรากฏการณ์ในการนำคอมพิวเตอร์มาใช้เป็นตัวกลางในการสื่อสารในลักษณะของการแทนที่ (Substitution) กล่าวคือ การนำเสนอภาพถ่ายลงบนสื่อเฟสบุ๊คเพื่อแบ่งปันภาพถ่ายกับเพื่อนๆ ถือเป็นแทนที่วิธีการแบ่งปันรูปภาพในอดีต ด้วยเทคโนโลยีของกล้องที่ถ่ายภาพออกมาในลักษณะไฟล์ข้อมูล ทำให้ผู้ใช้สามารถนำภาพเหล่านั้นไปใช้ได้ทันทีในสื่อคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ทำให้วิธีการในการแบ่งปันภาพถ่ายกับเพื่อนที่ร่วมถ่ายภาพด้วยกันเปลี่ยนแปลงไป

อีกหนึ่งขั้นตอนของการนำเสนอภาพถ่ายในสื่อเฟสบุ๊คผู้ใช้ต้องทำการนำเข้า (Upload) ภาพถ่ายเพื่อนำเสนอบนสื่อเฟสบุ๊ค แต่ด้วยคุณลักษณะของสื่อเฟสบุ๊คสามารถแบ่งปันรูปโดยการระบุผู้ใช้สื่อเฟสบุ๊คที่อยู่ในภาพ ทำให้เมื่อแบ่งปันรูปไปแล้ว รูปเหล่านั้นจะสามารถส่งไปจัดเก็บในอัลบั้มภาพของผู้ใช้ที่ได้รับการระบุในภาพนั้น เราวิธีการแบ่งปันรูปวิธีนี้ว่า การติดป้ายรูป หรือเรียกว่า Tag รูป นั่นเอง

นอกจากนั้นแล้ว ผู้ใช้ ยังสามารถทำการนำเข้าภาพถ่าย (Upload) ได้อย่างไม่จำกัด ทำให้ผู้ใช้จำนวนไม่น้อย นำเข้าภาพถ่ายในจำนวนมากๆ ซึ่งอาจเป็นการทดแทนการส่งมอบรูปภาพในรูปแบบปกติ ที่ไม่ได้ใช้ผ่านสื่อเฟซบุ๊กก็ได้

จะเห็นได้ว่านอกจากเทคโนโลยีของสื่อเฟซบุ๊กจะสามารถแทนที่วิธีการแบ่งปันภาพถ่ายของผู้ใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คได้แล้วนั้น ยังสามารถนำเข้าภาพถ่ายได้มากเท่าที่ผู้ใช้ต้องการ เราจึงอาจเชื่อมโยงไปสู่แนวคิดเรื่องสื่อใหม่ ในมุมมองของการนำเสนอข้อมูลเชิงปริมาณ (Numerical Representation) และความสามารถในการแปลงรหัสสื่อใหม่รูปแบบอื่นๆ ได้ (Transcoding) ที่สามารถอธิบายวิธีการนำเข้าภาพถ่ายจากกล้องสุ่มคอมพิวเตอร์ ในปริมาณมากๆ ได้ ว่าเป็นปรากฏการณ์ในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารนั่นเอง

5.3.2 เป็นช่องทางในการติดต่อหรือทำความรู้จักกับบุคคลอื่น

พัฒนา ไยน้อย ได้แสดงความคิดเห็นว่า “การลงรูปในเฟซบุ๊กเป้าหมายหลักอาจจะเพื่อเป็นการอัปเดตตัวเองให้เพื่อนๆ ได้เห็น แต่อีกเป้าหมายหนึ่ง ก็อาจจะเป็นการแสดงให้คนอื่นเห็นว่าเราน่าตาอย่างไร เพราะว่าอาจมีคนอยากรู้จัก เข้ามาพูดคุยกับเรา เพราะว่าเห็นรูปเราก็ได้” (พัฒนา ไยน้อย, สนทนากลุ่ม, 27 มกราคม 2554)

สุดาทิพย์ วิศิษฎ์บุญญากุล ได้แสดงความคิดเห็นว่า “มันอาจเป็นการเปิดโอกาสให้คนได้รู้จักกันก็ได้ อย่างบางทีเราก็จะมีกลุ่มเพื่อนของเรา แต่ก็อาจมีเพื่อนของเพื่อนเค้าเห็นรูปเราแล้วก็มาคุยกับเรา เราก็มีเพื่อนเพิ่ม” (สุดาทิพย์ วิศิษฎ์บุญญากุล, สนทนากลุ่ม, 27 มกราคม 2554)

จิตตภาพร แซ่ลี่ ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ที่เห็นชัดๆ ก็คือ เพื่อนสมัยเรียนมัธยมบางคนก็ไม่ได้ติดต่อกันมานานแล้ว แต่พอเราลงรูปในเฟซบุ๊ก เค้ามาเห็นก็จะได้ ก็เลยได้ติดต่อพูดคุยกัน” (จิตตภาพร แซ่ลี่, สนทนากลุ่ม, 25 มกราคม 2554)

พรธรรณิกา ชูกำแหง ได้แสดงความคิดเห็นว่า “เวลาเล่นเฟซบุ๊ก ก็จะเล่นแบบคลิกเพื่อนของเพื่อนต่อไปเรื่อยๆ ถ้ามีใครน่ารัก ถูกชะตา เราก็อยากเข้าไปทักทายพูดคุย ก็ถือเป็นสิ่งที่ทำให้เราได้เจอคนที่เราชอบ หรือถูกใจก็ได้” (พรธรรณิกา ชูกำแหง, สนทนากลุ่ม, 31 มกราคม 2554)

จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า สังคมออนไลน์อย่างเฟซบุ๊ก ถือเป็นช่องทางหรือเป็นโอกาสให้บุคคลกับบุคคล ที่อาจไม่ได้มีความคุ้นเคยกัน หรืออาจไม่ได้พูดคุย พบเจอกันมานาน สามารถติดต่อสื่อสารกันได้ จากการนำเสนอภาพถ่ายของตนเองบนสื่อเฟซบุ๊ก ซึ่งในกรณีดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาเชื่อมโยงกับแนวคิดเรื่องการสื่อสารผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์ พบว่า คุณลักษณะดังกล่าวนี้เป็นปรากฏการณ์ในการใช้สื่อในรูปแบบเพื่อใช้เป็นการเสริม กล่าวคือ ผู้ใช้งานสื่อเฟซบุ๊ก ที่มีการนำเสนอภาพถ่ายของตนเองลงบนสื่อ สามารถใช้สื่อเฟซบุ๊กเป็นช่องทางเพิ่มเติมในการที่จะได้มีโอกาส พูดคุย ทำความรู้จัก กับบุคคลอื่นได้ ถือเป็น การสื่อสารที่เสริมการสื่อสารในรูปแบบอื่น แต่ทว่าการสื่อสารในลักษณะนี้เป็นการสื่อสารลักษณะพิเศษ ที่สามารถเปิดโอกาสให้ผู้ที่ไม่เคยได้พูดคุยกัน หรืออาจเรียกว่าเป็นบุคคลแปลกหน้า สามารถพูดคุยกันได้ ภายใต้บริบทของ โลกอินเทอร์เน็ต ที่บุคคลสามารถติดต่อสื่อสารกับบุคคลที่ไม่เคยเห็นหน้ากันได้

5.3.3 สามารถเกิดเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ใหม่ๆได้ในอนาคต

พรรณราย ไสยกิจ ได้แสดงความคิดเห็นว่า “แต่ก่อนก็มี Bloggang จนมาเป็น Hi5 มาเป็น Facebook จนเดี๋ยวนี้ก็มี Twitter มีเว็บไซต์ มีโปรแกรมให้คุยแชทกัน สามารถลงรูปกัน เยอะแยะ อีกหน่อยก็อาจจะมีอะไรที่ใหม่ๆ ให้เราได้ใช้มากขึ้นก็ได้” (พรรณราย ไสยกิจ, สนทนา กลุ่ม, 31 มกราคม 2554)

จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยสามารถนำไปเชื่อมโยงกับแนวคิดการสื่อสารคอมพิวเตอร์เป็นสื่อกลางในรูปแบบการสื่อสารเพื่อเป็นการแผ่ขยาย พบว่า ในอดีต เรามีเว็บไซต์หรือซอฟต์แวร์ที่ให้บริการในการสนทนาบนอินเทอร์เน็ตจำนวนไม่มากนัก แต่ในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่ามีเว็บไซต์ต่างๆ ที่ให้เปิดโอกาสให้ผู้ผู้ใช้ได้มีปฏิสัมพันธ์กัน สามารถพูดคุย สนทนา แบ่งปันภาพถ่าย เรื่องราว ความคิดเห็นต่างๆ กันได้มากขึ้น ภายใต้รูปแบบของการสื่อสารที่ใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อกลาง

แนวคิดนี้ได้กล่าวถึงลักษณะสังคมใหม่ที่เกิดขึ้นบนภายใต้การสื่อสารโดยมีคอมพิวเตอร์เป็นสื่อกลาง ว่าชุมชนเทียม โดย ชุมชนเทียมเป็นสังคมหนึ่งที่มีความหมายเป็นของตัวเอง และแตกต่างไปจากความหมายทางสังคมอื่น ๆ ที่สัมผัสได้ด้วยตา ทำให้เราได้เห็นถึงลักษณะรูปแบบของการแสดงออก (Focus of Expression) ภายใต้บริบทของการพัฒนาเทคโนโลยี นั้นหมายความว่า เป็นไปได้ที่ในอนาคต ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางการสื่อสารจะสามารถ

ทำให้เกิดเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการสื่อสารของมนุษย์ ให้มนุษย์มีวิธีการสื่อสาร หรือ รูปแบบการ แสดงออกที่หลากหลายยิ่งขึ้น

แต่อย่างไรก็ดีการนำภาพถ่ายจากกล้องดิจิทัลคอมพิวเตอร์ไปใช้งาน ซึ่งหากวิเคราะห์อย่าง ลึกซึ้งโดยเชื่อมโยงกับกรอบแนวคิด ทำให้พบว่า การนำภาพถ่ายจากกล้องดิจิทัลคอมพิวเตอร์ไป โพลลงในสื่อเพชบุ๊ค ถือเป็นผลจากการพัฒนาเทคโนโลยีของกล้องที่นำมาสู่การทำงานในระบบดิ จิทัล สามารถนำภาพไปใช้ในสื่อคอมพิวเตอร์โดยลดขั้นตอนการทำให้เป็นภาพ ส่งผลให้ผู้ใช้ได้รับ ความสะดวกสบายยิ่งขึ้น และในขณะเดียวกันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารของ เครือข่ายสังคมออนไลน์ก็เปิดโอกาสให้ผู้ใช้ได้ติดต่อสื่อสารกันผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ บนโลก การสื่อสารที่ลดความแตกต่างของบุคคล โดยผู้ใช้สามารถจะแสดงอัตลักษณ์ของตนเองผ่าน ภาพถ่ายที่สามารถใช้เทคโนโลยีในการเสริมสร้างความสวยงามให้แก่บุคคล

หากจะมองผ่านแนวคิดเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนดไปพร้อมกับแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ เรา อาจอธิบายได้ว่า ท่ามกลางการพัฒนาเทคโนโลยีในปัจจุบัน โลกาวัดนั้นอาจมีส่วนเป็นบริบทใน การสร้างอัตลักษณ์ หรืออาจเป็นตัวเร่งให้เกิดการสร้างอัตลักษณ์ท่ามกลางการปฏิวัติระบบการ สื่อสารที่บุคคลต้องการหาตัวตนบนโลกการสื่อสารที่มีมิติเชิงพื้นที่และเวลาที่แคบลง และใน ขณะเดียวกันเทคโนโลยีก็เป็นตัวเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ ด้วยการใช้ชีวิตที่สะดวกสบาย มากขึ้น และยังเปิดโอกาสให้มนุษย์ได้ใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างสรรค์เนื้อหาใหม่ๆ ถือเป็น การแสดงออกทางการสื่อสารในรูปแบบใหม่นั้นเอง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การสื่อความหมายผ่านภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่นโดยใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็ค” ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อความหมายผ่านภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่นโดยใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็ค เพื่อศึกษาลักษณะพฤติกรรมการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คในการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่น และวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อความหมายผ่านภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่นจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค

จากการศึกษาพบว่าในการสื่อความหมายผ่านภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่น กลุ่มวัยรุ่นมีพฤติกรรมการสื่อความหมายผ่านภาพถ่ายเปลี่ยนแปลงไปซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีของกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค ทั้งในลักษณะพฤติกรรมการใช้งานกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค และพฤติกรรมในการใช้เทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัลเพื่อเสริมสร้างความสวยงามของบุคคล

6.1 สรุปผลการวิจัย

ลักษณะพฤติกรรมการสื่อความหมายโดยการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็ค

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คเพื่อสื่อความหมายของกลุ่มวัยรุ่นพบว่า เนื้อหา หรือลักษณะของภาพถ่ายที่พบในการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คนั้น มี 2 ลักษณะ ดังนี้

- ภาพถ่ายส่วนบุคคล
- ภาพถ่ายกิจกรรมต่างๆในชีวิต

จากการศึกษาลักษณะของภาพถ่ายที่พบในการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็ค ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างจะให้ความสำคัญในการสื่อความหมายเพื่อนำเสนอเรื่องราวของตัวเอง โดยจะการถ่ายภาพตัวเองเป็นหลัก เน้นไปที่นำเสนอความเปลี่ยนแปลงของตนเองทางด้านรูปลักษณ์ในวาระโอกาสต่างๆ เช่น โอกาสในการได้แต่งตัวสวยๆ โอกาสในการได้แต่งหน้าสวยงาม โอกาสในการเปลี่ยนแปลงทรงผม เป็นต้น โดยการเปลี่ยนแปลงจะต้องเป็นไปในเชิงบวก

นอกจากนั้นแล้วพบว่า วัยรุ่นต้องการเห็นตัวเองสวยงาม มีการทำท่าทาง แสดงออกทางสีหน้า ให้ดูสวยงาม น่าสนใจ ราวกับว่าตนเองเป็นนางแบบ วัยรุ่นยังใช้การถ่ายภาพ เพื่อแสดงความมั่นใจในการประกอบกิจกรรมต่างๆในชีวิตประจำวัน ใช้เป็นเครื่องมืออ้างอิง รูปแบบ ลักษณะที่ต้องการในการเปลี่ยนแปลงทรงผม หรือแต่งหน้า วัยรุ่นจะถ่ายภาพเพื่อสื่อความหมายว่าตนเองเป็นคนที่มีความทันสมัย ดูดี อยู่ตลอดเวลา และขณะเดียวกัน การถ่ายภาพก็ยังเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของวัยรุ่น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน สามารถสร้างความน่าสนใจ และ เรียกร้องความสนใจจากการนำเสนอภาพถ่ายได้ เป็นการแสดงอัตลักษณ์ของตนเองผ่านการถ่ายภาพ โดยใช้เทคโนโลยีความสะดวกรวดเร็วในการใช้งาน เพื่อสร้างตัวตนบนสื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์

วิธีการถ่ายภาพด้วยกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค

การพัฒนาเทคโนโลยีของกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค เปิดโอกาสให้ผู้ใช้สามารถมีอิสระในการถ่ายภาพ และสร้างสรรค์รูปแบบของเนื้อหา และวิธีการถ่ายภาพได้ โดยการถ่ายภาพด้วยตนเองนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เน้นการถ่ายภาพตนเอง หรือเรียกว่า Self Portrait มากขึ้น เพื่อเป็นการถ่ายทอดบุคลิกลักษณะ หรือสร้างอัตลักษณ์เชิงบุคคลให้กับตนเอง ส่วนในด้านการถ่ายภาพโดยมีบุคคลอื่นถ่ายให้ ก็สามารถพบรูปแบบการถ่ายใหม่ๆได้

แต่อย่างไรก็ดี การถ่ายภาพบุคคล และ การถ่ายภาพด้วยตนเอง (Self-Portrait) สามารถเห็นลักษณะความเปลี่ยนแปลงของเนื้อหามากกว่าการถ่ายภาพประเภทอื่นๆ เนื่องจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็คในปัจจุบัน มีการใช้งานที่สะดวกสบายมากยิ่งขึ้น ผู้ใช้สามารถถ่ายภาพด้วยตนเองได้ ผู้ใช้จึงมีอิสระในการถ่ายภาพ ส่งผลลักษณะการถ่ายภาพมีความเปลี่ยนแปลงไป เช่น ลักษณะการถ่ายภาพที่ให้ความสำคัญกับตัวบุคคลมากกว่าสถานที่ ผู้ถ่ายภาพมีอำนาจในการเลือกสถานที่ด้วยตนเอง ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ส่วนตัว สถานที่สาธารณะ หรือสถานที่ที่อาจไม่เหมาะสมกับการถ่ายภาพ หรือลักษณะท่าทางในการถ่ายภาพ เมื่อผู้ถ่ายกับผู้ถูกถ่ายเป็นบุคคลเดียวกัน ทำให้ผู้ถ่ายมีอิสระในการที่จะแสดงท่าทางได้อย่างเต็มที่ สามารถถ่ายทอดบุคลิกลักษณะตามที่ต้องการ

ส่งผลให้การถ่ายภาพเป็นลักษณะของการผลิตเนื้อหาด้วยตนเอง (Self-Production) โดยวัยรุ่นจะทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ผลิตและเป็นเนื้อหา สามารถกำหนดลักษณะของเนื้อหาด้วยตนเอง และลงมือผลิตด้วยตนเอง ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีของกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค ที่สามารถเปิดโอกาสและมอบอิสรภาพในการใช้งานให้กับผู้ใช้

การใช้เทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค

ในการใช้เทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค นอกจากระบบการทำงานพื้นฐานของกล้องที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงมาสู่ระบบดิจิทัลแล้ว คุณลักษณะพิเศษของกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีของกล้อง คือ เทคโนโลยีพิเศษ ที่ช่วยเสริมสร้างความสวยงามให้แก่ภาพถ่าย

เมื่อนำลักษณะความหลากหลายทางเทคโนโลยีของกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค พบว่า เป็นลักษณะของสื่อใหม่มีลักษณะที่มีความสามารถในการเปลี่ยนแปลงได้หลากหลาย (Variability) สามารถสร้างโอกาสในการใช้งานให้กับผู้ใช้ ได้ในรูปแบบที่หลากหลายจากข้อมูลเดียวกัน และยังสร้างการมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบผ่านโครงสร้างข้อมูลหรือตัวเลือกต่างๆ ที่ออกแบบไว้ ในการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้งานได้ ดังเช่นการถ่ายภาพโดยใช้ฟังก์ชันของกล้องดิจิทัล อาทิ ฟังก์ชันการดูดสี ผู้ใช้สามารถสร้างความหลากหลายของภาพถ่ายด้วยการเลือกสีที่แตกต่างออกไป ทำให้ภาพมีความน่าสนใจมากขึ้น และทำให้ผู้ใช้สามารถสนุกสนานเพลิดเพลินไปกับการถ่ายภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นการเพิ่มการมีปฏิสัมพันธ์กับตัวกล้องและผู้ใช้มากยิ่งขึ้นนั่นเอง

แม้จะเป็นกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค ซึ่งถือว่าเป็นกล้องของบุคคลทั่วไป ไม่ใช่กล้องแบบช่างภาพมืออาชีพ แต่ก็สามารถถ่ายภาพให้ออกมาดูเหมือนเป็นมืออาชีพถ่ายได้เช่นกัน นั่นเป็นเพราะเทคโนโลยีของกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค สามารถตอบสนองความต้องการในการได้ภาพที่มีความสวยงามใกล้เคียงกับการถ่ายภาพจากกล้องแบบช่างภาพมืออาชีพ ที่ต้องอาศัยความสามารถในการถ่ายภาพแบบมืออาชีพ

อย่างไรก็ดีจากการศึกษาการใช้เทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็คของกลุ่มตัวอย่างนั้น ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีตามความต้องการของตนเอง ทว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มักต้องการความสะดวกรวดเร็วในการใช้งาน มากกว่าความประณีตสวยงามของการใช้ ทำให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยมีการใช้เทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็คมากนัก สามารถสะท้อนถึงทฤษฎีเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนดได้อย่างชัดเจนว่า เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เทคโนโลยีใหม่ย่อมจะมีผลต่อสังคม แต่อย่างไรก็ดีสังคมก็มีโอกาสที่จะเลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง เทคโนโลยีใดที่ไม่ตอบสนองต่อการใช้งานสังคมก็จะทำหน้าที่ในการผลักดันการปรับปรุงเทคโนโลยีใหม่ๆ ต่อไป ส่งผลให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีต่อไป ลักษณะดังกล่าวนี้มักเกิดขึ้นเป็นวงจรรูปเรื่อยๆ อย่างไม่มีการสิ้นสุด การเลือกใช้เทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัล ที่สามารถเพิ่มความสวยงาม สมบูรณ์ให้แก่ภาพถ่าย แต่หากเทคโนโลยี

เหล่านั้น มีความยุ่งยาก ซับซ้อน ไม่รวดเร็ว ผู้ใช้ก็จะไม่นำเทคโนโลยีดังกล่าวไปใช้ ส่งผลให้ผู้ผลิตได้ปรับปรุง แก้ไข ให้เทคโนโลยีสอดคล้องกับความต้องการ และการใช้งานของผู้ใช้มากยิ่งขึ้น

ปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่น

ปัจจัยด้านการสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มวัยรุ่น ปัจจัยด้านการพัฒนาเทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค และปัจจัยด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารของเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อความหมายผ่านภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่นจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค ซึ่งปัจจัยดังกล่าวจะมีผลต่อความต้องการในการสื่อสารเชิงอัตลักษณ์ของกลุ่มวัยรุ่นในเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network)

ปัจจัยด้านแบบแผนวัฒนธรรมวัยรุ่นเป็นตัวกำหนด

การถ่ายภาพด้วยกล้องดิจิทัลคอมแพ็คของกลุ่มวัยรุ่นในปัจจุบัน มุ่งเน้นไปที่รูปลักษณ์ภายนอก ทั้งหน้าตา และรูปร่าง ไปจนถึงรูปแบบการใช้ชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยว กิจกรรมอาหารที่รับประทาน ผ่านการถ่ายภาพบุคคล ภาพวิวสถานที่ ภาพอาหาร หรือภาพกิจกรรม เพื่อเป็นการนำเสนอเรื่องราวของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการถ่ายภาพตนเอง (Self-Portrait)

ลักษณะการถ่ายภาพตนเอง (Self-Portrait) เป็นลักษณะการถ่ายภาพที่สามารถสะท้อนให้เป็นถึงปัจจัยในด้านสังคมที่มีแรงผลักดันมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี กล่าวคือ เมื่อเทคโนโลยีการถ่ายภาพมีการเปลี่ยนแปลงจากการใช้กล้องฟิล์มนำมาสู่การใช้กล้องแบบดิจิทัล ปราศจากขั้นตอนการใช้งานที่ยุ่งยาก ส่งผลให้ผู้ถ่ายภาพมีอิสระและมีอำนาจในการทำงาน ทำให้สามารถถ่ายภาพตนเองได้ ผู้ถ่ายและผู้ที่ถูกถ่ายกลายเป็นบุคคลเดียวกัน โดยผู้ถ่ายภาพตนเองนั้น เปลี่ยนวิธีการถ่ายจากหันกล้องไปที่บุคคลอื่น มาสู่การหันกล้องมาที่ตัวเอง คล้ายกับการส่องกระจก แล้วเลือกส่วนต่างๆ ที่ต้องการจะถ่ายทอดรูปลักษณะของตนเองได้ตามความต้องการ

จากกรอบแนวคิดเรื่อง อัตลักษณ์ พบว่า การที่วัยรุ่นได้ถ่ายภาพตัวเองนั้นเป็นการแสดงอัตลักษณ์ในระดับบุคคล (Personal Identity) และยังเสมือนเป็นการตระหนักรู้ (Awareness) ในตัวตนของตนเอง ว่าตนเองมีรูปร่างลักษณะ บุคลิกภาพเป็นอย่างไร เรียกได้ว่าเป็นการรับรู้เกี่ยวกับตนเอง (Self-Conception) ทำให้ผู้ใช้ที่เป็นวัยรุ่น มองตนเองว่า ตนเองมีลักษณะอย่างไร มีจุดเด่น จุดด้อยอะไร แล้วใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คมาถ่ายภาพตัวเอง เพื่อ

ถ่ายทอดรูปร่างลักษณะของตนเอง โดยมีเทคโนโลยีของกล้องช่วยเสริมสร้างความสวยงามเชิงบุคคล

บุคคลต้องการการยอมรับจากผู้อื่น หรือผู้ที่อยู่ร่วมสังคมหรือกลุ่มเดียวกัน ส่งผลให้บุคคลยอมต้องการแสดงตัวตน (Marking Oneself) ดังนั้นการถ่ายภาพตัวเองเป็นช่องทางในการการแสดงออกทางบุคลิกภาพของบุคคล การถ่ายภาพจึงเปรียบเสมือนการแสดงออกทางบุคลิกภาพในเชิงบุคคล เพื่อต้องการให้ผู้อื่นได้รับรู้ และยอมรับถึงตัวตนของบุคคลนั้นนั่นเอง

จากการศึกษาพบว่า การสร้างอัตลักษณ์มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางเทคโนโลยีของโลกในปัจจุบัน ระบบโลกาภิวัตน์ได้ทำลายมิติของพื้นที่และเวลา ส่งผลให้รูปแบบวัฒนธรรมนั้นเกิดการหลอมรวม นำไปสู่ค่านิยมใหม่ๆของสังคม ทำให้การสร้างอัตลักษณ์กลายเป็นส่วนสำคัญของสังคมระบบทุนนิยม รวมไปถึงการแสดงถึงความมีตัวตนในโลกของการสื่อสารบนอินเทอร์เน็ต

การถ่ายภาพตัวเองอาจเป็นลักษณะหนึ่งของการสร้างอัตลักษณ์ของบุคคล โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น ที่ให้ความสำคัญกับใบหน้า รูปร่าง ความสวย ความงาม ทำให้การถ่ายรูปตัวเองสามารถสะท้อนความเป็นตัวตนของแต่ละบุคคลออกมาได้อย่างชัดเจน และยังสามารถนำไปนำเสนอบนสื่ออินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นการบอกกล่าวให้ผู้อื่นได้รับรู้ถึงความมีตัวตนของตนเอง

ปัจจัยด้านเทคโนโลยีจากกล้องดิจิทัลคอมพิวเตอร์เป็นตัวกำหนด

จากการศึกษาพบว่า เทคโนโลยีของกล้องดิจิทัลคอมพิวเตอร์มีผลต่อการใช้งานกล้องดิจิทัลคอมพิวเตอร์ของผู้ใช้ และยังมีผลต่อพฤติกรรมของผู้ใช้ที่เปลี่ยนแปลงไปในด้านต่างๆ ดังนี้

- บันทึกภาพได้มากขึ้นกว่ากล้องฟิล์ม

การพัฒนากล้องมาสู่ความเป็นดิจิทัลนั้น คุณลักษณะแรกๆที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือการทำงานของระบบการบันทึกภาพ และวัสดุที่ใช้ในการเก็บบันทึก ซึ่งการพัฒนาของระบบการบันทึกภาพ นอกจากจะทำให้ผู้ใช้มีความสะดวกสบายในการใช้งานมากยิ่งขึ้นแล้ว การพัฒนาดังกล่าวมีส่วนทำให้ผู้ใช้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการใช้กล้อง ให้เข้ากับการใช้งาน ซึ่งอาจเป็นที่มาของคุณลักษณะอื่นๆที่เกิดจากการพัฒนาของกล้องดิจิทัลคอมพิวเตอร์ได้

สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องสื่อใหม่เกี่ยวกับหลักการพื้นฐานการทำงานของสื่อใหม่ ว่าสื่อใหม่ทุกประเภทประกอบด้วยรหัสแบบดิจิทัล จึงสามารถนำเสนอข้อมูลได้ในเชิงปริมาณ

(Numerical Representation) สามารถทำให้การผลิต การบันทึกง่ายยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื้อหาที่เพิ่มขึ้นสามารถรองรับได้ด้วยสื่อที่มีศักยภาพที่พัฒนาความจุขึ้นในทิศทางเดียวกัน กล้องดิจิทัลคอมแพ็คทำงานด้วยระบบดิจิทัล จึงทำให้สามารถเก็บข้อมูลภาพในรูปแบบของดิจิทัล ทำให้สามารถนำไปใช้งานได้ง่าย และยังสามารถพัฒนาศักยภาพในการบันทึกภาพเพิ่มมากขึ้นได้อีกด้วย

- ประหยัดค่าใช้จ่าย

กล้องดิจิทัลคอมแพ็คสามารถเก็บภาพโดยใช้การ์ดความจำ ส่งผลให้ผู้ใช้สามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในการถ่ายภาพ ซึ่งในการถ่ายภาพโดยใช้กล้องฟิล์ม ผู้ใช้ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อฟิล์ม นอกจากนั้นแล้วยังต้องเสียค่าใช้จ่ายในการนำฟิล์มไปล้าง แล้วอัดภาพต่อไป จะเห็นได้ว่าการใช้กล้องฟิล์ม ในการถ่ายภาพแต่ละครั้งต้องเสียค่าใช้จ่ายตามมามากมาย จะเห็นได้ว่าผลจากการพัฒนาเทคโนโลยีของตัวกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค นอกจากจะทำให้ผู้ใช้เกิดความสะดวกสบายในด้านการใช้งานแล้ว ยังเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการใช้งาน ทำให้ผู้ใช้หันมาใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คกันมากขึ้น

- ถ่ายภาพแล้วสามารถดูภาพได้เลย

การใช้งานกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค ที่สามารถดูภาพที่ถ่ายแล้ว ทำให้สามารถเลือกรูปที่ชอบเก็บไว้ หากไม่ชอบก็สามารถลบทิ้งได้ คุณลักษณะดังกล่าวนี้ส่งผลให้การถ่ายภาพโดยใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คในปัจจุบันมีลักษณะของภาพถ่ายหลากหลายมากขึ้น แต่อย่างไรก็ดีการที่กล้องดิจิทัลคอมแพ็คเกิดการพัฒนาเทคโนโลยีให้สามารถดูภาพที่ถ่ายไปแล้ว และสามารถลบภาพที่ไม่ต้องการแล้วถ่ายใหม่ได้ หากนำมาเชื่อมโยงกับแนวคิดเรื่องสื่อใหม่ ในลักษณะการทำงานพื้นฐานของสื่อใหม่ พบว่า สื่อใหม่จะมีลักษณะที่เป็นอิสระต่อกัน (Modularity) เมื่อเปรียบเทียบกับลักษณะสื่อเดิม สื่อใหม่จึงสามารถตัดทอน หรือทดแทนส่วนใดส่วนหนึ่งขององค์ประกอบ รวมไปถึงกระบวนการต่างๆ ได้โดยที่ลักษณะโครงสร้างไม่เปลี่ยนแปลง

- สามารถถ่ายได้รวดเร็ว ไม่เสียเวลาในการปรับแต่งแสง

กล้องดิจิทัลคอมแพ็คในปัจจุบันสามารถตอบสนองความต้องการในการใช้กล้องของคนที่ต้องการใช้ถ่ายภาพแต่ไม่มีพื้นฐานในการถ่ายภาพ ทำให้การถ่ายภาพสะดวก ง่ายตาย ไม่ต้องเสียเวลาปรับแต่งแสง เพราะการถ่ายภาพบางประเภทต้องอาศัยความรวดเร็วในการถ่าย ลักษณะความเป็นอัตโนมัติของกล้องดิจิทัลคอมแพ็คถือเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ความนิยมในการใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คในปัจจุบันเพิ่มสูงขึ้นนั่นเอง

สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องสื่อใหม่ในลักษณะความเป็นอัตโนมัติของสื่อใหม่ (Automation) พบว่า การที่กล้องดิจิทัลคอมพิวเตอร์สร้างความสะดวกสบายในการถ่ายภาพให้ผู้ใช้ โดยผู้ใช้นั้นมีหน้าที่เพียงแค่กดชัตเตอร์เท่านั้น โดยกล้องจะทำหน้าที่คำนวณค่าแสงและประมวลผลการถ่ายภาพเป็นการเฝ้าระวังต่อการถ่ายภาพ ซึ่งมีผลต่อรูปแบบพฤติกรรมในการใช้งานกล้องดิจิทัลคอมพิวเตอร์ด้วย

- เพิ่มอิสระในการถ่ายภาพ ทำให้ไม่ต้องกลัวว่าภาพที่ถ่ายจะใช้ไม่ได้

กล้องดิจิทัลคอมพิวเตอร์ได้รับการพัฒนาเทคโนโลยี ให้สามารถถ่ายภาพได้อย่างรวดเร็ว มีระบบประมวลผล ที่เป็นอัตโนมัติ สามารถคำนวณค่าแสง ชดเชยแสง รวมทั้งยังสามารถดูภาพที่ถ่ายไปแล้วได้ ทำให้ผู้ใช้สามารถตรวจสอบความสมบูรณ์ของภาพ และความสวยงามของภาพได้ ซึ่งถือเป็นการเพิ่มอิสระในการถ่ายภาพให้กับผู้ใช้ จึงสามารถกล่าวได้ว่า เทคโนโลยีกล้องดิจิทัลคอมพิวเตอร์ ทำให้ผู้ใช้สามารถถ่ายภาพได้อย่างไร้กังวล เพราะระบบของกล้องสามารถช่วยในการชดเชยค่าแสงได้บางส่วน หรือแม้ว่าจะถ่ายภาพออกมาใช้ไม่ได้ก็สามารถลบภาพนั้นได้ ส่งผลให้ผู้ใช้เกิดความมั่นใจในการใช้งานได้มากกว่า และในขณะที่เดียวกันผู้ใช้ก็จะเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการใช้กล้องดิจิทัลคอมพิวเตอร์ได้หลากหลายยิ่งขึ้น

- ภาพที่ได้จากกล้องดิจิทัลคอมพิวเตอร์ สามารถโหลดลงคอมพิวเตอร์แล้วใช้งานได้ทันที

ภาพถ่ายจากกล้องดิจิทัลคอมพิวเตอร์สามารถเก็บบันทึกจึงมีลักษณะเป็นไฟล์ข้อมูล (Data) ทำให้สามารถลดขั้นตอนในการใช้งานได้ แตกต่างจากการใช้กล้องฟิล์ม ที่มีการเก็บบันทึกลงบนฟิล์ม การนำมาใช้ต้องผ่านกระบวนการล้างฟิล์ม อัดขยายภาพ และหากต้องนำมาใช้ในรูปแบบไฟล์ข้อมูลก็ต้องมีขั้นตอนอื่นๆอีกมากมาย ถือเป็นความสามารถของสื่อใหม่ที่มีความสามารถในการแปลงรหัสของข้อมูล(Transcoding) สามารถเฝ้าระวังต่อการใช้งานของผู้ใช้ ทำให้รูปถ่ายกลายเป็นข้อมูลที่สามารถอ่านได้ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ในรูปแบบของไฟล์ข้อมูลประเภทหนึ่ง

- กล้องดิจิทัลคอมพิวเตอร์มีขนาดกะทัดรัดมากขึ้น พกพาได้สะดวกยิ่งขึ้น

ขนาดของกล้องดิจิทัลคอมพิวเตอร์ ถือว่าเป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีเช่นกัน ซึ่งปัจจุบัน กลไกต่างๆที่อยู่ภายในตัวกล้อง ได้รับการพัฒนา เปลี่ยนแปลงจนมีขนาดเล็กลง ทำให้ขนาดของกล้องมีลักษณะที่เล็กลงตามไปด้วย ส่งผลให้ผู้ใช้สามารถพกพาไปใช้งานได้สะดวกมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ดีเทคโนโลยีกล้องดิจิทัลและผู้ใช้เทคโนโลยีถือว่าเป็น 2 ปัจจัยสำคัญในการเกิดความต้องการสื่อความหมายด้วยภาพถ่ายของวัยรุ่นจากกล้องดิจิทัลคอมพิวเตอร์ จากการศึกษา

กรอบทฤษฎีเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนด พบว่า เมื่อเทคโนโลยีการสื่อสารเปลี่ยนแปลงไป ก็จะทำให้สร้างผลกระทบให้เกิดขึ้นในระดับสังคม สถาบัน และปัจเจกบุคคล

จากการพัฒนาเทคโนโลยีของกล้องดิจิทัล ทำให้กล้องมีความง่าย สะดวกสบายต่อการใช้งาน จึงส่งผลทำให้พฤติกรรมการใช้กล้องของผู้ใช้มีการเปลี่ยนแปลง สร้างนิสัย และพฤติกรรมใหม่ให้ผู้ใช้กล้องดิจิทัล ถือเป็นผลลัพธ์จากการพัฒนาเทคโนโลยี ซึ่งเห็นได้อย่างชัดเจนว่า เมื่อเทคโนโลยีเปลี่ยน ระบบพฤติกรรมของคนในสังคมก็เกิดการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

แต่ในทางกลับกัน ผู้ใช้กล้องในปัจจุบันต้องการความสะดวกสบาย และลดขั้นตอนความยุ่งยากในการใช้งาน แต่ต้องการได้รับภาพที่มีคุณภาพดี ดังนั้นย่อมเป็นปัจจัยผลักดันให้เกิดการคิดค้นเทคโนโลยีกล้องดิจิทัลขึ้น สามารถถ่ายภาพด้วยระบบอัตโนมัติ สำหรับผู้ใช้ที่ต้องการลดขั้นตอนความยุ่งยากในการใช้งาน จึงอาจกล่าวได้ว่า ทั้งการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี และความต้องการด้านความสะดวกสบายของผู้ใช้ ต่างก็เป็นปัจจัยที่มีแรงผลักดันซึ่งกันและกัน

ปัจจัยด้านเครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นตัวกำหนด

- สามารถแบ่งปันภาพถ่ายกับเพื่อนๆผ่านการนำเสนอภาพถ่ายบนสื่อเฟสบุ๊ค การนำเสนอภาพถ่ายลงบนสื่อเฟสบุ๊คเพื่อแบ่งปันภาพถ่ายกับเพื่อนๆ ถือเป็นทางเลือกที่วิธีการแบ่งปันรูปภาพในอดีต ด้วยเทคโนโลยีของกล้องที่ถ่ายภาพออกมาในลักษณะไฟล์ข้อมูล ทำให้ผู้ใช้สามารถนำภาพเหล่านั้นไปใช้ได้ทันทีในสื่อคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ทำให้วิธีการในการแบ่งปันภาพถ่ายกับเพื่อนที่ร่วมถ่ายภาพด้วยกันเปลี่ยนแปลงไป

เทคโนโลยีของสื่อเฟสบุ๊คสามารถนำเข้าภาพถ่าย(Upload) ได้มากกว่าที่ผู้ใช้ต้องการ ทำให้ผู้ใช้สามารถ นำเข้าภาพถ่ายในจำนวนมากๆ ซึ่งอาจเป็นการทดแทนการส่งมอบรูปภาพในแบบปกติ ที่ไม่ได้ใช้ผ่านสื่อเฟสบุ๊คก็ได้เราจึงอาจเชื่อมโยงไปสู่แนวคิดเรื่องสื่อใหม่ ในมุมมองของการนำเสนอข้อมูลเชิงปริมาณ (Numerical Representation) และความสามารถในการแปลงรหัสสู่สื่อใหม่รูปแบบอื่นๆได้ (Transcoding) ที่สามารถอธิบายวิธีการนำเข้าภาพถ่ายจากกล้องสู่คอมพิวเตอร์ ในปริมาณมากๆ ได้ ว่าเป็นปรากฏการณ์ในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารนั่นเอง

- เป็นช่องทางในการติดต่อหรือทำความรู้จักกับบุคคลอื่น

สังคมออนไลน์อย่างเฟสบุ๊ค ถือเป็นช่องทางหรือเป็นโอกาสให้บุคคลกับบุคคล ที่อาจไม่ได้มีความคุ้นเคยกัน หรืออาจไม่ได้พูดคุย พบเจอกันมานาน สามารถติดต่อสื่อสารกันได้ จาก

การศึกษาพบว่า คุณลักษณะดังกล่าวนี้เป็นปรากฏการณ์ในการใช้สื่อในรูปแบบเพื่อใช้เป็นการเสริม กล่าวคือ ผู้ใช้งานสื่อเฟซบุ๊ก ที่มีการนำเสนอภาพถ่ายของตนเองลงบนสื่อ สามารถใช้สื่อเฟซบุ๊กเป็นช่องทางเพิ่มเติมในการที่จะได้มีโอกาส พูดคุย ทำความรู้จัก กับบุคคลอื่นได้ ถือเป็น การสื่อสารที่เสริมการสื่อสารในรูปแบบอื่น แต่ทว่าการสื่อสารในลักษณะนี้เป็นการสื่อสารลักษณะ พิเศษ ที่สามารถเปิดโอกาสให้ผู้ที่ไม่เคยได้พูดคุยกัน หรืออาจเรียกว่าเป็นบุคคลแปลกหน้า สามารถพูดคุยกันได้ ภายใต้บริบทของโลกอินเทอร์เน็ต ที่บุคคลสามารถติดต่อสื่อสารกับบุคคลที่ ไม่เคยเห็นหน้ากันได้

- สามารถเกิดเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ใหม่ๆ ได้ในอนาคต

จากการศึกษาพบว่า เครือข่ายสังคมออนไลน์มีลักษณะเป็นชุมชนเทียม หรือเป็นสังคม หนึ่งที่มีความหมายเป็นของตัวเอง และแตกต่างไปจากความหมายทางสังคมอื่น ๆ ที่สัมผัสได้ด้วย ตา ทำให้เราได้เห็นถึงลักษณะรูปแบบของการแสดงออก (Focus of Expression) ภายใต้บริบท ของการพัฒนาเทคโนโลยี ในอดีต เว็บไซต์ หรือซอฟต์แวร์ที่ให้บริการในการสนทนาบนอินเทอร์เน็ต จำนวนไม่มากนัก แต่ในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่า มีเว็บไซต์ต่างๆ ที่ให้เปิดโอกาสให้ผู้ได้มีปฏิสัมพันธ์ กัน สามารถพูดคุย สนทนา แบ่งปันภาพถ่าย เรื่องราว ความคิดเห็นต่างๆ กันได้มากขึ้น ภายใต้ รูปแบบของการสื่อสารที่ใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อกลาง นั้นหมายความว่า เป็นไปได้ที่ในอนาคต ด้วย ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางการสื่อสารจะสามารถทำให้เกิดเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการสื่อสาร ของมนุษย์ ให้มนุษย์มีวิธีการสื่อสาร หรือ รูปแบบการแสดงออกที่หลากหลายยิ่งขึ้น

6.2 อภิปรายผลการวิจัย

การสื่อความหมายผ่านภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่นโดยใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็ค นับเป็น ปรากฏการณ์ทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร อันมีผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม โดย ปรากฏการณ์นี้เกิดขึ้นจากเริ่มต้นจากการพัฒนาเทคโนโลยีของกล้อง ที่ได้รับการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นผลจากแรงผลักดันในความต้องการความสะดวกสบายของการใช้กล้อง จน นำมาสู่การพัฒนาด้านเทคโนโลยีของกล้อง เข้าสู่ระบบดิจิทัล จนกล้องกลายเป็นเครื่องมือของ ปัจจุบันที่มีลักษณะเป็นสื่อใหม่

ในขณะที่เทคโนโลยีของกล้องได้รับการพัฒนานั้น เทคโนโลยีด้านการสื่อสารก็มีการ พัฒนาเช่นกัน คอมพิวเตอร์ถูกใช้เป็นตัวกลางในการสื่อสาร ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เรียกว่า การสื่อสารที่ไม่เจาะจงผู้รับสารหรือปราศจากอารมณ์ในการสื่อสาร (Socioemotional) ไม่

เหมือนกับการสื่อสารแบบเผชิญหน้า (Face-to-Face Communication) เกิดปฏิสัมพันธ์ใหม่ๆ ภายใต้ระบบการสื่อสาร ในรูปแบบการแสดงออกที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นปฏิสัมพันธ์ที่เกิดระหว่างผู้ส่งและผู้รับสาร เกิดขึ้นจากสภาพบรรยากาศการสื่อสารผ่านตัวกลาง (Computer-Mediated Environment) ก่อให้เกิดสังคมใหม่ ที่อาจเรียกได้ว่าเป็นชุมชนเทียม ซึ่งเป็นลักษณะสังคมที่ความหมายในตัวของมันเอง แล้วพัฒนามาจนเกิดเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network)

จากการพัฒนาด้านเทคโนโลยีของกล้องและเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร ส่งผลต่อระบบพฤติกรรมในการใช้งานของมนุษย์ ในฐานะของผู้ใช้ กล่าวคือ ผู้ใช้มีความสะดวกสบาย มีอิสระในการใช้ สามารถสร้างสรรค์รูปแบบเนื้อหาที่หลากหลายและแตกต่างจากในอดีต ภายใต้การทำงานในระบบดิจิทัลของกล้อง และในขณะเดียวกันก็สามารถนำเนื้อหา หรือภาพถ่ายจากกล้องดิจิทัล เข้าสู่สังคมออนไลน์ได้ ถือเป็นนวัตกรรมการสื่อสาร ที่ผสมผสานรูปแบบของเทคโนโลยีของกล้อง และเทคโนโลยีการสื่อสารเข้าไว้ด้วยกัน ทำให้เกิดการถ่ายทอด การแสดงออก และกิจกรรมทางการสื่อสารรูปแบบใหม่ๆ เกิดขึ้น เป็นปัจจัยร่วมที่ทำให้เกิดการสื่อความหมายผ่านภาพถ่าย

แต่อย่างไรก็ดีปรากฏการณ์การสื่อความหมายผ่านภาพถ่ายนั้น เกี่ยวโยงความสัมพันธ์ของกล้อง-เทคโนโลยีการสื่อสาร-ผู้ใช้ ดังนั้นจึงไม่สามารถขาดปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้ได้ หนึ่งการพัฒนาทั้งทางเทคโนโลยีของกล้อง และเทคโนโลยีการสื่อสาร เป็นปัจจัยที่ผลักดันให้มนุษย์มีรูปแบบพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปภายใต้บริบทของการสื่อสารและถ่ายทอด มนุษย์ในฐานะปัจเจกบุคคล ย่อมตั้งคำถามว่า ฉันเป็นใคร มีลักษณะอย่างไร และผู้อื่นมองฉันอย่างไร ส่งผลให้มนุษย์มีความต้องการในการแสดงตัวตนออกมาต่อสาธารณะ เกิดเป็นอัตลักษณ์ในเชิงบุคคลต่อสังคม

เมื่อผู้ใช้กล้องต้องการแสดงอัตลักษณ์ของตนเองผ่านการถ่ายภาพ โดยนำเสนอภาพเหล่านั้นสู่เครือข่ายออนไลน์ หรือการสื่อสารที่ไม่เจาะจงผู้รับ เพื่อแสดงออกทางอัตลักษณ์ว่าตนเองเป็นใคร ผ่านเนื้อหาลักษณะที่เป็นรูปถ่ายตนเอง และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตนเองภายใต้บริบททางสังคมแบบดิจิทัล

กล่าวได้โดยสรุป การสื่อความหมายผ่านภาพถ่ายของวัยรุ่นนั้น เกิดขึ้นจากปัจจัยด้านการพัฒนาเทคโนโลยีของกล้องสู่ระบบดิจิทัล ทำให้การใช้งานกล้องดิจิทัลของผู้ใช้มีการเปลี่ยนแปลงพร้อมกันนั้นปัจจัยด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสาร โดยเฉพาะการสื่อสารของเครือข่ายสังคมออนไลน์ ก็เป็นปัจจัยร่วมที่กระตุ้นให้วัยรุ่น เกิดการสื่อความหมายผ่านภาพถ่าย ชข

เดียวกันวัยรุ่นเองก็เกิดความต้องการในการสร้างอัตลักษณ์ สร้างตัวตนของตนเองโดยอาศัยเทคโนโลยีการถ่ายภาพจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค ในการแสดงออก และถ่ายทอดในลักษณะตัวตน บุคลิกภาพ ไปจนถึงความคิด ผ่านภาพถ่าย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอบนสื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ ที่ถือเป็นมิติของการสื่อสารที่เกิดความหลากหลายในการแสดงออก เมื่อวัยรุ่นได้สร้างอัตลักษณ์ของตนเองผ่านการนำเสนอภาพถ่ายบนสื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ ระบบการสื่อสารในลักษณะดังกล่าวนี้สามารถเรียกว่าเป็นการสื่อความหมายผ่านภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่นโดยใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คนั่นเอง

จากการศึกษาในครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัย เกิดมุมมองด้านการสื่อสารเชิงอัตลักษณ์ภายใต้บริบทของการพัฒนาทางเทคโนโลยีว่า เป็นไปได้ที่ในอนาคตจะเกิดปรากฏการณ์ในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารอันเป็นรูปแบบในการแสดงออกของปัจเจกในลักษณะใหม่ๆ อีกมากมาย เพราะทั้งเทคโนโลยีของกล้อง เทคโนโลยีทางการสื่อสาร และอัตลักษณ์ของมนุษย์นั้น มีความเกี่ยวข้องกันในลักษณะที่เป็นพลวัต สามารถส่งผลกระทบต่อกัน และก่อให้เกิดการพัฒนาไปได้พร้อมๆ กัน อย่างไม่สิ้นสุด

อย่างไรก็ดี เทคโนโลยีอาจเป็นตัวกำหนด หรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบพฤติกรรม ความคิด ทัศนคติของคนในสังคม ทว่าสังคมเองก็สามารถมีบทบาทในการผลักดันให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยี และสร้างสรรค์ผลผลิตใหม่ๆ เพื่อตอบสนองมนุษย์ได้อย่างไม่รู้จักเช่นกัน

6.3 ข้อจำกัดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาลักษณะการสื่อความหมายผ่านภาพถ่ายของกลุ่มวัยรุ่นโดยใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็ค โดยกำหนดขอบเขตการศึกษาในกลุ่มวัยรุ่นหญิง เพราะสามารถเห็นลักษณะการสื่อความหมายโดยใช้กล้องดิจิทัลคอมแพ็คได้มากกว่า แต่อย่างไรก็ดี กลุ่มวัยรุ่นชายก็ยังมีลักษณะการสื่อความหมายที่น่าสนใจ จึงสามารถเป็นประเด็นนำไปสู่การต่อยอดการศึกษาในครั้งต่อไปได้

6.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น เพศหญิงเท่านั้น ซึ่งในอนาคตการศึกษาพฤติกรรมการสื่อความหมายจากภาพถ่ายน่าจะมีการศึกษาในกลุ่มอื่น ด้วยเช่นกัน และเทคโนโลยี

พัฒนาไปอย่างรวดเร็วโดยระหว่างที่ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยอยู่นั้น กล้องในโทรศัพท์มือถือพัฒนา
นำเอาฟังก์ชัน และเทคนิคต่างๆจากกล้องดิจิทัลคอมแพ็ค มาใส่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน
ทำให้การใช้งานกล้องในโทรศัพท์มือถือแทบจะเข้ามาทดแทนกล้องดิจิทัลคอมแพ็คเลยทีเดียว
ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีเสนอให้มีการศึกษาพฤติกรรมการใช้งานกล้องในโทรศัพท์มือถือด้วยเช่นกัน

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กาญจนา แก้วเทพ. การวิเคราะห์สื่อแนวคิดและเทคนิค. กรุงเทพมหานคร: เอ็ดดิสัน เพรส โปรดักส์, 2542.

กมล ฉายาวัฒน์. เอกสารการสอนชุดวิชาการสร้างสรรค์ในงานนิเทศศาสตร์ Message design for communication arts. สาขาวิชานิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2549.

ชาย วรวงศ์เทพ. สื่อหลังสมัยใหม่ของชุมชนโลกโมบิลิตี้ ใน www.lomothai.com
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาการสื่อสารมวลชน
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

นราธิป วิรุฬห์ชาติตะพันธ์. การสร้างอัตลักษณ์ในอัลบั้มภาพออนไลน์
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาการสื่อสารมวลชน
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

วริยา นาคจรัสกุล. การวิเคราะห์ภาพถ่ายบุคคลเชิงตรรกะการบริโภคของ Baudrillard
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาการสื่อสารมวลชน
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

ภาคภูมิ หรรณภา. รูปแบบการผสม ระบบคำและระบบภาพ และ การออกแบบ
ภาพยนตร์สั้น รูปแบบผสมคำและภาพ เรื่อง 220 กรุงเทพฯ 2002
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์
, 2551.

เศรษฐกิจโลก. ฐานเศรษฐกิจ (19 พฤศจิกายน 2549): 3

Demographic Distribution of Unique Visitor March 2009 Nielsen (Online). 2009. Available
from : [http:// www.Nielsen online.com](http://www.Nielsen online.com) (2009, March)

ภาษาอังกฤษ

McQuail, D. Mass Communication Theory. 3rd edition. London: SAGE Publications. 1994.

Fiske, J. Introduction to Communication Studies. 2nd edition. Great Britain: Guernsey Press, 1991.

McLuhan, M. Understanding Media. London: SAGE Publications, 1980.

Langford, M. The guide to great images with digital or film - Fifth Edition – 2 : Focal Press, 2001.

Lester, P.M. Visual Communication Image with Message. Fourth Edition: Thomson Wad, 2006

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายยุทธศักดิ์ วิถีกุล เกิดวันที่ 19 มิถุนายน พ.ศ.2526 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2549 เข้าศึกษาต่อหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2551 และปัจจุบันกำลังศึกษาต่อหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ ภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย